1

PİJAMALILAR

pijamalılar

RIFAT ILGAZ

Güldürü Romanları Dizisi : Bir

SINIF YAYINLARI

GÜLDÜRÜ ROMANI : BİR

PİJAMALILAR

HEMEN YATARSIN!

Kaç yıldır «Yeter, yeter, yeter!» diye bağıra bağıra bende bir yetersizlik başlamış. Bunu, pahalılık yokken «Vardır!» diye keçilik eden ters görüşlü bir muhalif söyleseydi «Haydi ordan!» der, geçerdim. Politika dışı bir doktor arkadaş söylediği için ister istemez inandım. Bütün yetersizliklere inanırdım da şu kalb yetersiziği hiç gelmezdi aklıma!

«Peki doktor» dedim. «Sebebi?»

«Sebebi açık!... Ortalık hastalığı... Sekiz on senedir aldı yürüdü memlekette... Önce sinir sisteminde başlıyor, kalbe oturup kalıyor. Bir sinirlilik... Bir öfke...»

«Hayır, doktor!» dedim, «Yanlış! Ben hiçbir

şeye kızmam. Çatlak barajlarda su seviyesini bir karış yükseltemeyenler, hayat seviyemiz yükseldi, derler, güler geçerim. Ispanağı on liraya yedirmek isteyen aracı politikacılar, ucuzluktan dem vururlar, yine kızmam.»

Doktor aldı çekici eilne, en gıdıklanan yerlerime ufaktan ufaktan dokunmaya başladı. Bana mısın demedim. Beni sinirlendirmek için sıradan saymaya başladı:

«210 milyarlık yatırım yaptık, 200 milyarlık daha yapacağız!»

«Şu elindeki sigarayı sana beş kuruşa içireceğiz.»

«Bir elin yağda olacak, bir elin balda.»

«Zeytinyağı» dedi boş verdim. «Et!» dedi, tınmadım. «Süt» dedi, «Peynir!» dedi, pastırma dedi. Kılım bile kıpırdamadı. Yeniden aldı çekici... Dizimin en gıdıklanan, en sinirlenen yerine vurdu da vurdu. Bende en küçük kıpırdanma yok. «Taş mısın be!» dedi çekici kaldırdı attı. Kendini de koltuğa zor attı.

«Sinirlenme doktor!» dedim, «Şurada ne kaldı, biraz daha dişini sıkıver!»

Bir bardak su verdim, yatıştırdım zavallıyı, Kendine gelince:

«Sendeki yetersizlik sinirlerden gelmiyor!» dedi.

«Ya nerden geliyor?»

«Soyun!»

Soyunabildiğim kadar soyundum. Sırtıma yapıştırdı aletini:

«Nefes al!» dedi.

Kendimi bir zorladım, olmadı.

«Nefes, al, canım!...»

«Alamıyorum!»

«Neden yahu?»

«Havasızlıktan!»

Doktor yeniden kızmaya başladı:

«Canım» dedi, «bırak politikayı şimdi! Nefes al!»

«Canım, alamıyorum işte, elimde mi?»

«Tamam!» dedi, «Yetersizliğin asıl sebebini buluyorum!»

Tekrar kulağını yapıştırdı:

«Öksür!» dedi.

«Duyarlar!»

«Canım öksür!...»

Bir zorlandım. Öksürecek halim yoktu. Doktor acıyarak yüzüme baktı:

«Azizim» dedi, «Sende ciğer kalmamış!»

«Ne var üzülecek bunda?...»

«İyi ama yetersizlik yapıyor kalbde.»

«Yapsın!» dedim, «birkaç ay daha nasıl olsa dayanırım! Sonu selâmet!»

«Bırak!» dedi, «politikayı!... Senin yatman lâzım.»

«Yattığımız yetmiyor mu bu güne kadar.»

«Benden söylemesi!...» diye kestirip attı.

Doktor haksız da değildi. Bu son günlerde çok yorulmuştum. Bende, bütün yetersizliklerin en kötüsü, parasal yetersizlik de vardı. Kahvecinin, lokantacının, bakkalın, kasabın yaptığı fiyat ayarlamalarının kabağı hep benim başımda patlıyordu. Çalıştığım gazetenin patronu bunları sütün sütun gazetesine yazdırıyordu bana da, bizim aylığa bir kuruş eklemeyi düşünmediği gibi, sigorta primlerimi bile yatırmıyordu. Odasına girdiğimi görünce:

«Zam yok!» diye kestirip atmak istedi.

«Zam istemiyorum, hastayım!» dedim. Yüzü güldü.

«Yatır beni!» dedim.

Düşündü. Telefonu çevirdi. «Nail bey siz misiniz?» diye başladı konuşmaya.

Belediye Başkanı Yardımcısı Nail Beydi aradığı. «Ooooh!» dedim, «Yatıyoruz!»

Patronun konuşması bitince:

«Hadi!» dedi, «İşin oldu, yarın git, yatıracak seni!»

Artık hastalığı da, hastahaneyi de kabullenmiştim. Geceyi biraz da sevinçten kalb çarpıntıları içinde geçirdim. Ertesi gün tam dokuzda Nail Beyin odasına damladım. Kapıcı beni merdivende önledi:

«Giremezsin!» diye dikildi karşıma.

«Neden?»

«Giremezsin işte!.»

«Canım Nail Bey içerde değil mi?»

«İçerde...»

«Yanında kim var?»

«Dârülâceze Müdürü...»

«İyi işte!»

Girmek istedim, göğüsledi:

«Canım, bekle biraz!»

Çaresiz beklemeye başladım. Yarım saat, bir saat, iki saat. Kapının önü doldukça doldu. Bekleyenler merdivenlere doğru sarkmaya başladı. Can burnumun ucuna gelmişti. İçeriye kahveci girerken daldım peşinden. Karşılıklı oturmuşlar, sohbet ediyorlardı. Beni görünce ters ters:

«Ne istiyorsun?» diye baktı.

«Beni» dedim, «Bizim patron gönderdi. Size telefonla söylemiş ki...»

«Ne söylemiş?»

«Hastayım da... Yatıracakmışsınız...»

«Hiç hatırlamıyorum... Peki sen bir istida...»

Gerisini dinlemedim bile. Bu istidadan tiksindiğim kadar hiçbir şeyden tiksinmem. Bir işin eğer, sonuçlanmaması gerekiyorsa, bir istida yaz, yetişir. İstidalar dilekçe oldu, dilekçeler yeniden istidaya çevrildi, hâlâ bende aynı hınç. Çok şükür biz «arzuhal» zamanına yetişmedik. Bütün bu devirlere yetişenlerin vay haline! Beni sinirden muayene eden doktor, çekiciyle vururken «Et, Süt, Peynir!» diyeceğine «Bir istida!» deseydi, yeterdi, beni ifrit etmeğe.

Bu istidadan beni affetmesi için albaştan ettim:

«Efendim» dedim, «beni falan gazetenin sahibi...»

«Anladık...» dedi, «bir istida...»

İçimden «Sen şuna olmayacak desene...» diye söylendim. Çıktım, dışarı, kendime inat bir iistida yazarak öğleden sonra dayadım burnuna...

Bir bakışta okudu. Zâten bir kelimelikti. İri harflerle «Hastayım!» diye yazmıştım.

«Bu kadar mı?» dedi.

«Bir kelime daha vardı ama lüzum görmedim!» dedim.

«Peki, onu da söyle!»

«Yaşıyorum!»

«Anlaşıldı... Sen karmakarışık bir adamsın... Seni muayene ettirmeli...»

«Hiç lüzum yok, hastayım!..»

«Bir rapor lâzım!»

Tamam! Sinir olduğum ikinci kelimeyi de bulmuştu: Rapor!

Beni, altına pul yapıştırılan her şey, hattâ sinema bileti bile sinirlendirir.

İstidamın altına çivi yazısı ile bir şeyler yazdı. Reçete yazısıyla da imzaladı:

«Al bunu» dedi, «doğru Sağlık Müdürlüğüne...»

Sağlık Müdürlüğüne ne dolmuşla gidilir, ne otobüsle. Yayan yapıldak tuttum yolu... Ben, nefes nefese, kan ter içinde giderken:

«Hasta mısın, hemşerim?» diye bir açıkgöz takıldı arkama.

«Ne olmuş, hastayız!» dedim.

«Gel seni kıyak bir doktora götüreyim, paran var mı?»

«Git işine» dedim, «Param olsa hasta mı olurdum?»

«Şurda bir mütehassıs var. Amerika'dan daha yeni geldi. Sıcağı sıcağına götüreyim seni.»

«Ne mütehassısı bu?»

Beni biraz genç gördü galiba.

«Belsoğukluğu» dedi.

«Yaramaz!»

Kızdığımı görünce çevirdi sözünü:

«Canım,» dedi, «Sinirden de anlar!»

«Ama ben anlamam! Bana göğüs hastalıkları uzmanı lâzım, çek bakalım!»

«Canım, senin göğüsle möğüsle ne işin kalmış artık, için geçmiş!»

Sağlık Müdürlüğüne de gelmiştim. Soluk so-

luğa çıktım merdivenleri. Müdürün kapısı, duvar... Muavinin kapısı aralık ama, içerde kimseler yok. Bir hademe aldı elimdekini:

«Nedir bu?» dedi.

«Altında pul olduğuna göre dilekçe olacak!» dedim.

«Ne istiyorsun, yardım falan mı?»

«Ne yardımı yahu, ben hükümet miyim, bütçemden zorum da yok. Bütün zorum ciğerlerimden! Rapor istiyorum, rapor!»

Tecrübeli bir müdür pişkinliğiyle, dilekçeyi yüzüme karşı fırlatarak:

«Yarın gel!» diye merdivenleri gösterdi.

Ertesi günü erkenden muavin beyin peşinden damladım:

«Belediyeden gönderdiler, rapor istiyorum» dedim.

Tek kelimelik dilekçemi evirdi çevirdi, okudu bir daha okudu:

«İstida değil, yıldırım telgrafı!» dedi.

«Evet öyle» dedim, «İşim çok acele de...»

Acıyarak baktı:

«Puluna yazık!»

«Neden yazık oluyormuş?... Pulsuz istida mı olur?»

«Pula değil, istidaya bile lüzum yok. Biz seni istidasız da yatırabiliriz.»

Sevincimden:

«Peki yırtayım öyleyse!» dedim.

«Aşağıdan bir kart doldursunlar. Getir bana!... İn merdivenleri solda...»

Ben sevincimden teşekkürü bile unutmuştum. Nasıl sevinmiyeyim? Adamcağız beni hiç

olmazsa yukarı kata göndermiyordu.. Merdiven çıkacak halim kalmamıştı.

Dilekçe kadar, rapor kadar kızdığım bir şey daha varsa o da «merdiven» dir. Bende bu yetersizlik, kalb yetersizliği başladı başlayalı bütün merdivenlere, bütün basamaklara düşman kesildim. Zaten eskidenberi yükselmekte, yükseklerde hiç gözüm yoktur.

Rahatça merdivenleri indim. Soldaki odaya girdim, üç dört bayan defterlerin üzerine kapanmış, harıl harıl moda eleştirmesi yapıyorlardı. En güzeline dilekçemi ağızdan okudum. Bayan bir otel kâtibi nezaketiyle:

«Hemen yatacak mısınız?» dedi.

«Hemen!» dedim.

Bir kart çıkardı, adımı falan yazdı:

«Muavin beye imzalatın, tamam!» diye uzattı.

Bu işlerdeki sürat başımı döndürmüştü. «Aşk olsun şu yeni Sağlık Bakanına!» dedim içimden, «Çok pratik adammış doğrusu. İstidayı falan kaldırmış.»

Muavin Bey kartı imzalarken: «Gördün ya işte...» dedi, «İstidaya hiç de lüzum yokmuş değil mi?»

Ben, «Sâyenizde efendim» diye ısmarlama bir nezaket sırıtışı yaptım. O da güldü:

«Şimdi» dedi, «bu kartla doğru Fatih dispanserine gideceksin!»

«Eeee!»

«Eğer gerçekten hasta isen...»

«Ben yalan mı söylüyorum...» diyecek oldum. O devam etti:

«Yatırırız... Yok, eğer...»

Gerisini dinlemeden kaptım elindeki kartı, asfaltta aldım soluğu.

Gazeteye gidip patrona dert yanmayı düşündüm. «Hayır!» dedim. «Bir de onu kızdırmıyalım, tutar bir başmakale döktürür de pişmiş aşa su katar. İşler bu kadar yoluna girmişken altüst etmeyelim!»

Ikına sıkına merdivenleri çıktım, ama koymadı bu sefer. Sanki dizlerime can gelmişti.

Atladım otobüse, Fatih şurda burnumuzun dibinde. Hani adam beni, tutar, Beykoz dispanserine de gönderebilirdi. Kızacak ne vardı bunda...

Dispanser tıklım tıklımdı. Öksürüp aksıranlar, odaya girmek için sıra bekliyordu. Yorgunluktan, halsizlikten nevrim dönmüştü. Görenler «Sen gir!» dediler bana.

Defterin başındaki doktor:

«Ver kartını!» dedi.

Elimdeki kartı uzattım.

Şöyle bir göz attıktan sonra:

«Onu değil!» dedi.

«Yok başka...» dedim, «Yoksa dilekçeyi mi istiyorsunuz?»

«Ne dilekçesi be! Mahkeme mi burası? Kartını ver!»

«Yok kartım.»

«Yok ne demek?»

Bende sinir yok diyen arkadaş aldanmış olacak diye düşündüm. Tepem atmaya başlamıştı çünkü... Doktor, dik dik yüzüme bakarak:

«Haydi» dedi, «Ver kartını, seninle uğraşacak değiliz!»

«Ne kartı canım!» diye dikleştim.

«Dispanser kartı!»

«Yok!»

«Eskiden gelmedin mi hiç?»

«Geldim, bir hasta getirmiştim buraya, güzel bir kız...»

«Yalan söyleme! Geldin muayene oldun. Fiş verdik, dosya açtık.»

«Hatırlamıyorum!»

«Hele iyi düşün. Hep böyle yaparsınız. Bir de yalan söylersiniz. Hiç olmazsa numarasını söyle!»

İşte bu! Vurur musun, öldürür müsün? Kendi kendime: «Aman oğlum!» dedim. «Bozulma sakın!»

Kendimi toplamaya çalışarak:

«Beyefendi!» dedim, «Benim geldiğimi, muayene olduğumu hatırladınız. Maşallah, hâfızanıza diyecek yok. Hele biraz daha sıkın da kendinizi, fiş numara mı da hatırlayıverin!»

Sen misin adamcağıza görevi başında «hakaret» eden, açtı ağzını. Eski bir Sağlık Bakanı ağzıyla:

«Siz profesyonel hastalar, hep böylesiniz! Hastane hastane dolaşır, yer içer yatarsınız. Üstelik doktorlara yapmadığınızı bırakmazsınız! Nedir sizden çektiğimiz. Çık!...»

«Kolayı var beyefendi, gaz dökseniz de topumuzu...»

«Yeter!»

«Ne kadar veremli varsa, üzerimize kireç döküp...»

«Yeter diyorum!»

«En iyisi benzin...»

«Çık!»

Bu sefer yumuşak bir sesle:

«Bir dakika beyfendi!» dedim, «Siz doktorlar, bizim gibi gazetecilere...» diye başladım. Hayret! Karşımdaki beyaz gömlekli zat kuzu gibi oluvermişti. Biraz önceki kabadayı o değildi sanki.

«Bizim gibi gazetecilere...» diye al baştan ettim. Sihirli kelimeyi bulmuştum. «Niçin sert davranırsınız bilmem ki... Ben üstelik bir fotoğrafınızı da çekecek değildim.»

Siyasetle uğraşan doktorlardan birinin foto muhabirlerinden birisini tokatladığını belirtmek istemiştim.

«Haklısınız» dedi, «Buyurun. Şöyle.»

Beş dakika içinde hastalığım saptanmış, hastaneye yatırılmam için, Sağlık Müdürlüğünün kartına yazılması gereken şey yazılmıştı. Dilekçe cebimde, belâlı kart elimde yeniden Sağlık Müdürlüğünün yolunu tuttum.

Sağlık Müdürlüğündeki bayan, dispanserin yazdığına bir göz attıktan sonra:

«Tamam!»

Dedi. Dedi ama ben artık bu «tamam» lara kulak asmaz olmuştum. «Gidiyoruz değil mi?» diye sağlamlaştırmak istedim.

«Hemen, Nümuneye, Haydarpaşaya!»

Makineye bir kâğıt geçirdi.

«Bayan!» dedim, «artık benim yazılan, çizilen, imzalanan şeylere güvenim kalmadı. Yâni ben şimdi yatacak mıyım?»

«Tabiî, tabiî, yatacaksınız ama, önce sıraya gireceksiniz.»

«Sıraya mı, sıra da ne oluyor?»

«Deftere yazacaklar... Bir ay, iki ay... Üç ay... Sıranız gelince...»

Bu sefer «tamam!» ı ben bastırdım. «Demek sıram gelir gelmez hemen yatacağım!»

«Hemen!»

Cebimden eski dilekçeyi çıkardım.

«Bayan!» dedim. «Ben bu işten vazgeçtim. Bizim dilekçeyi yeniden muameleye koyalım. Belediye Hastahanesine gönderin beni. Sıra mıra bekleyecek hâlim yok!»

«Demek bekliyemiyeceksiniz?»

Sonra başka bir zorluk bulmak için düşündükten sonra:

«Peki... Nerelisiniz siz?» dedi.

«Bartınlıyım ama, doğum yerim...»

«Yâni İstanbullu değilsiniz.»

«Şart mı,» dedim, «İstanbullu olmak?»

Bayan dalıma basacak kelimeyi bulmuştu:

«Şart mı ne demek, şart tabiî... Şart ya!»

«Demek İstanbullu olmak şart?»

«Yatamazsınız Belediye Hastahanesine. İstanbullular yatar.»

«Yaaa!»

«İşte böyle!»

«Bu yaştan sonra İstanbullu olacak hâlim yok ya!»

Yine dilekçe elimde kalmıştı. Katlayıp cebime koyacaktım ki bayan elimden kaptı öfkeyle... Kime kızdığını anlıyamamıştım.

«Bana ne!» dedi, «Nereli olursan ol! Ben Belediye Sağlık İşlerine havale edeyim de... Madem ki Belediyeden gönderdiler ilk önce...»

Dediğini de yaptı.

Sora sora insan Bağdadı bulurmuş derler.

Ona sora, buna sora, Nuruosmaniye'de büyük bir binanın önünde buldum kendimi.

Kapıcıya: «Sağlık İşleri?» dedim. «Yukarıda!» dedi. Çıktım. Tekrar odacıya: «Sağlık İşleri?» diye sordum «Yukarda!» dedi. Çıktım. Tekrar sordum:

«Yukarda!»

Çıktım, sordum:

«Yukarda!»

Çıktım, «Yukarda!» Bir kat daha çıktım ama merdivenin başına yığılıvermişim.

«Hay bu Sağlık İşlerini bu musibet binanın en üst katına çıkaranların da...» diye bir şeyler okumak gerekirdi ya, nerde o güç bende!

Beni bir bankın üstüne uzattılar. Odacılardan biri:

«Neye binmezsin asansöre!» dedi, «Merdiven çıkacak halin mi var senin!»

Adam haklıydı. Ne ise Sağlık İşlerini bulmuştum ya, yok zararı! Elimdeki dilekçeyi memura uzattım. Yüksek sesle okudu:

«Hastayım!»

Beni bir süzdükten sonra:

«Görünen köy kılavuz istemez, anladık, başka?»

«Yatmak istiyorum.»

«Nerelisin?»

İş yine sarpa sarıyordu:

«Ben mi? dedim, «Ben Bartınlıyım ama, doğum yerim Cide, şubem İstanbul!»

«İstanbul demek...»

Kelimenin üzerine basarak tekrarladım. «İstanbul!»

Dilekçeyi incelemeğe başladı:

«Reis Muavini imzalamış... Güzel!.. Hani bunun kayıt numarası?»

Dilekçenin altına üstüne baktı, uzattı burnuma:

«Eksik!» dedi, «Merkez binada kaydettirmemişsin!..»

«İş kayıda kalsın. Siz havaleyi yapın da...»

«Bana akıl mı öğretiyorsun? Şu kadar senelik memurum!. Götür, çabuk!»

Ben merdiven inmekten yılmam. Beş kat değil, on kat da olsa vız gelir. Çıkmasına gelince, asansör olduktan sonra, o da vız gelir. Geriye kalıyor, yüz adımlık yol. Yüz de dönüş iki yüz...

Memur, benim uslu uslu indiğimi görünce:

«Çeyrek saat sonra kapatıyoruz. Çabuk!» diye seslendi peşimden.

Kurşun gibi indim merdivenleri. Kayıttakiler ellerini, yüzlerini yıkamışlar, nerdeyse çıkacaklardı. Dilekçemi numaralayıp deftere geçirdiler. Nefes nefese Sağlık İşlerine döndüm. Kalbim tutmuş, nabızlarım küt küt atıyordu. Elimi nabzıma getirdim. Saymak imkânsız. Gözlerim kararıyor, başım dönüyordu. Asansörün önüne yıkılacaktım. Asansörcüye:

«Çek!» dedim, «Sağlık İşlerine!»

Oralı değildi.

«Çabuk!»

Dedim, hiç tınmadı.

«Arkadaş!» dedim, «İşim acele!»

«Yasak!»

«Ne yasağı bu?»

«Dört kişi olmadan kalkmaz.»

«Canım bırak şakayı dolmuş mu bu?»

«Ne şakası be! Şu emri baban mı yazdı?»

Parmağını duvardaki kâğıda dayamıştı. İmzalı, mühürlü bir kâğıttı bu. Şöyle bir göz gezdirdim. İnsan Hakları Beyannamesi gibi on maddelik bir asansör kanunu...

«İyi ama, neredeyse memurlar çıkacak. Dilekçem...»

«Ben dilekçe milekçe bilmem, dört kişi olmadan kalkamam!»

«Kalkamazsın ha! Dur öyleyse...»

Kapının önüne çıktım, başladım yoldan geçenleri çağırmaya:

«Kalkıyor! sağlık işleri bir, iki!»

«Asansör, dolmuş!»

«Yok mu insaflı vatandaş!.. Sağlık İşlerine dolmuş!»

Yoldan geçenler, bir şey anlamıyorlardı:

«Dolmuş, bir iki!»

«Asansör, dolmuş!»

«Haydi kalkıyor!»

Elimdeki dilekçeyi sallayarak durumu anlatmak istiyordum, faydasız.

Parasız adam bulamıyacaktım. Uygun bir fiyat söylemeliydim:

«Dolmuş, yirmi beş! Parası benden!»

«Asansör yirmi beş!»

«Kalkıyor, bir... iki!»

Kapının önünde bir kaç baldırı çıplak toplanmıştı. Üç tanesini seçtim. Birer yirmi beşlik tutuşturdum ellerine.

«Girin!» dedim, «asansöre!» Girdiler, Asansörcüye: «Var mı bir diyeceğin!» dedim, «Çek şimdi!»

O da girdi içeri. Kapıları kapattı.

«Çek Sağlık İşlerine!»

Yorgunluktan, sinirden çarpıntım büsbütün artmıştı. Havasızlık da bindirince gözlerim kararıverdi. «Hooop!» çöküverdim oracığa.

Ben bayılmıştım, dilekçemin havalesi de durmuştu. Koşuşmalar, telefonlar... Bir cankurtaranla kaldırmışlardı Cerrahpaşaya. Nöbetçi doktor üstün körü bir muayeneden geçirdi kapıda:

«Boş yatak yok!» dedi; «Alın götürün bunu! Böyle her bayılan vatandaşı yatırırsak işimiz var, ohooo!»

AMAN FORMALİTE BOZULMASIN!

Bir sabahtı. Alacakaranlıkta açtım gözlerimi. Uyanır uyanmaz ağzımda sıcak sıcak bir şeyler sezdim. Önce bir sıcaklık sezdim de mi uyandım... Yoksa uyandımda mı, ağzımda bir sıcaklık duydum, anlayamadım. Bir de tükürdüm ki pespembe kan... Öhö, der demez gerisi de boşanıverdi... Öbür odada yatan arkadaş, uyandı öksürük seslerine.

«Su!» dedim, «Tuzlu su!»

Arkadaş böyle şeyleri ne görmüş, ne de duymuş olacaktı.

«Git!» dedim. «Tuzlu su getir!»

O, kapıyı açtığı gibi doğru karşıdaki dokto-

ra koşmuştu. Çantayla gelen doktor, şaşkınlıktan iğnesini bile kaynatmadan şurama burama iki üç tane dehledi... Çok geçmeden kan da öksürük de kesilmişti:

«Hadi!» dedim, «Hepimize geçmiş olsun!»

Doktor çattı kaşlarını:

«Konuşmak yasak!»

Sen misin yasak eden!

Bütün yasaklara karşı allerjim vardır. Bir çenem açıldı mı, susturabilirsen sustur:

«Neden yasak oluyormuş konuşmak! Ne olurmuş konuşursam! On yıldır konuşmadık da bütün kanamalrain önüne mi geçildi?»

«Sus yahu! İstirahat et!» dedikçe verdim veriştirdim:

«Daha mı susalım! Biz sustukça biniyorlar dalımıza!»

Baktı ki olmuyor:

«Yatıralım şunu!» dedi.

«Yatıyoruz ya!» dedim. «Daha nasıl yatacağız!»

«Hastahaneye yatacaksın!»

«Hastane değil, hapisane bile uslandırmaz beni!»

«Bak seni doktorlar nasıl uslandırırlar!»

«Çenem bağlanana kadar konuşurum!»

Kapıya bir taksi çağırdı arkadaş. Giderdin, gitmezdin derken bir kan daha başladı. Elime bir gazete tutuştudular. Tam içine tükürülecek bir gazeteydi. Hem gidiyor, hem tükürüyordum.

Arkadaşın kolunda arabadan indim. Girdik büyük kapıdan içeri... Koskoca hastanede bir asistan, bir iki hademe, hasta bakıcı... Ertesi gün Cumhuriyet Bayramı olduğundan uzmanlar öğ-

leden sonra çekip gitmiş olacaklar... Geriye kalanlar da kırmışlar sırasiyle...

Asistan geldi. Sordu arkadaşa, resmî ağızla:

«Ne var?»

Elimdeki gazetenin bir kenarını açıverdim.

«Evet... Kanaması var!» diye doğruladı, «Yatacak!»

«Onun için geldik!» diyecek oldum:

«Sen sus!» diye azarladılar beni.

Asistan, yataklarını öven bir otelci çenebazlığı ile:

«Bir karantina odamız var...» Diye başladı. Anlattı da anlattı. İlk önce hastayı oraya alırlarmış. Mütehassıslar gelince kendi aralarında bölüşürlermiş yeni hastaları.

«Yani...,» dedim, «bu karantina hastalık teşhisi için falan değil...»

Gene üzerime yürüdüler:

«Sen sus!»

«Yarın Cumhuriyet Bayramı, öbürgün pazar. Ben üç gece orada mütehassısı bekliyemem!»

«Sus, konuşma!»

Arkadaş, başladı ricaya:

«Şunu iyi bir yere yatıralım. İki iş olmasın. Zaten kanamalı... Nesini bölüşecekler!»

Asistan boş yatakları öğrendi bir hastabakıcıdan:

«İkinci katta iki yataklı...»

«Tamam!» dedim, «Verin oraya beni!»

Kırmızı, beyaz fişlere adımı, soyadımı yazdılar. Anamın adı, babamın adı... Hastanenin malı olmuştum artık. Kalktım ayağa... Merdivenlere doğru yürüyordum ki...

«Dur!» dediler, «Araba gelecek!»

«Ooooh!» dedim içimden, «Trafik mükemmel!»

Ben bu işlerle uğraşırken kanama da sürüp gidiyordu. Gazetenin biri dolmuş, ikinciye başlamıştım. Gazetenin başlığında, durumumla ilgili bir slogan vardı:

«Amacımız, sosyal güvenlik!»

Tam içine tükürülecek gazete! Sosyal güvenlik haaa! Sade suya baş çorbası... Beni üç yıl çalıştırıp sepetleyen gazeteydi bu! Al, sana sosyal güvenlik!... Öhhö.. Öh höööö!..

Neden sonra, «Araba hazır!» dediler.

Pakard mı, Cadillac mı diye bakınırken, haber değişti:

«Bozuk!»

«Araba bozuk ha! Vah vah!»

«Asansör?»

«O da bozuk!»

Demek gayret dayıya düşüyordu. Şöyle bir doğrulacak oldum:

«Canım, otur sen!» diye omuzlarımdan bastırdılar. Asistan hademelere bir emir uçurdu:

«Sedye gelsin!»

Tahtırevanla götürülecektim. Hint Racaları gibi.. On dakika sonra sedye hazırdı. Ayağı kırık, şezlong bozuntusu bir şey.. Görür görmez:

«Bırakın beni!» dedim, «Yürürüm yavaş yavaş!»

«Olur mu hiç!» diye girdiler koluma, «Kanamalısın sen!»

Ne itibardı bu... Sedyenin birer ucunda iki cıbır hademe dikilyordu. Ben hastaydım ama, iki-

sinin ağırlığındaydım aşağı yukarı. Geri geri kaçtığımı görünce alındılar:

«Hele sen yat!» dediler, «Götürürüz biz!»

Merdivenlere doğru yürüyecek oldum. Tuttukları gibi yatırdılar. Yatar yatmaz da, tahtırevan bir yana yumuldu. Sedyeciler şöyle bir teraziledi̇ler. Aah! Avuçlarına tükürüp bir daha yapıştılar. İleri geri, bir gidip geldim. Tekerlekler yerden kesilmişti. Vurduk merdivenlere. Alt baştakinin ayakları tiril tiril titriyordu. Bir hademe daha yapıştı kenarından. Ha düştüm, ha düşüyorum, derken tuttuk ikinci katı... şimdi aşacağımız uzun bir koridor kalmıştı:

«Artık yürürüm ben!» diye sedyeden inecek oldum. «Yat!» diye yürüdüler üzerime.

Yürüyüş başlamıştı. Öndeki sağ ayağını attıkça gerideki solunu atıyor, her adımda ileri geri silkeleniyordum.

«Durun, ineceğim!»

Geriden gelenler:

«Sus! Hâlâ, konuşuyor be!» diye lâfı ağzıma tıktılar. Kalburun üstüne oturmuş gibiydim. Eleniyordum onlar yürüdükçe. Ciğerim nerdeyse ağzıma gelecekti.

«Durun yahu!» diye yalvarıyordum. Dinleyen kim!

«Konuşmaaa!»

Bir kapı açıldı. Sedyenin yarısı içerde kaldı, yarısı dışarda. Küt diye bıraktılar oracığa. Sakat ayak, kaykıldı bir yana. Başım kaydı arkalıktan. Koluma girip kaldırdılar. Boylu boyunca yatağa uzattılar. Bana bir soluk alma fırsatı vermeden ölü soyar gibi başladılar soymaya. Arkadaş «Hadi geçmiş olsun!» diye aldı voltasını.

Elimdeki sosyal güvenliğin içine bir kere daha tükürdükten sonra, sırt üstü uzandım. Artık hastanenin malı sayıyordum kendimi. Başucumda sallanan zile baktıkça bir güven geliyordu içime. Hastabakıcı elinde zıpkın gibi tuttuğu enjektörle dikildi karşıma:

«Kanama için!»

«Dayan!» dedim.

Sağ bacak olduğu gibi tutuldu, kaldı. İğneyi çektikten sonra:

«Nasıl?» dedi, «Elim çok hafif değil mi?»

«Duymadım bile!»

Küskü gibiydi ayak. Nereye gittiyse gitti, elindekini bir daha doldurdu, dikildi karşıma:

«Haydi, aç!»

Bu sefer öbür yanımı çevirdim. İğnenin ucu küttü. Etimi parmakla gerdirip iki hamlede dayandı. Eh, bu bacak da battal olmuştu. Nezaketi de bırakmıyordu elden!»

«Geçmiş olsun!»

«Mersi!»

«Nasıl, elim? Hafif mi?»

«Hay eline köpekler...» Yok, yok!... Ben de onun kadar nazik olmalıydım:

«El dediğin bu kadar hafif olur, maşallah!»

«Lüminal de koydum. Rahat bir uyku çekersin artık. Sakın kalkma yerinden!»

«Hiç merak etme o yönden!»

Ayaklarımdan hayır yoktu çünkü.

«Zile bas, ördek getirsinler! Zil baş ucunda!»

«Hele bir deneyelim!» dedim, «Ne olur, ne olmaz!»

Zile bir bastım, ses sada yok! Hemen dışarı fırladı, lâmbaya baktı:

«Yanıyor!» dedi.

«Ama sesi çıkmıyor, bozuk!»

«İş lâmbada, yanıyor ya! Sen lâmbaya bak!»

«Lâmbaya ben bakacak değilim. Gececi bakacak!»

«Vazifesi ne ki... Baksın! Hadi, Iyi geceler!»

Dipteki yatakta gözleri kapalı yatan hasta, sağ gözünü araladı:

«Boşuna basma zile!» dedi, «Hiç kimse gelmez! Bir şey olursa, sen bana seslenirsin!»

Başını biraz kaldırıp beni inceledikten sonra:

«Ne iş yaparsın sen» diye sordu.

«Eğer işten sayılırsa gazetelerde, dergilerde yazı yazarım!»

«Yani gazetecisin?»

«Ne sayarsan say!»

«Muayenehaneye uğradın mı gelirken?»

«Ne muayenehanesi?»

«Bizim doktorun!»

«Yooo!»

«Uğramadın da nasıl yattın bu yatağa!»

«Oldu bir yanlışlık!»

«Doktor gelince düzelir. Sen hiç merak etme!»

«Yani ne olur düzelir de.»

«Muayenehaneye uğrayan bir hasta gelir yerine!»

Evdenberi yediğim iğneler kanımı pekmez gibi koyulaştırmıştı. Kalb, bu kanı vücutta dolaştırmak Için zorlanıyor gibi geliyordu bana. Ya kanama bir daha başlarsa... Artık yapılacak hiç

bir iş kalmamıştı, mütehassıs izinden dönene kadar...

Yarın bayram, öbürgün pazar.. Bu geceden başka iki gece daha var. Dayan aslanım!

Dipteki hastanın çözmeğe çalıştığı bir şey vardı:

«Sen karantina odasına girmedin mi?» dedi.

«Girmedim. Kanamalının karantinası mı olur!»

«Karantina hastalar için değil ki...»

«Kimler için?»

«Doktorlar için!»

Söylenip duruyordu:

«Olmaz, bir yanlışlık var bu işte »

Kulağım kirişte, gece yarısını buldum. Gözüme bir damla uyku girmiyordu. Lüminal vız geliyordu bana. Bir ördek denemesi yapayım dedim. Dokundum zile. Beş dakika, on dakika... Bir saat, iki saat ne gelen vardı, ne giden! Yukarki odalardan bir zil sesi geldi. Aynı zil arayla üç, beş, on, boyuna çalıyor, giden olmuyordu. Nihayet hasta parmağını yapıştırdı zile, klâksonu bozuk otomobil gibi boyuna çalıyordu. Neden sonra zil sustu. Arkadaşları koşup gelmiş olabilirlerdi başına.

Ama bizim ışığı görüp kimse gelmiyordu. Ne ördekten haber vardı, ne kazdan. Yatağımı ıslatmamak için sabaha doğru topal topal kalktım. Helâlar pislik içindeydi, kapıları bozuktu, sürgüsüzdü. Musluklar lâçkaydı. Yerime döner dönmez yorgunluktan gözlerim kapanıverdi.

«Şappp!» diye ıslak bir çuval sesiyle uyandım. Bir helâ kokusu burnumun direğini kırdı. Helâ kalkmış, olduğu gibi odaya dolmuştu. Kar-

yolamın ayaklarına bir sopa çarptı. Hademe paspas yapıyordu, temizlik başlamıştı demek!

Bir tepsi içinde kahvaltımı bıraktılar başucuma. Sekiz zeytin.. Bir tatlı kaşığı da reçel... Öğleye doğru ateşim 38, oldu. Bizim Hasan Ağanın ateşi 39,5... Kanaması da vardı üstelik.

Öğleye doğru elinde tabaklarla bir hademe geldi, bıraktı masanın üstüne. Sabahki kahvaltıyı olduğu gibi aldı, götürdü.

«Dur yahu!» demeğe vakit kalmadan çekti gitti. Kim kalkıp da yiyebilecekti. Bir iki saat sonra tabakları toplamaya gelen hademe, yemeklerimizi elimize tutuşturdu. Buz gibi olmuştu!

Ertesi gün ziyaret günümüzdü. Hasan ağa gelen kızını hemşireye gönderdi. Demek ki nöbetçi hemşire vardı hastanede. Bir iğnecik dehlediler Hasan ağaya...

Her şey baştan kara giderken pazartesi sabahı birden değişiverdi. Koğuşlar arı kovanı gibi vızır vızır işliyordu. Hademeler ateş kesilmişti. Üç gündür sümsük sümsük dolaşanlar, onlar değildi sanki...

Önce servisin hemşiresi girdi odaya, peşinden asistan.. Hasan Ağaya hal hatır sordular. Yanımdan geçerken:

«Ha!» dediler, «Karantina malısın sen!»

Ne selâm, ne sabah... Bir hademe yanlış bir adla beni aradı «Benim!» dedim, «Aradığın!»

Baktı baktı da:

«Ne duruyon burda!» dedi, «Karantina malısın sen!»

Ortalık birden karıştı:

«Doktor geliyor!» dediler. Masalar çekildi. Terlikler hizaya kondu. Tabelâ tahtasına çeki dü-

zen verildi. Ohh! Bay Mütehassıs girmişti sonunda... Öfkeliydi nedense. Dipteki hastanın ateşini, kanamasını gördü tahtada; azarladı. Oyle ya!.. Bay Mütehassıs yok diye böyle düzensizlik olur muydu! Kim bilir ne halt etmişti de böyle ateşi çıkmış, kanama yapmıştı. Sıra bendeydi şimdi. Yatağıma doğru gelecek yerde kapıdan yana kıvırdı dümeni. Tam çıkarken:

«Sen!» dedi, «Karantina malısın!»

«Ne malıysak bir son verin de...» diyecek oldum, çekti gitti.

Az sonra üç doktor birden geldi. İçlerinden biri:

«Kanaman mı var,» diye sordu alaylı alaylı.

İnanmıyorlardı kanamadan yattığıma. Asistanla anlaşmış bu yatağa kapağı atmış olabilirdim.

«Kanamam kesildi!» dedim, «Sayenizde!»

Hafiften gülüştüler.

«Kaldır eteklerini!»

Kulağını sırtıma yapıştırıp dinliyordu en genci:

«Nefes al!»

«Nefes al!... Alma!»

Bu uydurma bir muayeneydi. Nefesi burnumdan almağa başlamıştım hırsımdan.

«Eski hasta mısın?» dedi.

«Evet!»

Bu sorunun esas anlamı şuydu:

«Profesyonel hasta mısın?»

Kül yutarlar mıydı şu koskoca mütehassıslar. Tek yapılacak iş, önce beni şu yattığım yataktan kaydırmaktı. Servis şefinin üzerindeydi bu iki yataklı oda... Bizim şef, ak saçlı arkadaşına:

«Sen al!» dedi, «Onu!»

«Almam, sen al!»

«Ben de almam!»

Üçüncü doktorun gözü de tutmamıştı:

«İstemem ben de!» dedi, «Sami'ye verelim!»

Çünkü Sami bey yoktu ortada...

Çok geçmeden bir hademe geldi:

«Kalk!» dedi, «Aşaaaa!»

«Kalkmam.»

«Kalk!»

«Kalkacak halim yok!»

Çok üstelemedi. Az sonra bir hemşire geldi:

«Kalkacaksın!» dedi.

«Burada kalsam nasıl olur?»

«Olmaz. Formalite bozulur!»

«Ne bozulur dediniz!»

«Formalite!»

Eee, artık rahatça gülebilirdim. Koyuverdim makaraları... Hemşire bu gülüşüme sinirlendikçe sinirleniyordu:

«Ne var!» dedi, «bunda gülecek?»

«Formalite bozulur ha!... dedim, «Asansör bozuk. Zil bozuk. Sedye bozuk. Musluk bozuk. Yemekler bozuk. Servis bozuk. Düzen bozuk.. Bozuk oğlu bozuk... Şu formalite dediğiniz şey de bozuluversin artık!»

Az sonra beni, üzerine yıktıkları Sami bey de gelmişti:

«Kalkacaksın» dedi, «Sen karantina hastasıydın bana verildin. Aşağı, benim servise ineceksin!»

«Kalsam burda..» diyecek oldum.

«Olmaz!» dedi, «Bir karantina odası yaptık. Karantinadan servis sırasıan göre alırız hastaları.. Formalite bozulur sonra!»

«Bugün sıraya uyulmadı gibi geliyor bana. Beni arkadaşlarınız beğenmediler. Size yıktılar!»

«Sanmam. Ama ne olursa olsun, madem bana düştün. İneceksin aşağı! Formalite böyle!»

Bir toparlandım:

«Sayın doktorum!» dedim, «Aman formalite bozulmasın! Girerken bir hatadır işledik. Girişimiz formaliteye uygun olmadı. Taburcu edin beni. Önce mütehassıs beylerin özel muayenelerinden geçeyim. Sonra gelip yatayım karantinaya! Parayı alan kaldırsın servisine!»

Dediğimi de yaptım. Önce Cağaloğlu'ndaki muanehanelerden birine uğradım. Bir Devlet Hastanesinde üç dört ay yatabilmek için gereken vizite parasını verdim. Sayın doktorun nöbetçi olduğu bir gece «Kanamam var!» diye dayanacaktım hastane kapısına. Sonra!.. Sonrası kolaydı artık!

GEÇMİŞ OLSUN!..

Gece yarısına doğru bir taksiyle dayandım verem hastanesinin kapısına. «Kanama» dan yatacak hasta için, hiç de lüks sayılmamalıydı taksi. Ayaklariyle tıpış tıpış gelen bir kanamalının hastaneye alındığı şimdiye kadar hiç görülmemiştir.

Şoför, telâşlı telâşlı klâsona dokununca, gececi, paviyonların arasından göründü. Hastaneye baskın yapacakmışız gibi, işkilli bir bakışla dikildi parmaklığın ötesine:

«Ne var?»

Şoför, benden aldığı bilgiye dayanarak:

«Kanama!» yı yapıştırdı. Gececi, bir teklikten daha çoğunu hak edebilmek için:

«Kâğıdınız var mı?» diye tersleşti.

«Ne kâğıdı?»

«Sağlık Müdürlüğünden!»

«Müdür Bey geceleri de mi çalışır be? Aç şu kapıyı!»

«İyi ama, Nöbetçi Doktor yattı!»

«Uyandır, kanama var de!»

«Ne diyeceğimi sen mi öğreteceksin bana!. Bekleyin biraz!»

Fazla tersliğin kendine zarar getirebileceğini hesaplıyarak, doktoru uyandırmaya gitti. Bir yanlışlık olmasın diye, arkasından seslendim:

«Aksaraydan geldiğimi de söyle!»

Gececi, bunun mânasını anlayacak kadar bu işlerde pişkindi. Doktorun pek yabancısı olmadığımı anlatmakta gecikmemişti. İki buçukluğu hak etmek için:

«Olur!» dedi.

Az sonra döndü, bize bir şey söylemeden demir kapının zincirine takılı kilidi açtı. Kapının iki kanadını taaa duvara kadar dayadı. Şoföre:

«Nah, şu pavyonun önünde dur!» dedi. «Doktor görecek!»

Doktor, beni ilk defa görüyormuş gibi, arabanın camından süzdü uzun uzun:

«Neyin var?»

«Kanama!» dedim.

«Hâlâ geliyor mu?»

Başımla «Evet!» dedim. Gerisinde dikilen hemşireye ilk emrini verdi:

«Alın üçüncü pavyona!»

Sonra, Hemşire'ye, hiç kanamalı hastaya iğne yapmamış gibi, damardan onluk bir kalsiyum, bir de, sonu «in» le biten bir ampul söyledi.

Boş yatak olmadığı için beni şimdilik bir kür yatağına aldılar. Doktorun damardan demesine bakılmadan, kaba etimden yediğim onluk bir kalsiyumla giriş muamelem onaylanmış oldu. Gece yarısı uykulu uykulu kolda damar bulmak, her babayiğit hemşirenin harcı değildi.

«Haydi geçmiş olsun!» diye bırakıp gitti.

Sabahleyin on'a doğru doktor geldi. Şükrü Baba, bu havası bozuk koğuşta daha fazla kalmamak için 28 kişinin vizitesini 10 dakikaya sığdırmıştı.

Yataktan çıkmak, balkon dedikleri geniş yerde, sigara içmek, yatakların üstünde pişpirik oynamak serbestti artık.

Sağ omuzu düşük bir hasta, - kaburga ameliyatı görmüş olacak - elleri arkasında pavurya gibi bir iki voltaladıktan sonra, köşedeki ağır hastanın başına dikildi:

«Yahu!» dedi. «Gidiyor bu!»

İki yatak ötedeki tıknefes:

«Merak etme! dedi, «Daha doktora çok diyet yazdırır o!»

«Diyeti miyeti mi kalmış... Çağırın Nalbant Şevket'i... Gelsin de bir iğne dehlesin!»

Kür kapısının önündeki yatalak, kıçının üstünde doğrularak:

«Şevket filme adam götürdü, Hemşire gelsin!» dedi.

«Hemşire gelsin ka! Biliyorsun ağzının tadını!...»

Ortada dolaşanlardan üçü, dördü gittiler, ağır hastanın başına dikildiler. Yatalak, ikinci emrini verdi:

«Ulan Niyazi! Çağır şu Hemşire'yi be!. Bir iğne vursun gider ayak!»

Yattığı yerde gazete okuyan sakallı, yüzünden gazeteyi indirdi:

«Bırakın adamcağızı, rahat ölsün be!» dedi.

Sonra ayak ucunda dikilen, pijamalarının paçaları terliklerini örten birine seslendi:

«Hişt, İbrahim! Su ver pamukla ağzına, sevaptır. Sen de Fahri! Çağır şu hemşireyi artık!»

Fahri dediği genç, tepeden tırnağa şöyle bir süzdü onu. Bana gösteriş olsun diye:

«Az ye de bir uşak tut!» dedi.

«Ulan, ne ölemedik şeysin sen!»

Altıncı yatak meseleyi açıkladı:

«Hemşire'yi çağırın da biraz kadın yüzü görelim! Ulan haritasını unuttum kadın vücudunun!»

«Sizin gibilere Nalbant Şevket bile fazla... Hemşireler genç asistanlar için!»

«Eh biraz da sizin gibi partililerin işine yarar, o kadar!»

«Ne partisi be! Mikropların parti marti dinlediği mi var! ölmeye gelince, sıradan ölüyoruz!»

«Arkanda Şükrü Baba var senin! Korkma, öyle kolay kolay ölmezsin. Pirzolan çıkıyor iki öğün. Geldim geleli tek yoğurt yazdıramadım, Babaya! Böyle Baba'nın boynu altında kalsın!»

Köşedeki ağır hastanın başucunda bir saattir dikilen hasta:

«Allah taksiratını affetsin!» dedi. «Çağırın hademeleri de kaldırsınlar!»

Altıncı yatak, güç belâ doğruldu yerinden:

«Hemşire görmeden olmaz.» dedi. «Çağırın da resmen öldü desin!»

«Ne ölemediksin seeen! Koyun can derdinde... Sen et derdindesin hâlâ...»

«Ulan canı manı mı kalmış artık, çağırın şu Hemşire'yi!»

Koğuşun, ayağa kalkabilenleri toplandılar köşede. Öldüğüne akılları yatınca, battaniyesini çektiler başına.

Önce Hemşire geldi, sonra iki sedyeci. Az sonra, ne ölü kaldı, ne yatağı... Karyolanın demirleri sırıtıverdi. Biz bize kalınca, sağ omuzu kadar çenesi de düşük olan hasta, kendi yatağını kucakladığı gibi, yürüdü köşeye. Biri önüne dikildi:

«Yavaş ol!» dedi, «Sabahtanberi bekliyorum başında... Çek arabanı!»

«Hele şuna bak!.. Bu koğuşun en eskisi benim, Köşe, benim hakkım... kimse geçemez ben sağken!»

«Tam on gündür Ömeri bekledik, şimdi de seni bekliyeceğiz ölecek diye...»

«Ulan, ömrün olsa da beklesen!.. Kese kâğıdına dönmüş ciğerin. Tıknefes pezevenk!»

Onu bir kenara itmesiyle yatağı karyolaya atması bir oldu:

«Çekil ayağımın altından, Sedyecilere iş çıkaracaksın yemek zamanı!»

Yatağını sermiş, içine girmişti bile. Koğuşun öbür köşesinden kalkıp gelen, yıkana yıkana pijaması çekmiş bir hasta:

«Nerde?» dedi, «Ömerin terlikleri?»

«Ömer'in terliği mi, dedin?.. Nerde olacak, bıraktığı yerde!»

«Benim terliklerin altı gitti de...»

«Yâni...»

«Değiştireceğim.»

«Ne hakla?»

«İkimizin terlikleri de hastane malı... Farketmez!»

«Benimkiler de öyle... Ben Ömer'in terliklerini alırım, sen de benimkileri.»

Dar pijamalı kızmıştı:

«Ulan ıskatçı pezevenk! Ömer'in mirasçısı mısın sen? Yerine geçtiğin yetmiyormuş gibi, terliklerine de mi konmak istiyorsun?»

«Arkadaş, fazla uzattın, kes artık!»

«Rahatsız mı oldun? İşin esasını ararsan bu yatak, şu kürde yatanın hakkı. Yatak da, terlik de...»

Örümceğe dönmüş, eliyle beni gösteriyordu.

«Ulan, terliklere konamayınca şimdi de avukatlığa mı kalktın?»

İri yarı hademenin geniş bir tepside getirdiği yoğurt, püre, mahallebi tabakları koğuşun ortasındaki masaya konunca, Ömer'in terlikleri unutuldu. Dar pijamalı geldi, masanın üstündeki yoğurtlardan birine yapıştı. Hademe, içerlemişti bu zorbalığa:

«Çek elini!» dedi.

«Neden çekecek mişim?»

«Senin yoğurdun var mı ki yapışıyorsun?»

«Benim olması şart mı?»

«O da ne demek? Doktor kime yazdıysa, o yer yoğurdu!»

«Peki... Ömer'e götür de yesin yoğurdunu! Bodrumda diyet bekliyor!»

«Ona yoğurt yazılmadı!»

«Demek doktor biliyordu öleceğini dünden!»

Yoğurdu kaptığı gibi dayadı ağzına, ayran gibiydi.

18 numaralı yatağın sahibi, yatağını yüklendiği gibi, Ömer'in karyolasına geçen hastadan boşalan karyolaya götürdü. Onun yerine de kapının ağzında yatan... Bu son boşalan yatağa kimsenin geçeceği yoktu. kür yatağında yattığım için, ben de oraya attım kapağı.

Ölenin yerine geçen pavurya, köşeden seslendi bana:

«E, geçmiş olsun arkadaş, hoş geldin!..»

LANGA BOSTANI

Mercemek Fahri, soluk soluğa koğuşa girdi. Benzi kül gibi olmuştu:

«Oturaklılar koğuşunda ölü var!» dedi.

Her yataktan bir ses yükseldi:

«Ölen kim, kanamalı mı?»

«Ameliyatlı mı yoksa?»

«Bir oturaklı eksik oldu!»

«Ulan kıyak ziyaretçisi vardı kanamalının.»

«Ebe mektebinde... Bebek gibi kız!»

Altıncı yataktaki Tahir Tutuk:

«Su dökemez bizim Hemşire'nin eline!» dedi.

«Hangi işde? Ebelikte mi?»

«Güzellikte!»

«Sen ne anlarsın karıdan! Bir göz var, bakamazsın bebeğine, çarpılırsın!»

«Gözün, kaşın modası çoktan geçti. Sen daha aşağılara bak!»

Nebil efendi gözlerinin önüne çektiği gazeteyi indirdi:

«Doktor gelir şimdi, herkes yatağına!»

«Saat üç! Bu saate kadar doktor mu kalır. Çoktan tuttu Cağaloğlundaki muayenehanesinin yolunu!»

Tahir Tutuk yatağında doğrulmaya çalışarak:

«Hemşire de mi gelmedi?» diye sordu:

«O da mı gelmesin, uğurlamaya!»

Rizeli Zeki, terliklerinin üstüne düşmüş pijamasını çekiştirerek:

«Onu önceden söylesene!» dedi.

Çıktı dışarı. Peşinden Kekeme Kemal'le Deve Recep de fırladılar yataklarından.

Fidan çavuş arkalarından söyleniyordu:

«Ulan, hiç mi karı görmediniz be? Ölecekler Hemşire'nin yoluna!»

Tahir Tutuk, aralık kalan kapıdan dışarısını kolluyordu:

«Baba, yaşın kaç senin?» dedi.

«Ben diyeyim altmış, sen de yetmiş.»

«Gördün mü ya!»

«Ulan sen yaşa ne bakıyorsun. Benim gönlüm sultanî... Dönüp bakmam namussuzum, böyle sürtüklere!»

«Sultanîsi mi kalmış.. Yarı belinden aşağısı ölmüş senin, babalık.»

Hiç beklenmedik bir zamanda Hemşire giriverdi koğuşa:

«Hiç mi ölü görmediniz be! Herkes yatağına!» diye bastı yaygarayı. Başında kep yoktu, dağınıktı saçları.

Bu saatte ikindi uykusuna yatarlardı hemşireler... Yataktan kaldırıldığına içerlemişti adamakıllı. Şimdi yeniden ellerini lizolleyecek, sabunlayacaktı.

Koğuşun ortasına kadar geldi, kapıya döndü:

«Gel oğlum!» dedi, «Hemen soyun, gönder elbiselerini Karantinaya!»

On sekiz yaşlarında bir delikanlıydı kapıda dikilen. Biçimsiz bir valiz vardı sağ elinde. Yeni hastaya benziyordu, elindeki valizi sallaya sallaya girdi içeri, okula gider gibi... Hemşire:

«Balkondan sana kür yatağı getirecekler. Şimdilik bu yatakta yatacaksın!» dedi.

«Peki efendim!»

Efendiden bir şeydi bu yeni hasta. Mektepliye benziyordu. Hemşire onu temiz, terbiyeli görünce, okuldaki günlerini hatırlamış olacaktı.

«Nerde oturuyorsunuz?» dedi, «İstanbul'luya benziyorsunuz?»

«Karagümrük'te!»

«Sıradan yatıyorsunuz değil mi? Adresinize kâğıt geldi her halde!»

«Geldi efendim!»

«Hastaneye getireceğiniz şeylerin listesi de vardı tabiî?»

«Evet efendim, vardı!»

Bu «efendim»ler, pek hoşuna gidiyordu. Kimse de her zamanki gibi lâfa karışmadığı için, boyuna soruyordu:

«Bardak getirdiniz mi?»

«Getirdim!»

«Havlu?»

«Havlu da getirdim.»

«Derece?... Yâni termometre?»

«Termometre de getirdim efendim!»

Nalbant Şevket'le Ali Tetik, kür yatağını koydular koğuşun ortasına... Tahir Tutuk, hayran hayran bakıyordu Hemşire'ye. Bu konuşmanın uzayıp gitmesini istediği, her halinden belliydi. Dayanamadı:

«Diş fırçasını da sorun Hemşire Hanım!» dedi, «Diş fırçası, macun?»

Yeni gelen, Hemşire'nin sormasına vakit bırakmadan verdi cevabını:

«Onları da getirdim, hepsi tamam!»

«Pijamanız yoksa, vereyim.»

«Var efendim, teşekkür ederim!.»

«Haydi geçmiş olsun!»

Saçlarını savura savura çıktı. Tahir Tutuk:

«Ah!» dedi. «Verem edecek bu Hemşire beni!»

Buna yeni gelen hasta bile güldü:

«Ayağımın üstüne dikildiğim gün, evlenme teklif edeceğim!»

Köşeden Yengeç Ali karşılık verdi:

«Bekâr gideceksin öbür dünyaya demek!»

Sonra yeni gelene seslendi:

«Hoş geldin arkadaş! Geçmiş olsun!»

«Mersi!»

Mercimek Fahri dalgasını geçmek için:

«Geçmiş olsun!» dedi. «Nedir hastalığın?»

Çocuk yutkundu. Ters birşey söyliyecekti, tuttu kendini. Eğer eski hastalardan olsaydı, cevabı hazırdı. Ama o, toyca bir karşılık verdi:

«Ciğer nezlesi... Üşütmüşüm de... Bir haftada geçer dedi, doktor!»

«Belki de iki günde... Bir aspirin, bir ıhlamur... Çekersin yorganı başına. Terledin mi, birşeyciğin kalmaz!»

«Peki, siz neden yatıyorsunuz?»

«Ben mi? Belsoğukluğundan!»

«Ya! Vah vah, geçmiş olsun!»

İnanmış mıydı, yoksa o da Mercimek Fahri'yle mi dalga geçiyordu? Yengeç Ali lâfa karıştı:

«Ben de frengiden!»

Mercimekle ikisine dönerek:

«Yataklarınız da yanyana...» dedi. «Sakın mikrop geçmesin!»

Öyle kızara bozara konuşuyordu ki, bunun bir alay olacağı kimsenin aklının kenarından geçmiyordu. Yeni hasta soyunmuş, pazen pijamasını giyip daracık kür yatağına bile girmişti.

Saat beş olmuştu, tam derece zamanı... Derecesi olanlar, teker teker çıkarıp dillerinin altına yerleştiriyorlardı. Mercimek Fahri:

«Sen de koy dereceni!» dedi.

Çantasını karıştırıp derecesini buldu, yeni gelen. Fahri, yakasını bırakmıyordu:

«Biliyor musun derece almasını?» dedi.

«Derece almak mı? Ne demek o?»

«Sokacaksın küçük diline kadar... On dakika durdurup bakacaksın?»

«Neresine bakacağım?»

«Üzerindeki yazılara!»

«Yazılar değişiyor mu ağıza sokunca?»

«Canım içinde cıva var, cıvaya bakacaksın!»

«Baktık, sonra?»

«Nalbant Şevket gelip, şu ayak ucumuzdaki kâğıtlara yazacak!»

«Zahmetli iş bu... Günde kaç kere bakılacak dereceye?»

«Sabah... öğle... akşam! Bir de gece yarısı!»

«Gece yarısı mı?»

«Gece yarısı... Uykun ağır mıdır senin?»

«Hem de nasıl... Top atılsa duymam!»

«Sen yapamazsın hastahanede arkadaş! Gece uyanıp derece almadın mı, ne ciğer nezlesi tedavi edilir, ne de belsoğukluğu!»

«Uyanamam ben! Uykum çok ağır..»

«Uyanamadın mı ertesi gün taburcusun! Baba Şükrü düğümler kuyruğunu!»

«Çok kötü!»

«Kötü ya! Ama sen hiç merak etme! Biz uyandırırız seni! Sen de alışırsın!»

«Zahmet olacak size!»

Koğuşa eğlence çıkmıştı. Akşam yemeği yine derece almanın faydaları üzerine uzun konuşmalarla geçti. Yeni gelen delikanlı, her sorulana saf saf cevap veriyor, yatalakları bile güldürüyordu. Fahri, tam kendi yasında olan bu yeni hastayı, beş dakika boş bırakmıyordu. Yeni gelen - adı Naci'ydi. Naci Elitemiz - dişlerini yıkayıp yatağına girerken:

«Aman beni uyandırmayı unutmayın!» dedi. «İyi geceler!»

Cok geçmeden horul horul uyumaya başladı. Biz daha lâmbayı söndürüp gece lâmbasını bile yakmamıştık. Onun yüzde yüz uyuduğuna aklı yatan Mercimek Fahri:

«Bulduk eğlenceyi!» dedi.

«İstanbul çocuğu, bu kadar da saf olsun!»

«Yeni hasta... Onun da açılır gözü! Kimleri adam etmedik bu yataklarda..»

«Ne asistanları...»

Köşedeki Yengeç Ali:

«Ben Hasekide yatarken...» diye bir hikâyeye başladı. Zaten bütün hikâyeleri: «Ben Hasekideyken... Ben Cerrahpaşa'da yatarken...» diye başlardı. Yatmadığı verem hastanesi kalmamıştı.

Kimsenin gözüne uyku girmiyordu. Hele Mercimek, yatak yatak dolaşıyor. İzmirlive, Nümune Hastanesinde yaptığı oyunları anlatıyordu. Saat bir olmuş, en uykucumuz Yengeç bile çekmemişti başına battaniyeyi:

«Ulan Fahri» dedi, «Uyandır da alsın derecesini enayi!»

«Herkes başını Naci'nin kür yatağına çevirmişti. Mercimek herkesin kendisine bakmasından memnun, Naci'in yatağını bir iki kez sarstı:

«Kalk!» dedi, «Derece zamanı!»

Gözlerini oğuşturarak uyandı, yatağının içinde oturdu:

«Ne var, ne oluyor be!..»

«Derece...»

«Saat kaç? Siz daha uyumadınız mı?»

«Derece almaya kalktık!»

Sıradan hepimizi gözden geçirdi. Birden katıla katıla gülmeğe başladı:

«Yahu bir hıyar taraması yapalım dedik. Bütün koğuş hıyar çıktı. Verem koğuşu değil, Lânga bostanı be!»

Sonra Mercimek Fahri'ye döndü:

«Sen de oğlum, çişini yap da yat artık... Bak, uyku gözlerinden akıyor!»

Arkasını döndü, başladı horul horul uyumaya.

GÖĞÜS HASTASI

Bizim Koğuş erkenden uyanmıştı, ziyaret günüydü çünkü... Kekeme Kemal tek ziyaretçisi gelmediği halde herkesten önce tıraşını olmuş, yakaları ezik, pembe gömleğine sarı bir boyunbağı takıyordu. Mercimek Fahri:

«Kekeme, karantina bayrağını çekiyor» dedi. «Yanaşmayın tehlike var!»

Rizeli Zeki de tıraştan gelmiş, Mercimek Fahri'nin kolonyasına el atmak istemişti. Fahri şişeye ondan önce yapıştı:

«Bıktım bu koğuşun zamparalarından!» dedi. «Ulan, para verip de mi aldın? Iskatçı pezevenk! Ömer'in etajerinden yürütmedin mi?»

«Nalbant Şevket'e mi bırakacaktım.»

«Dök biraz, uzun etme!»

«Bir şartla!»

«Söyle çabuk!»

«Baba Şükrü'ye gece hapı yazdıracaksın, benim için!»

«Sen yazdırsana!»

«Daha geçen gün yazdırdım. Alay ediyor Baba Şükrü, sen misin bu koğuşun horozu diye... Temiz donum kalmadı bohçada!»

«Canım kolayı var onun. Söyleriz Fidan Çavuşa, yazdırır kendisi için!»

Fidan Çavuş Kuruçeşmeliydi, anladı alayı:

«Benim yaşıma gelin, sizi de görürüz!» dedi.

«Merak etme babalık, biz o günleri görmeden alacağız voltayı!..»

«Dök hadi, nazlanma, yazdıracağım gecehapını, söz!»

Sonra avucunu Fahri'ye uzattı:

«Şu pijamanı da çek biraz yukarı. Hastanenin mikrobunu taşıyorsun koğuşa!»

«Çekerim, hadi dök!»

Uyanmıyan kalmamıştı koğuşta. Tahir Tutuk bile kalkmış, Deve Recep'in kolunda boylamıştı helâyı. Deve, bütün iştahsız, ziyaretçisi bol hastaların can dostuydu. Onların yardımına koşar, tükrük hokkalarını bile dökerdi. Bu boğaz ondayken yedi düvelle barışık olmak zorundaydı. Yağlar bozulur, dolmalar ekşiyip atılırsa, daha mı iyi olurdu sanki...

Naci de uyanmıştı ama, çıkmıyordu yatağından. Mercimek Fahri:

«Bonjur Küçük Bey!» dedi.

«Bonjur Mercimek çorbası!»

«Arabayı devirmişe benziyorsunuz!»

«Arabayı değil, ben devrildim bu sefer.»

«Ya! Vah vah geçmiş olsun!»

«Çok teşekkür.»

«Kızlar pavyonunun önünde volta vuramıyacaksınız akşam üzerleri.»

«Öyle sanıyorum.»

«Meydan bize kaldı demek.»

«Belki de dünya... Hiç beli olmaz!»

«Bir sakatlık mı var yoksa?»

«Araba devrildi değil, kırıldı!»

«Neyin var merak ettim!»

«Aybaşım!»

«Doğru söyle!»

Fahri yatağından fırlamış, Naci'nin yanına koşmuştu. Hemen tükrük hokkasına sarıldı. Kapağını açınca:

«Söylesene be kardeşim!» diye çıkıştı.

Bir anda koğuşun sesi sedası kesilmiş, öksürükler bile durmuştu. Üç beş kişi, hemen Naci'nin yatağını çevirivermişti. Naci kesik bir öksürükten sonra tükürük hokkasına uzanacak oldu. Fahri daha atıik davranarak hokkayı Naci'nin ağzına tuttu:

«Ulan Deve!» dedi. «Koş Hemşire'ye!»

«Uyur o şimdi.»

«Uyandır, koş!»

Deve koşarak çıktı ama, çok geçmeden döndü:

«Gececi yanaştırmıyor pavyona!»

«Sen koş, Rizeli! Yumrukla kapısını!»

Rizeli Zeki de, çok geçmeden döndü:

Söyle Şevket'e diyor, bir kalsiyum yapıversin!»

«Kendisi gelmiyor mu?»

«Bir şey demedi!»

Tahir Tutuk:

«Hadi aslanım sen git. Ne yap yap, çağır şunu, sabah sabah gözümüz gönlümüz açılsın!»

Fahri onu dinlemeden fırlamıştı. Tahir Tutuk boyuna söyleniyordu:

«Şimdi mahmur mahmurdur gözleri...»

«Saçları darmadağındır.»

«Burda biz ölürken onun şeyini devirip yatması reva mı?»

Kekeme Kemal boyunbağını takmış, üstüne pijamasını giymişti. Tekrardan yatağa girdi. En uygun, en romantik pozu alıp beklemeğe başladı:

«Fahri ne yapar yapar getirir!»

Hüseyin Kazma:

«Biraz zor!» dedi.

«Getirir... Ne çamurdur o!»

«Bir cilve yapar, atlatır!»

«Cilveye senin gibiler pabuç bırakır.»

«Bak göreceksiniz, atlatacak onu da.»

«Yıkar hastaneyi, gelmezse.»

«Nöbetçi doktora çıksa bari...»

«Nöbetçi doktor dediğin de kim! Bakırköy'ün deli doktoru... Burda parayla nöbet tutuyormuş. Ne anlar veremlinin kanamasından!»

Naci kesik kesik öksürüyor. Deve'nin uzattığı hokkaya dolu dolu tükürüyordu. Fahri koşarak girdi koğuşa:

«Geliyor!» dedi, «Çekilin hastanın başından!»

Tahir Tutuk:

«Kaldırdın demek...» dedi, «O mu açtı kapıyı? Ne vardı üzerinde?»

«Bir de sana mı lâf yetiştireceğiz. Çırılçıplaktı!»

«Saçları taramanmamıştı değil mi? Kim bilir, göğsü bağrı da açıktı.»

Hüseyin Kazma, biraz da kıskançlıktan:

«Veremli cenabet!» diye söylendi.

«Ben veremli değilim, anladın mı? Veremli yok, artık, göğüs hastası var! Kapıdaki tabelâ bile değişti.»

«Sen göğüs hastası değil, göğüs budalasısın!»

Bütün gözler kapıdaydı. Aradan 40 dakika mı geçti, bir saat mı, ancak gelebildi. Suratı asıktı. «Günaydın» demeden yürüdü Naci'nin yatağına. Tükrük hokkasını açtı. Şöyle bir baktıktan sonra:

«Bunun için mi alt üst ettini ortalığı» dedi, «Yazık erkekliğine senin!»

Naci ağzına geleni tükürdükten sonra:

«Haklısınız Hemşire Hanım» dedi, «Bu kadarcık kan erkek olmıyanlardan da geliyor. Söyledim, Hemşire Hanımı rahatsız etmiyelim diye!...»

«Sen fazla konuşma bakalım. Konuşmak iyi gelmez. Yaslan arkana!»

Kür şezlonguydu Naci'nin yatttığı. Gülümsedi:

«Hep yaslanıyorum zaten, başka türlü yatamam ki...»

Fahri:

«Benim yatağıma geçsin!» dedi, Hemşireye.

«Olmaz, tabelâlar karışır sonra.»

Gitti, kapıdan seslendi:

«Şevkeeet!»

Geviş getire getire yemek odasından gelen Nalbant Şevket'e:

«İğneleri kaynat!» dedi, «kaynat da onluk bir kalsiyum yap, şu hastaya damardan, 20'lik bir de serom, baldırdan bir serom jelâtin!»

Naci'nin kaşları çatıldı:

«Ne, serom mu? Şap hastalığı mı var bende?»

«O da nerden çıktı?»

«Şevket'e havale ettiğinize göre...»

«Doktor gelip iğne yapacak değil ya sabah sabah!...»

«Siz yapsanız nasıl olur?»

«Ben mi?»

«Evet.»

«O kadar önemli mi buluyorsun kendini?»

«Kendimi değil, damarımı... Kolay kolay bulamaz hemşireler. Üçerden altı delik açmayınca giremezler damara!»

Kadınca güldü uzun uzun:

«Hangi hemşirelermiş onlar. Alaylı hemşireler mi?»

«Alaylı, alaysız, Hemişireler işte...»

«Ben kaçta bulurum dersin?»

«Şansınız varsa altıda?»

«Ayol, beni çamaşırcı Fatmanım mı sandın sen?»

Gitti, gene kapıdan Şevket'e seslendi:

«Kaynadıysa, bir enjektöre onluk bir kalsiyum çek de getir!»

Enjektör gelince Naci'ye döndü: «Sıva kolunu!»

Naci ağzına dolan kanı tükürdükten sonra: «Lâstik falan getirmiyecek misiniz, damarları bulmak için?» dedi.

«İstemez, sen fazla konuşma bakalım!»

«Yastık falan koymıyacak mısınız kolumun altına?»

«Koymıyacağım!»

«Biraz zorluk çekeceksiniz!»

«Çok konuşuyorsun!»

Naci pijamasının ceketini çıkardı, gömleğini sıvayınca dolgun bir kol çıktı ortaya... Hemşireye uzattı:

«Buyrun!»

Görünürlerde damar mamar yoktu. Hemşire:

«Kolunu yukarı kaldır, yumruğunu aç, kapa!» dedi.

«Fayda etmez... Bir lâstik getirseniz!»

Mercimek Fahri koşup lâstiği getirdi Naci'nin koluna bağladı. Gene de bir şeyler görünmüyordu. Kıl - damarlı bir koldu bu... Naci yumruğunu açıp kapatıyordu, ama faydasız. Daha fazla beklemeyi mesleğine yakıştıramıyan Hemşire, çömeldi yatağın önüne. Naci hiç oralı değildi:

«Allah rast getire!» dedi.

İğne'nin ucundaki havayı fışkırtan Hemşire, hafiften dayandı. Hayır, bulamamıştı damarı. Çıkarıp yeniden sokmaktansa etin içinde araştırmaya başlamıştı. İğnenin kenarından hafiften kan sızıyordu. Henüz içinde bir kırmızılık yoktu. Çaresiz çıkardı iğneyi. Naci.

«Bir yastık koysanız kolumun altına!» dedi.

«İstemez!»

Fahri, kendi yastığını getirdi, ikiye katlayıp koydu. Hemşire ikinciyi de dayandı. İğneyi ileri, geri, yukarı, aşağı oynatıyor, bir türlü bulduramıyordu. Çıkardı, üçüncüyü dayandı, yine aynı şey... Dördüncüyü dayanacaktı ki, Naci:

«Kolu değiştirsek...» dedi.

Öbür kolunu sıvayıp Mercimek Fahri'ye uzattı:

«İyi sıktır!»

Fahri lâstiği bağladı, yumruğunu açıp kapadıkça Hemşire de sıvazlayıp duruyordu.

«Ne biçim kol bu!» dedi, «Hiç damar görünmüyor!»

«Söyledim size. Bununla birlikte körün taşı gibi birde bulduran hemşireler de yok değil.»

Bu kola da bir... İki... Üçüncüyü daldırınca:

«Kötü bir gününüzdesiniz Hemşire Hanım! Eğer Doktor Beyi rahatsız etmek istemiyorsanız...» dedi. Gerisini Fahri tamamladı:

«Bizim Şevket'i çağıralım! Her gün en azdan elli iğne yapıyor, daha idmanlıdır.»

Hemşire iğneyi bir türlü çıkaramıyor, karıştırıp duruyordu. Naci'nin yüzünde en küçük bir sinirlenme belirtisi yoktu. Çaresiz çıkardı, iğneyi. Ne yapacağını şaşırmıştı. Alnında boncuk boncuk ter damlaları birikmişti. Naci, yan dönerek pijamasının altını sıyırdı.

«Buyurun burdan yapalım!» dedi. «Daha pratiktir!.»

Hemşire, hırsından sıkıp akıttığı alkollü pa-

muğu, Naci'nin kalçasına bir iki sürdükten sonra iğneyi köküne kadar dayandı. Ama enjektörün dibi aşağıda kalmış, ucu da herhalde tıkalı olduğu için kalsiyum, alt yandan olduğu gibi yatak çarşafına sızmıştı. Enjektör boşalınca:

«Hadi geçmiş olsun!» dedi.

«Size de... Eliniz öyle hafif ki... Ne iğneyi duydum, ne de kalsiyumu!»

Mercimek Fahri:

«Nasıl duyacaksın!» dedi. «Olduğu gibi yatak çarşafına aktı!»

«Tevekkeli değil, alt yanımda sıcaklık bile duymadım!»

Kan hâlâ kesilmemişti, kesik kesik öksürüklerden sonra ağız dolusu geliyordu. Hemşire, kanı hemen kesecek kolay bir ampul düşünmüş olmalı ki, Şevket'e seslendi:

«Ergotin var mı?»

«Yok!»

«Emetin?»

«Yok!»

«Manatol?»

«Yok!»

«Ne var?»

«Adını beceremiyorum. Hani damara vurulan bir ampul var... Pifizin mi ne?»

Fahri, telhikeyi sezmişti:

«Ben doktoru çağıracağım!» diye tutturdu. Naci, işin çatallaştığını görünce biraz da Hemşire'nin dalına basmak için:

«Bırak doktoru...» dedi, «Şevket gelsin!»

«Kolunda sağlam yer kaldı mı ki?»

«Bulunur.»

Mercimek Fahri çıktı, Nalbant Şevket'le

çok geçmeden girdiler koğuşa. Şevket'in bir elinde beşlik enjektör vardı, öbür elinde alkollü pamuk...

Naci hemen sıvalı kolunu uzattı Şevket'e:

«Hiç korkma, dayan!» dedi.

Fahri lâstiği boşladı. Kol, yastığın üzerinde hareketsiz yatıyordu. Şevket evirdi, çevirdi. Naci'nin elinin üstünden hafiften kabarmış damarlardan birine batırdı iğneyi. Batırmasiyle dayanması bir oldu. Enjektör boşalmıştı, çekti geriye.

Elindeki alkollü pamuğu Naci'ye bırakarak çıktı dışarı. Hemşire de peşinden... Yarım saattir, gözleri Hemşirede, öksürmeden, hattâ soluk almadan dalıp dalıp giden Tahir Tutuk:

«Ne şans sendeki de kardeşim!» dedi, «Yarım saattir Hemşireyle burun burunasın, yatağının üstünde ... Benim kollarıma onar kere daldırsın da iğneyi, üç beş dakikacık fazladan otursun karşımda. Bizim kanamalara Nalbant Şevket bile tenezzül edip gelmez!»

İki nefes alıp dinlendikten sonra:

«Razıyım böyle kanamaya. Feda olsun ona bu can. Bir de utandırdınız yavruyu. Tuh size be! Ciğeri metelik etmez herifler!..»

KARIN HAVASI

Tophaneli Niyazi karyolalara tutuna tutuna yatakları dolaşıyordu. Hüseyin Kazma'ya asılmaya başladı:

«Bir kalem pirzola, ik kodein... Nasıl işine geliyor mu?»

«Çek arabanı, İştahım yok bugünlerde!..»

«Sen kodeinleri tosla da pirzolayı iştahın olduğu zaman alırsın!»

«Ulan, Baba Şükrü ile ikili anlaşma mı imzaladın!»

«Öksürük hapını kesti, kayıntıyı da satır edecek değil ya!»

«Yelkenle bakalım, kodeinleri ikinci pavyon yirmi beşten topluyor...»

Yengeç Ali, pazarlığı duymuştu:

«Ulan topal bit!» dedi. «Cerre mi çıktın gene?»

«Bırak Âbi Allasen! Baba Şükrü'nün altına da harman harman yatılır mı?»

«Bugün hava günü mü yoksa?»

«Senin umurunda mı, havanın acısı daha üç gün önceden çöküyor içime.»

«Ben yedi kaburgayı babamın hayrına mı aldırdım... İnsan bi kere yatar bıçağın altına. Ya masada kalır, ya Baba Şükrü'nün hava iğnesine bel bağlamaz. Bırakalım boş lâfları. Sen kaçtan aşağı olmaz diyorsun?»

«Üç patlıcan bi çeyrek, nasıl?»

«Yani?»

«Canım üç kodeine bir kalem pirzola!»

«Hadi ordan, demin iki kodeine bir kalem pirzola diyordun ya!»

«Pekiii, gene öyle olsun!»

«Olmaz, iki kalem pirzola, üç kodein...»

«Dört yap Âbi!»

Dördünü bir kâğıda ikinci pavyon topluyor!»

«Hay toplayamaz olsunlar. Tükürdüler piyasanın içine. Haydi sökül kodeinleri.. Öğleye pirzolalar senin!.»

«Üç kodein!»

«Anladık, üç kodein! Bize yaşamak yok bu hastanede...»

Yengeç Ali, Streptomisin şişesinin içinden üç kodein çıkardı. Niyazi kodeinleri görünce dayanamadı:

«Ver!» dedi. «Afiyetle ye benim pirzolaları...»

Eline alır almaz önce burnuna götürdü, kokladı. Yengeç Ali'ydi bu, güven olmazdı. Kodein yerine balmumunu bile yuttururdu adama. Ama mis gibi afyon kokusunu almıştı, pijamasının cebindeki kibrit kutusuna yerleştirdi. Bu üç kodein onun dişinin kovuğuna bile yetmezdi. Gitti, yeni gelen Konyalının kür yatağına oturdu:

«Merhaba Âbi!» dedi.

«Merhaba!»

«Nasılsın?»

«Çok şükür!»

«İyisin değil mi? Bu gece uykum kaçtı, ortalığı dinledim. Maşallah gık bile demedin sabaha kadar... Bi kerem bile öksürmedin!»

«Çok şükür, öksürüğüm yok... Kesildi gibi bir şey...»

«Allah versin, Baba Şükrü'yle aran çok iyi. Boyuna öksürük hapları geliyor...»

«Geliyor kara kara bir şeyler ama, ben içmiyorum ki...»

«Neden içmiyorsun? Ne halt ediyorsun içmiyorsun da hapları?»

«Hiiiç!»

«Sakın atmayasın!»

«İlk gün yutacak oldum, zehir gibi, geçmedi boğazımdan... Ben de attım pencereden..»

«Attın mı? Tuhh!.. Günah be!»

«Oldu bi kere.. Ama atmam bundan sonra! Yirmi beşten topluyorlarmış öbür koğuşlar!»

«Kimden öğrendin?»

«Siz konuşuyordunuz ya!»

«Çenemizle yakalandık desene! Hiç yok mu şimdi sende?»

«Dün akşam gelen haplar var!»

«Bir göreyim.»

Konyalı etajerin gözünü çekti. Bir kutunun içinden üç tane hap çıkardı. Niyazi'ye gösterdi uzaktan:

«Nasıl, yirmi beşlik haplardan değil mi?»

Niyazi kokladı, eğildi de. Bal gibi öksürük hapıydı.

«Hayır!» dedi, «Sürgün hapı bunlar. Peklik varmış sende...»

«Neeee? Bende mi?»

«Peklik olmasa doktor sürgün hapı yazar mı?»

«Yok bende öyle şey!»

«Sus be, sen doktor kadar mı bileceksin? Al da iç!»

«Yok bende peklik, daha bu sabah çıktım dışarı!»

«Ben bir haftadır çıkamıyorum.»

Üç kodeini kaptığı gibi attı ağzına. Susuz musuz yuvarladı:

«Hadi eyvallah!» dedi, «Sen hiç seslenme doktor boyuna yazar... Bende peklik bir başladı mı, dinamit atsan çözülmez. Bakalım Baba Şükrü'nün sürgün hapları ne halt edecek!»

«Söyliyeceğim seni doktora!»

«Sen doktoru bırak da, havaya hazırlan. İlk alacaksın. Karın havasına başlıyanlar ne yapar, sor da öğren!»

Bir ayağını sürüye sürüye geçti yatağına. Bir ay kadar önce Nalbant Şevket'in Streptomisin iğnesi bu hale getirmişti onu.

Iğne, sinirin üstüne oturunca basmıştı yaygarayı, «Sağlık Müdürüne gidiyorum!» diye... Baba Şükrü'nün etekleri tutuşmuştu.

«Gel vaz geç şikâyetten, bir ay fazla yatırayım seni!» diye yalvarmaya başlamıştı.

«Üç ay zaten hakkıydı. Bir ay daha, dört ay eder. Hoşuna gitmişti ama, gene de:

«Olmaz, gidiyorum!» diye dayatmıştı...

«Pirzola yazayım sana!»

«Olmaz!»

«Yoğurt yazayım.»

«Olmaz!»

«Peki, ne yapalım da vaz geçesin?»

Sözün kuyruğu buraya gelince Niyazi daha fazla ileri gidememişti. Bu hastalık bizdeyken, nasıl olsa yüz yüze bakacağız, diye düşünmüştü:

«Söylediklerinizin hepsi kabul doktor bey!» demişti. «Bir de kodeinle uyku hapı yazdın mı, şurdan şuraya adımımı bile atmam. Zaten bu topal bacakla nerden nereye gidilir ki...»

Hangi topal bacak!. Hepsi numaraydı. Uyku hapı bir gün sürdü, kodein bir hafta... Yoğurtla pirzola hâlâ çıkıyordu. Bir aylık «temcit»e gelince... Tam yirmi beş gündür bu «temcit»ten yatıyordu. Bir hafta sonra ne yapacak, nerelere gidecekti...

Niyazi yatağına oturunca, üç kodeini kibrit kutusundan çıkardı. Kuru kuru onları da yuttu. Altı kodein olmuştu yuttuğu.. Tam kafayı tutup Baba Şükrü'nün altına yatabilmesi için iki üç kodein daha isterdi. Üç kodein, yahut bir uyku hapı... Bunları çekti mi gözünü kırpmadan kuzu gibi gidebilirdi hava odasına!

Hava iğnesi değil, şiş soksalar göğsüne, vız gelirdi.

Kapıdan Nalbant Şevket:

«Havacılar!» diye seslendi, «Yatak sırası gireceksiniz hava odasına!»

Tahir Tutuk:

«Kim yazacak havaları? Asistan mı?» diye sordu.

«Hayır Hemşire!»

«Beni içerde o, soyacak anladın mı? Elini bile sürmeyeceksin bana!»

«Doktor beyin emri, herkes yatağında soyunacak, tabelâsını alıp girecek içeri!»

«Peki, ya bizim gibiler?»

Yengeç Ali:

«Seni de Mezarcı Mahmut soysun!» dedi.

«Hangimizi?»

«Hangimiz kolayına giderse..»

Mercimek Fahri, soyunmaya başlamıştı bile:

«Şevket» dedi, «Konyalı için doktor bir şey söylemedi mi? Bugün havaya başlavacak da...»

Şevket, bunun karşılığını verecek kadar akıllıydı:

«Tıkasın deliklerini...» dedi.

Her kafadan bir ses çıkmaya başladı:

«Tıkamazsa akşama kadar yatar altında... Baba Şükrü bir taraftan verir havayı, bir taraftan patlak lâstik gibi hava kaçırır»!

«En iyisi pamuk... Başlasın, kulak deliklerinden tıkamaya..»

Altı kodein vız gelmişti Tophaneli Niyazi'ye...

Kodein kimlere yazılabilirdi bu koğuşta? Öksürenlere tabiî... Kimdi bu öksürenler? Etrafa kulak kabartmaya başladı. Hele hava başlasın, gereğini düşünürdü o zaman.

1 numaralı yatak, hava almıyordu. 2 numaralı yatak soyundu, tabelâsını ayak ucundan çözüp eline aldı. 3 numarada Kekeme Kemal, yatıyor, kalkıyor, gidip geliyor, hiç yerinde duramıyordu. Sıkıntıdan da öksürüyordu boyuna!

Niyazi, yattığı yerden göz hapsine almıştı onu. Dayanamadı:

«Git!» dedi. «Hava odasının kapısında bekle!»

Kekeme kızmıştı. Bir iki kere acı acı öksürdü:

«Sssssss... a.. a.. a a.. na ne?»

«Bana ne olur mu? Kızdıracaksın Baba Şükrü'yü!»

«Kı... kı... kız... sssssın... ssssa a... a, a... a na ne?»

«Ben de yatacak değil miyim Baba Şükrü'nün altına? Sana kızsın da iğnenin gâvurunu bana mı dehlesin? Hem sen, öksürüyorsun! Hava alırken öksürük iyi değildir.. İğne yanlış yerine saplanır sonra!»

İşte bu doğruydu. Kekeme Kemal, ister istemez sustu. Yavaşça etajerin gözünü çekti. Bir kuvvet şurubu kutusuna yapıştı. Onu da açtı, küçük bir streptomisin şişesi çıkardı içinden, lâstik tıpasını çekti. Kodeinle doluydu içi... Birini düşürdü avucuna... Hoooop! Susuz musuz yutuverdi. Bütün bunlar Tophaneli Niyazi'nin gözünden kaçmamıştı.

2 numaralı yatak girmişti hava odasına. Kekeme Kemal tabelâsını aldı eline, kapıda dikilmek için çıktı dışarı.

Niyazi, daha fazla bekleyemezdi, fırladı yerinden, Kekeme'nin etajerine yapıştı. Biraz ön-

ce onun yaptığı gibi, çekmeceyi çekti, kutuyu açtı, şişeden kodeinleri boşalttı avucuna... Üç mü, beş mi, bakmadan attı ağzına. Geldi tekrardan yerine uzandı. Ah, bir de çay olsaydı bunların üstünde, zehir gibi demli bir çay...

Dur, bunun da vardı kolayı. Bardağına yapıştı. Kekeme Kemal'in etajerinin üstünde Baba Şükrü'nün yazdığı kınakınalı iştah şurubuna yapıştı. Halis şaraptı bu... Yarıya kadar bardağına boşalttı, üstünü de suyla tamamladı... Bir dikişte sonuna kadar yuvarladı... Uyan Baba kahvesinin çayı, Baba Şükrü'nün şurubundan daha mı sertti sanki? Afyon dediğin böyle de patlardı işte. Kafasını karyolanın demirine dayayıp afyonun patlamasını bekledi.

Aradan beş dakika mı geçti, bir saat mı, artık farkında değildi Niyazi... Afyon, Ramazan topu gibi patlamıştı. Su verem hastahanelerinde uyku hapı ile kodein de olmasa, yatılır mıydı sırtı sıra üç ay!

Mercimek Fahri:

«Kalk!» diye salladı karyolasını. «Sızdın mı be, sıra sende!»

Niyazi, göz kapaklarını araladı:

«Ne sırası?» dedi.

«As ocağında kepçe sırası.»

«Benimkini sen al!»

«Kalk, Baba Şükrü seni bekliyor!»

Baba Şükrü sözü ona bir şeyler hatırlatmış olacaktı ki, kıçının üstüne oturdu.

«Ulan!» dedi, «Hava alacaksın, hava sırası sende be!»

Hava almak, Gülhane parkına çıkıp dolaşmak gibi gelmişti ona.

«Gir koluma gidelim!» dedi.

Mercimek Fahri'ye eğlence çıkmıştı:

«Giy papuçlarını gidelim!»

Ayağa kalkabilen koğuşun bütün piyade hastaları, hürya dışarı!

Tam hava odasına dayanacakları sırada, birinin aklına geldi:

«Hani bunun tahtası?»

«Çözün getirin yatağından!»

«Canım ne yapacak tabelâyı...»

«Olmaz, tahtasız olmaz!»

İçerden Baba Şükrü'nün sesi duyuldu:

«Sıra kimdeyse gelsin!»

Fahri, izinlilerden birinin tabelâsını tutuşturuverdi eline... Kapıyı açtık, dayandık Niyazi'yi içeri...

Kapının deliğinden gözetleyen Deve Recep:

«Uzandı yatağa!» dedi.

«Yattı sırt üstü... Baba Şükrü aldı iğneyi eline... Tabelâya bir göz attı, dayandı karnına iğneyi..»

Mercimek Fahri:

«Ne? Karnına mı dayandı?»

«Ne yapacaktı ya?»

«Yahu, Niyazi karın havası almıyordu ki...»

Bütün koğuş:

«Sağdan göğüs havası alıyordu!» diye doğruladı.

«Yahu söyleyin Baba Şükrü'ye, kessin havayı!... İlkten 1000 havayı dayandı mı, iflâhı kesilir Niyazi'nin!»

Fahri, Deve Recep'in pijamasının kuyruğundan çekip anahtar deliğine kendi yanaştı.

«Tamam!» dedi. «dayandı havayı!»

Az sonra Hemşire koluna girmiş, çıkarmıştı Niyazi'yi dışarı.

«Alın bunu... yatırın yerine!» dedi. «Galiba biraz fenalaştı..»

Tabelâyı da uzattı Deve Recep'e:

«Dayanmış 1000 karın havasını!»

Ama Niyazi hiç oralı değildi. Bir eli karnında, bir eli pijamasının uçkurundaydı.

«Sen karın havası almışsın be?» dedik.

«Aldım! Erkeğim ben!»

«Yanlış değil mi?»

«Yanlış!»

«Olur mu böyle şey?»

Dili dolaşıyordu:

«Bana ne!» dedi, «Baba Şükrü düşünsün!»

Geniş geniş güldü. Tam dalgadaydı:

«Çocuksunuz be!... Bir ay daha «temcit» var ucunda... Kodeini haftasında kessin de görsün bu sefer... Gitmezsem Sağlık Müdürlüğüne nah bu bıyıklar anamın...»

Koltukta gidiyordu ama ne sendeliyor, ne topallıyordu...

AFİYET OLSUN HACI!..

Daha koğuşa girdiği gün verilmişti adı: «Hacı!»

Göçmen ağzıyla konuşan bir Hacı'ya kolay kolay rastlanamazdı yeryüzünde. İncecik boynu, akları pırıl pırıl yanan gözleri, kıvır kıvır saçları, iri sarkık dudaklarıyla su katılmamış bir Hacı'ydı bu yeni gelen... O kadar uzun boylu olmayabilirdi ama, yemeye yemeye 38 kiloya düştüğünden mi nedir, dikildiği zaman tel direği gibi sipsivri görünüyordu gözümüze. Bu az görülür sıskalığı, tüm vereme yüklemişlerdi memleketinde. Eline tutuşturdukları bir kâğıtla yollamışlardı İstanbul'a, Sağlık Müdürlüğüne. Yemek borusu-

nun mideye yakın bölümünde iri bir ur görülmüştü röntgeninde. Bir süre hangi hastaneye gönderilmesi gerektiğini kestiremeyen Sağlık Müdürlüğü, basil çıkardığı için bu gariban hastanesine dehleyivermişti.

En itibarlı hastalar arasındaydı Hacı. Bizim Başhekimin uzaktan tanışı çıktığındandı belki... Baba Şükrü bile, bize davrandığı gibi davranmıyordu Hacı'ya. Belki doktorların ona gösterdiği yakınlıktan, belki de şakaya gelir bir yani olduğundan, gelen geçen yakasını bırakmıyordu Hacı'nın. Takılan takılana... Sataşan sataşana... O da kuzu gibiydi ama, Konyalı bir lâf attı mı canavar kesiliyordu. Sinirine dokunduğundan mı, onu kendinden aşağı gördüğünden mi, bir sözcük çiftleştirmeye kalkışınca biniyordu dalına Konyalının .

Hemen hiç yatağından çıktığı yoktu Hacı'nın. Zırt zırt zil çalıyor, ördeğinden oturağına, suyundan, ilâcına kadar ayağına getirtiyordu. Biraz zorlansa kalkar mıydı, kalkamaz mı, onu hiç düşünmeden verip veriştiriyorduk Hacı'ya. Kimbilir, belki de yakıştıramıyorduk onun, hademelere iş buyurmasını...

Görüyorduk, Hacı hiç te iyi gitmiyordu. Bu ur yüzünden yuttuğu lokmalar değil, içtiği yudum yudum sular bile gırtlağında dizilip kalıyordu. Zorlanıp yutsa bile, midesine inmiyor, yemek borusunda birikiyor, öğürmelerle çıkarıyordu gerisin geri:

«Birazcık yerdim Lüleburgaz'da...» diyordu Hacı, «Geldim geleli hepten yiyemez oldum.»

Ağız yoluyla karın doyuramaz olmuştu Hacı bu yüzden... Serum alıyordu günde iki öğün... Bi-

raz toparlansa, Baba Şükrü çoktan sepetliyecekti öbür hastanelere... Ameliyat olacak güçte değildi ki Hacı, tutup taburcu etsin... Cin ifrit olduğu halde güleryüz göstermek zorunda kalıyor, yerine göre şakalaşmaya bile kalkışıyordu:

«Haydi hacı!» diyordu, «Biraz toparlan da koluna Kızlar Koğuşundan birini takıp taburcu edeyim!. Şöyle dişine göre bir hatuncukla beraber!»

Hacı'nın ağzında tek dişi olmadığına göre, koluna takılacak olan hatuncuğu gözümüzün önüne getiriyor, katılıyorduk gülmekten!

Tahir Tutuk, yanında yattığı için içli dışlı olmuştu onunla. Hacı:

«A be Tutuk!» diyordu. «Ne ister bu Baba Şükrü Benden... Taburcu etmek mi ister beni! İkide bir dişime göre bir hatuncuktan söz eder kalçın ağızlı! Salsam mı bir habercik yoksam bizim Başhekim beyefendiye?»

Hani sık sık, Başhekimin lâfını etmese, bu kadar insafsız olmazdı belki hastalar. Ne sanıyordu ki Hacı! Başhekimin adını ağzına aldıkça herkesin elpençe divan duracağını mı sanıyordu karşısında!

Günlük hazırlıklar başlamıştı işte, serum hazırlıkları... Nalbant Şevket girip çıkıyordu telâşlı telâşlı...

«Hacı be!» dedi, Boncuk Naci, «Ser önüne peçeteni artık! Nerdeyse yemeğini getirecek Nalbant Şevket!»

Hüseyin Kazma:

«Bugün Baba Şükrü altıdan yazmış sana!» dedi, «Yemeğin üstüne bir şişe de bol köpüklü kahve!»

Mercimek Fahri, Hacı'nın derisinin rengine takılmak için:

«Hayır!» dedi, «Bir şişe sütlü kakao!»

«A be kızanlar!» diye çıkıştı Hacı, «Zabah zabah ne istersiniz benden! Bakın kendi işçeğinize be!...»

«Kendi işçeğimize haa!.. Burası işsizler evi be Hacı! Seni buraya Başhekim dayın iş tutmaya mı çağırdı yoksa!»

Nalbant Şevket getirdi, hergünden daha erken üç ayaklıyı, Hacı'nın karyolasının yanına dikti. Sonra karpuz lâmbası gibi serum şişesini geçirdi üç ayaklıdaki yuvasına. İnce bir naylon boru geldi, Hacı'nın sağ bacağının üstüne çöreklendi. Ucunda en azdan 5 numara kazak şişi boyunda bir iğne vardı. Nalbant Şevket, Hacı'nın ocaktan hemen çekilip te üzerine su dökerek söndürülmüş meşe dalını andıran incecik bacağını pamukla bir süre alkolledikten sonra, dayandı bu kazak şişi kalınlığındaki iğneyi. En küçük bir kıpırdanma bile olmamıştı. Hacı'da. Kanıksamıştı bu acılara kaç gündür. Kim bilir biraz da çocukların alayından çekindiğinden olacaktı bu soğukkanlılık.

Şevket, serumun işleyip işlemediğini gözden geçirdikten sonra, iğneyi sıkıca bandladı buruşuk derinin üzerine. Bir tek sözcük söylemeden çekilip gitti. Naci herşeyin yolunda gittiğini Şevket'ten önce izlediği için:

«Haydi!» dedi, «Afiyet olsun Hacı!»

Hacı'nın keyfi yerindeydi bugün:

«Gel buyur sen de Naci Efendi oğlum!» dedi, «Geç karşıma!»

Gülüyordu Hacı. Güldükçe dişetleri çıkıyor-

du ortaya! Alt çenesinde de, üst çenesinde de tek diş yoktu. Geldiği ilk iki gün takma dişlerini kullanmaya çalışmış, dişlik bir iş olmadığını anlayınca ağzından çıkarıp su dolu bir bardağa koymuştu. Böylece iki günü atlatıp ta bundan sonra dişlere hiçbir iş düşmeyeceğini kestirdiği için bir mendile sarıp sarmalamış, etajerin dolabındaki çamaşırların arasına saklamıştı.

Kendisinden öğrenmiştik. Memlekette yediklerini çıkarmaya başlayınca, «Hazımsızlıktan!» demişlerdi, «Dişlerin yok ta ondan! Altlı üstlü iki damak yaptır, bak nasıl iştahın açılacak!»

Doğru bulmuştu söylenenleri. Önce çürük dişlerini çatır çatır çektirmişti sıradan... Elindeki bütün parayı yatırıp iki damak sahibi olmuştu ama, kaç para ederdi! Bu damaklarla, çok sevdiği kuru fasulyeyi bile yiyememişti. Hayır yemişti, hattâ yiyip yutmuştu da, çok geçmeden hemen geri çıkarmıştı. Fasulyenin sertliğinden ileri geldiğini düşünerek çorbayı, çorbanın çeşitlerini denemeye başlamıştı. İnmiyordu midesine, boğazından geçse de... Sanki gırtlağını, gırtlağını değil de mideye inen boruyu, içerden biri sıkıyordu. Zayıfladıkça zayıflıyordu Hacı bu yüzden. Bir öksürük te yapışmıştı üstelik. Zayıfladığı için mi öksürüyordu, öksürdüğü için mi zayıflıyordu, kendisi gibi doktorlar da çıkamamışlardı işin içinden. En iyisi İstanbul deyip yollamışlardı işte! Hacı'nın kör kuruşu kalmadığı için de bu garibanlar hastanesini bulmuştu döne dolaşa!

Bütün bunları, başka birinin başından geçmiş gibi anlatıyordu Hacı, çekilmiş diş yerlerini göstere göstere...

Şoför Kâmil:

«Hacı, nasıl tuzu, biberi?» diye sordu, «Eksikse katalım!»

«Sağol kızanım!» dedi Hacı, «İyidir!»

«Yakmış olmasınlar mutbakta?»

«Yok yok, çok güzel!»

«Demek iş var ahçıbaşında! Demek düşmanlığı hep bize, bizim kuru fasulyeye!»

Hacının çenesini açmak için sokuşturuyordu bu kuru fasulye lâfını.

«Açma be kızanım!» dedi, «Dayanamam kuru fasulyeye. A be mideciğezim terslik etmese de yesem bir kaşıkcağız. Ah ben pişirsem de kuru fasulyeyi, siz yeseniz bir... Birinci suyunu hemen döküp, ikinci suda haşlayacaksın ki fasulyeyi...»

«Üçüncü suyunu da dolduracaksın şişelere!..»

Hacı'nın aklına başka şeyler getirmişti bu şakalaşma...

«Haçan koysam fasuyle suyunu şişeye... Şevket Efendi gelip geçirse bacağımdan iğneyi...»

«Söyle yarın Baba Şükrü'ye de, taksın fasulye suyunu Şevket...»

Mercimek Fahri:

«Hacı be!» dedi, «Sakın sana hergün serum diye fasulye suyu vermiş olmasınlar! Bak şimdiden davul gibi şişti bacağın. Bilirsin bu namussuz fasulyenin huyunu! İster bacağından al, ister midenden, iyi pişmedi mi, gaz yapar, şişirir derini! Bak kafam gibi oldu bacağın, hep bu gaz yüzünden işte! Nerden, nerenden yelleneceksin de ferahlayacaksın diye düşünüyorum!»

Boncuk Naci fırlamıştı yatağından, elinde bir küçük paket vardı:

«Gaz mı yaptı Hacı amca!» dedi, «Biraz karbonat dökelim üzerine, birşeyciğin kalmaz!»

Nalbant Şevket tam zamanında gelmişti. Bir damla serum kalmamıştı şişede... Hüseyin Kazma:

«Ooo! Maşşallah!..» dedi, «İştahın yerinde bugün Hacı!»

Şevket bandı sıyırmış, iğneyi çekip yerini alkollemeye başlamıştı. Sonra üçayağın yuvasındaki boş şişeyi alıp çıktı. Naci:

«Baktı ki Şevket, iştahın yerinde, sana bir porsiyon daha fasulye suyu getirecek!» dedi.

Çok geçmeden ikinci bir şişeyle gelmişti Şevket, elindeki serumu yerleştirmişti yerine. Oysa hergün altı saatte bir yapardı bu serumları, günde iki öğün... Tahir Tutuk sesini alçaltarak:

«İzinli gidecek!» dedi, «Şişiriyor bugün!»

«Ben daha sabahtan anlamıştım onun gideceğini! Bak suratını kazıya kazıya nasıl çevirmiş işkembeye!»

Şevket üç ayaklının yerini değiştirmiş, hastanın öbür yanına almıştı. Hacı öbür ayağına verileceğini anladığından sıvamıştı pijamasını. Elindeki yeni iğneyi, kabarıklığı öbür yataklardan rahatça görebilen damara daldırmaya çalışıyor, sinirli olduğu için de beceremiyordu. Koğuştakiler onun bu sinirli haline katıla katıla gülüyorlardı. Daha da sinirlendiriyordu hastaların gülüşleri Şevket'i, bir türlü bulamıyordu Hacı'nın damarını. Hep böyle olurdu kızınca işte! Son bir defa daha daldırdığı yerden çıkardı iğneyi, yeniden dürttü.

Hacı hiç oralı değildi, başka birinin koluna

bakar gibi, gözucuyla izliyordu olup bitenleri, İri taneli tespihini kendini yatıştırmaya çalışarak çekiyordu öbür eliyle.

En sonunda eğrisi, doğrusuna rastlamış, iğne de yerini bulmuştu. Masada bıraktığı takımları topladı, şişelerini, enjektörünü, pamuklarını aldı, bir tek sözcük söylemeden çekip gitti, geldiği gibi...

«Nalbant'ın tersliği üzerinde bugün..» dedi Hüseyin Kazma, «Hemşire azarladı mı onu yoksa!»

Mercimek Fahri aklı başka yerlerde:

«Hacı be!» dedi, «Bu seferki biraz suluca. Sakın muhallebi olmasın!»

«Biraz suluca ama, hastanede daha koyusunu biz bile yiyemiyoruz!» dedi Şoför Kâmil.

Nalbant Şevket kapıda görünmüştü, serum şişesine bakıyordu ters ters, şişedeki kabarcıklara... Mercimek Fahri:

«Hacı!» dedi, «Çabuk atıştır da, bekletme Nalbant'ı! İşi acele!»

Boncuk Naci:

«Canım!» dedi, «Acele ettirme Hacı'ya! Bacak fesadına tutulur sonra!»

«Yahu herif gidecek!»

«Cehenneme kadar yolu var! Hacı'nın damarında mı kalsın maması!»

Hacı hem tespihini çekiyor, hem başını iki yana sallıyordu:

«A be hiç çeneciğezleri durmaz mı bu kızanların be! Yok mu hiç işiniz a be kızanlar sizin!»

«Bizim işimiz bu, hep yatmak a be Hacı! karpuz yata yata büyür, hiç bilmez misin sen!»

Hüseyin Kazma son kabarcıkların da patlayıp söndüğünü görünce:

«Hadi yarabbi şükür!» dedi, «Gel Şevket, kaldır sofrayı!»

«Bugün iştahına diyecek yok Hacı'nın!»

«Kalk bakalım Hacı, fırçala etajerdeki dişlerini!»

«Bir sigara yak, benden! İyi gider üstüne!»

Nalbant Şevket bekletmeden çekti iğneyi, yerini yarım yamalak alkolledikten sonra, topladı takımını taklavatını...

«Gör hesabı gitsin!» dedi Fahri, «Bahşişi de bol ver ki, dışarda bol harcasın!»

Bütün olanı biteni yarı uyur, yarı uyanık hiç sesini çıkarmadan izleyen Konyalı Ali esneyerek:

«Hacı afiyet olsun!» dedi, «Bu iş bu kadar! Sen de kurtuldun, ben de!» Gene Konyalının şakası kızdırmıştı Hacı'yı:

«A be!» dedi, «Çarıkların kurudu karantinada, ayacıklarını vuracak giderken!»

Konyalı bu alayın altında kalmadı:

«Üzülme sen Hacı emmi!» dedi, «Ben taburcu olursam çarıksız da çıkarım yola!»

Sabahtanberi kâğıtla kalemle oynayan Boncuk Naci, yeni bir defter daha çıkarmış, Hacı'nın karikatürünü çizmeye çalışıyordu. Hacı'nın çizgileri çok canlı olduğu için de başarıyordu yaptığı işi. Bu uğraşıları sürdükçe sürüyor, benzetebildiklerini defterden yırtıp yanındakilere uzatıyordu. Bir ara Hacı'nın gözleri kapanıvermişti.

«Uyudu!» dedi Mercimek Fahri, «Dolu dolu iki porsiyon yemek, ağırlık verdi Hacı'ya!»

«Bu kadar bu iş arkadaşlar!» dedi Şoför Kâmil, «Kesin şakayı da artık uyusun Hacı!»

«Uyusun!»

«Uyusun da büyüsün!»

«İyi geceler ya Hacı! Bakma kusura! Hep birbirimizin cebinden harcıyoruz bu hastanede!»

«İyi geceler!»

Uyuyordu Hacı, horul horul... Hacı'yı uyandırmamak için hiç kimse yüksek sesle konuşmuyordu. Mercimek Fahri, kalkmış Hacı'nın açıkta kalan bacağına çekiyordu örtüsünü:

«Hişşşt Naci!» diye seslendi yavaştan.

«Ne var be!»

«Elindeki kalem, hani tükrükleyince boyalı yazan kalemden mi?»

«Evet!»

«Gelsene biraz!»

«Ne olacak?»

Etajerin üstünde Şevket'in unuttuğu pamuğu almıştı eline. Sürahiden damlattığı suyla ıslatıyordu.

«Hele gel!» dedi, «Şu bacak var ya... Hacı'nın yanık oduna benzeyen bacağı...»

Boncuk Naci kalkmış yerinden bakıyordu:

«Ne olmuş o bacağa?»

«Kalemini şu pamukla ıslatıp şuraya da çizsene Hacı'nın karikatürünü!»

«Uyandırırız Hacı'yı!»

«Uyanmaz o! Uykusu çok ağır!»

«Bu bacak pörsümüş!» dedi, «Öbürüne çizeyim!»

«Bu bacak acıkmış demek istiyorsun yani? Acıktığı daha iyi! Yarın görürsün eğlenceyi.

Naci kalemini ıslata ıslata çiziyordu. O çiz-

dikçe gülüyordu Mercimek Fahri, şimdiki gördükleri için değil, yarın göreceklerini düşünerek...

«Oldu mu?» diye sordu Naci açılıp açılıp ta, «Keyfin geldi mi yerine?»

«Tamam! Sağol!»

Şoför Kâmil hışımla yürüdü üzerlerine:

«Çekilin başından herifin!» dedi, «Ne yapıyorsunuz başucunda!»

Ne yaptıklarını görüncede katıla katıla gülrneye başladı:

«Vay fırlama, vay!.. Nasıl da benzetmiş be!»

«Hele sen yarın görürsün!» dedi Fahri, «Yarın bacak biraz doyup tombullaşsın da!»

Ertesi gün Nalbant Şevket'in üç ayaklısı, Hacı'nın karyolasının başucuna dikilince:

«Çıkar Hacı peçeteni!» dedik, «Yemeğin geliyor!»

«Hadi Hacı, sıyır pijamanı!»

Hacı kendisine çevrilen gözlerden ürkmüştü. Çekine çekine sağ bacağını pijamadan çıkardı. Derisinin üstüne yapışmış küçük bir Hacı'yla yüzyüze gelince şaşırmıştı:

«Hangi besmelesizin marifeti bu!» diye bağırdı.

Hastalar, yataklarından çıkmışlar başucunda birikmişlerdi Hacı'nın. Daha yeni görüyorlarmış gibi, eğilip bakıyorlardı...

«Tübe, tübe!..» diyordu Hacı, «Hangi kızan çizer bunu, uykumun arasında! Ne ister babaları yerindeki adamdan bu edepsizler!..»

Nalbant Şevket serum şişesiyle gelip de bacaktaki karikatürü görünce, az daha elindekini düşürecekti betonun üzerine:

«Amma da benzetmiş, benzeten haa!..»

Teker teker hastaların yüzüne bakıyor, kimin çizebileceğini bulup çıkarmaya çalışıyordu. Sıra iğneye gelince, kendisinden hiç beklenmeyen bir anlayışla tam iki iri dudağın arasına dürtüverdi elindekini. Hiç tıkanıklık yapmadan akmaya başlamıştı serum. Aktıkça dudaklar kabarıyor, yanaklar şişiyordu. Bir ara karikatürdeki yüzle Hacı'nın gerçek yüzü ölçek bakımından birbiriyle denkleşivermişti. Karşılıklı iki Hacı, birbirine bakıp bakıp gülüşüyordu. Dudakların arasındaki iğne bir biberonun emziği gibiydi. İri dudaklar emdikçe yanaklar daha da şişiyor tombullaşıyordu. Hacı'nın bacağındaki yüz, benzerliğini hiç yitirmeden daha da karikatürleşiyordu.

«Aman!» dedi, katıla katıla Şevket, «Tıpkı Hacı, Hacı'nın güleç süratı!»

Mercimek Fahri:

«Yok, hayır!» dedi, «Hacı'nın ikiz kardeşi bu!»

«Yok, yok!.. Babası!»

Serumdan son kabarcıklar çıkıyordu. Yanaklar şiştikçe şişmiş, dudaklar sarktıkça sarkmıştı.

«Şimdi tam babası oldu Hacı'nın!» dedi Fahri.

«Hayır, büyükbabası!»

Bütün koğuş yatalaklarıyla birlikte basucundaydı. Hep birden gülüşüyorduk. Nalbant Şevket iğneyi çekip, takımlarını toplarken:

«Bugünlük bu kadar!» dedi, «Hadi bakalım, herkes yerine»!

Hacı el çabukluğu yapıp pijamasını ayağına çekivermişti hemen.

«Evet!» dedi, Musluk Nuri, «Bugünlük bu

kadar, yarın Kanlıkavak Cinayeti! Yeter artık çocuklar, işimize bakalım biraz da!... Biliyorsunuz, bugün ziyaret günü! Haydiii!.. Kremlerim, sabunlarım, jiletlerim! Haydi Beyler Migros geldi! Diş macunları, diş fırçaları, çengelli iğneler, don lâstikleri!»

Biz Hacı'nın dalgasından ziyareti miyareti unutmuştuk. Fırladık yataklardan, doğru musluklara... Her zamanki gibi doluvermişti bir anda musluklar... Aynalarda çift çift traş olanlar... Musluklarda itiş kakış yıkananlar... Helâlarda sıra bekleyenler... Sonra koğuşta çamaşır değiştirenler, tarananlar, kremlenip pudralananlar...

Birden Fahri'nin çığlığı altüst etti ortalığı:

«Çocuklar! Yoksa... Hacı!..»

Başlar çevrilmişti Hacı'dan yana:

«Yoksa gidiyor mu Hacı!..»

Yaslanıp kalmıştı arkasına... Gözlerinin içi görünmüyordu, yumurta kabuğu aklığında... Baş, bir yana kaymıştı belirli belirsiz... Dudaklar kitlenmişti sıkı sıkı... Şoför Kâmil hemen yapıştı bileğine:

«Arkadaşlar!» dedi, «Hacı sizlere ömür!..»

Kimse inanmıyordu bu vakitsiz gelen ölüme. Yoksa nefes darlığından... Nasıl olurdu bu, durup dururken... Serum mu yoksa?.. Bir tıkanıklık yürekte... Damar tıkanıklığı...

Fazlasını bilemezdik biz... Şu var ki ölmüştü Hacı! Çok eski hastalardık... Hiç bir şey bilmesek, ölüyü, diriden ayırmasını bilirdik. Hiç kuşkumuz yoktu öldüğünden ama, gene de inanamıyorduk işte! Ölüm, bizler için kolay olduğunu bildiğimiz halde...

Önce Nalbant Şevket geldi, sonra nöbetçi

olduğu için Pırpır Dündar... Arkasından Hemşire ile Başhekim...

İlk defa ölünün başında bir Başhekim görmüş oluyorduk. Sonra Karantina Memuru geldi, elinde defter... İdare Memuru yetişti geriden...

Bu telâş biraz ölümün tam ziyaret saatına rastlayışından ileri gelebilirdi, biraz da Başhekim'in Hacı'yı tanımış olmasından...

Hemen battaniyeye sarıp sarmaladılar Hacı'yı, uzattılar sedyeye... Hiç te sandığımız kadar uzun değildi boyu. İki hademe ile gelen Nalbant Şevket alıp götürdü merdiven altına.

Sıra Hacı'nın eşyalarına gelmişti.

«Yaz!» dedi İdare Memuru, Karantinacı'ya, «Bir kazak, bir gömlek, bir kuşak... Bir tesbih...»

Sonra bize döndü:

«Terlikler kimin?»

Kendi terlikleriyle değiştirmek için durumu kollayanlar:

«Hastanenin!» dediler, isteksizce...

İdare Memuru, açtı etajerin altındaki dolabı:

«Yaz!» dedi, «Bir kasık bağı... İki parça çamaşır...»

Çamaşırları silkeledi, içinden bir çıkın düştü yatağın üstüne. Tuttu çıkının ucundan, silkeledi. Barbut atan bir kumarcı gibi eğilip baktı, içinden düşenlere...

«Yaz!» dedi, «İki damak!»

Birer ikişer çıkıyorlardı bu yabancı kişiler... Mercimek Fahri kapattı arkalarından kapıyı. Biz bize kalınca:

«Nasıl oldu bu iş»! dedi, «Anlıyamadım hiçbir şey!..»

Tahir Tutuk:

«Anlayan varsa...» dedi, «Beri gelsin!»

Boncuk Naci elindeki kalemi öfkeyle attı, Hacı'nın boşalan yatağına:

«Tuh!» dedi, «Nerden de aklıma yattı bu iş! Ulan Mercimek, hep senin başının altından!»

Yeniden anımsamıştık Hacı'nın bacağındaki karikatürü...

Konyalı:

«Tıpkısı tıpkısına benziyordu!» dedi gülerek.

Fahri de gülüyordu:

«Gitti!» dedi, «Nasıl da gitti, durup dururken!»

Musluk Nuri öbür pavyonlardan dönmüştü. Şaşırıp kalmıştı Hacı'nın yatağını bomboş görünce. Önce sulanır gibi olmuştu gözleri.. Çok gülünç gelmişti bize, işportasıyla salak salak duruşu. Don lâstikleri sallanıyordu işportasından. Katıla katıla gülüyorduk, neden güldüğümüzü bilmeden. Çok gülünçtü ölüm, bu hastanede.

SEPET HAVASI

Üçüncü bir kür yatağı Konyalı ile Naci'nin karyolaları arasına uzatılınca, eski hastalarda şafak atmıştı. Kekeme Kemal:

«Buuugün sssse.. e.. peet haav... assı vaaar!» dedi. Kekemenin her sözüne uzun uzun gülündüğü halde buna hiç kimse gülemedi. Doğruydu bu... Sepet havası vardı bugün. Bizim Koğuş'ta en azdan yirmi hasta üç ayı doldurmuştu, altı yedisi de doldurmak üzereydi. Baba Şükrü'nün özel işlerini çeviren Yengeç Ali:

«Eğer topumuzu sepetlese hakkı var Şükrü beyin!» dedi. «Sigara bizde, kızların pavyonunun önünde Mart kedileri gibi dolaşmak bizde. Kür yok, yatağa girip uzanmak yok!»

Mercimek Fahri:

«İlk önce sen hazırlan!» dedi, «Beşinci aya basıyorsun!»

«Bir ay temdidim var Ankara'dan... Bir ay da Şükrü Babadan...»

«Şükrü Babanın temdidi Ankara'dan daha baskın. Gider de gider. Tabiî adamına göre... Yahut da...»

«Babadır o!..»

«Babalığını size gösteriyor...»

Hüseyin Kazma:

«Simsarlığını yap da sana da göstersin!» diye lâfa karıştı.

Nebil Efendi gazetesini yüzünden indirdi:

«Taburcu mu arıyorsunuz, ben varım. Yaşanmaz bu koğuşta artık.»

Şoför Kâmil:

«Daha iki aylıksın sen! Hele otur oturduğun yerde!»

«Söliyeceğim doktora vizitede, taburcu etsin beni!»

Onun derdini hep biliyorduk. Fidan Çavuş oturağa başlıyalı hepimizden çok onun rahatı kaçmıştı, yanyanaydı yatakları çünkü. Fidan Çavuş ne demek istediğini anlamıştı:

«Oturak da getirtirim, ördek de... Rahatını seven taburcu olur gider!»

Yengeç Ali:

«İyi ama Çavuş Amca, bu hastanede oturaklılar için de koğuş var!»

«Var!»

«İyi ya...»

«Ama bu hastanenin doktoru da var!»

«Peki öyleyse... Doktora söylemek de bizden... Darılmaca yok!»

Hemşire kapıda göründü:

«Vizite başlıyor, herkes yatağına!» dedi.

Koğuşun düzenini şöyle bir gözden geçirdikten sonra kayboldu:

Tahir Tutuk:

«Taburcu olması bir şey değil, şunu nasıl bırakır da gidersin!»

İzmitli pişmaniyeci:

«Çarpılası!» dedi, «Gene güzelliği üzerinde bugün!»

«Nesi üzerinde değil ki...»

Baba Şükrü önde, asistan Pırpır Dündar arkada, onun gerisinde Hemşire, girdiler koğuştan içeri. Baba Şükrü'nün gözü koğuşun ortasındaki üç kür yatağına takıldı. Bunları yataklara geçirmek gerekirdi artık... Koğuşu bir uçtan bir uca arşınlamaya başladı:

«Burası Miskinler Tekkesi değil»! diye başladı, söze, «Dışarda sırasını bekleyenler var!»

Fidan Çavuş yatağında bir toplandı. Doktor onun bir şey söyliyeceğini anlamıştı, önünde durdu. Doktorun durmasından cesaretlenen Fidan Çavuş:

«Yani...» dedi. «Ölelim mi?»

«Ölen ölür... Üç ayını dolduran da taburcu olur, gider.»

Bu sefer Tophaneli Niyazi toparlandı. Koğuşlardan uyku hapı, öksürük hapı toplamış, bir şeyler yapındırmıştı. Onun silkindiğini gören doktor, gözünün içine baka baka:

«Üç ayını dolduran taburcu olur, gider.» diye tekrarladı.

Niyazi göz kapaklarını aralıyarak:

«Nereye?» diye sordu.

«Geldiği yere.»

«Yani Uyan Baba Kahvesine!»

Öbür gözünü adam akıllı açarak:

«Karın havasını boşuna mı aldık Doktor Bey!» dedi.

Doktor, yürüyüp geçmiş, bir numaralı yataktan başlamıştı işe:

«Bir numaralı yatak, taburcu!»

«İki numara taburcu!»

«Üç numara...»

Kekeme Kemal bir şeyler söyliyecekti, Baba Şükrü'nün hızına ayak uyduramıyacağını anlayınca parmağını kaldırdı:

«İiiiiizin!» diyebildi.

Bu kelime çok şeyler anlatmaya yeterdi. İzin alınca öğleden sonra Baba Şükrü'yü yani «Dahiliye mütehassısı Şükrü Küfecioğlu»nu, Cağaloğlu'ndaki muayenehanesinde ziyaret ederek, iyi bir muayene olacaktı. Yatması gereken (!) bir hastaysa yüklüce vizite parasının hızı geçene kadar kalacaktı koğuşta.

«İzin mi istiyorsun?» diye sordu doktor.

Kekeme aynı kelimeyi tekrarlamamak için başiyle «Evet!» dedi.

Yoluna devam etti Baba Şükrü:

«Peki saat yediye kadar izin. Yaz Hemşire Hanım»!

«Efendim izin?»

«Peki yaz Hemşire Hanım!»

«Beşinci yatak taburcu»

«İzin?»

«Peki izin... Altıncı yatak? Sen izin istemiyor musun?»

Tahir Tutuk, en rahat oturuşuna geçmek için bir toparlandı:

«Artık geçti bizden» dedi, «Çıkışımı bekliyeceğim!»

«Yedinci yatak!..»

«Efendim izin?»

«Yedinci yatak izinli... Sekizinci yatak taburcu!»

«Dokuzuncu yatak da öyle... Onuncu yatak...»»

Sıra Fidan Çavuşa gelmişti.

«Sen nasılsın?» dedi.

İki gündür bir nefesdarlığı gelmiş, solgun yüzü kaşık kadar kalmıştı. Uçları sarkık palabıyıklar bu kaşık kadar yüzü acınacak halden çıkarıyor, gülünecek hale sokuyordu. Gözbebekleri de canlılığını tüm yitirmişti. Doktor daha kaç gün yaşıyabileceğini kestirmek için gözlerinin içine baka baka sordu:

«İyi misin?»

«Nafileyim doktor bey!»

Doktor tam geçecekti ki eliyle durdurdu:

«Bir ricam var!» dedi.

«Söyle!»

«Beni öbür koğuşa verin!»

«Hangi koğuşa!»

«Oturaklılar koğuşuna!»

«Peki!» dedi, geçti Nebil Efendinin yatağına:

Aramızda bir şeyler geçtiğini anlamıştı.

«Sen nasılsın?»

«Beni de taburcun edin doktor bey!»

Fidan Çavuşun hali dokunmuştu Nebil Efendiye. Duramazdı bu koğuşta artık.

«Sana da izin!»

Bu «Gel beni muayenehanede gör!» demekti.

«Taburcu!»

«İzinli!»

«Taburcu!»

«İzinli!»

Ortada yatan üç kür yatağının ayak ucunda dikildi:

«Bunlar, daracık kür yataklarında yatarken üç dört aylıkların bu koğuşta kalması doğru mu?» diye hepimize birden sordu. Herkes kendi derdine düşmüştü. Tek karşılık alamadı:

«Üstelik dışarda kan tüküren arkadaşlarınız var!»

Yalan değildi, sıra bekleyen çoktu dışarda. Kim bilir kaç kişiye yatak için söz vermişti Baba Şükrü. Kapıda dikilip koğuşu yeniden gözden geçirdi. Fidan Çavuşu, burnuyla işaret ederek Hemşire'ye yeniden hatırlattı:

«Alın bunu beş yataklıya!» dedi, «Gidenin yerine!»

Bu koğuştan nereye gidilirdi, hep bilirdik. Doktor çıkınca Mercimek Fahri yerinden fırladı:

«Yengeç Ali!» dedi. «Versene doktorun kartlarından!»

Fahri de izinlilerin arasındaydı. Yengeç Ali'nin uzattığı kartı okumaya başladı:

«Birinci sınıf dahiliye mütehassısı, göğüs hastalıkları hastanesi, prevantoryum, sanatoryum... Haydarpaşa... Yedikule...»

Naci sözünü kesti:

«Aktarmalar Karacaahmetten!»

«Sayın Bay Şükrü Küfecioğlu... Herif amma taburcu çıkardı bugün... Küfecioğlu değil Sepetçioğlu... Koğuşta sepetlemedik hasta bırakmadı be!»

Fidan Çavuş ağırlaştı ağırlaşalı koğuştaki dört zilden biri, karyolasının başına bağlanmıştı. Limonata kamışına dönen bir kol uzanarak zile yapıştı. Bu saatlerde hademeler fazla bekletmezlerdi hastaları. Zile üçüncü basışta Ali Tetik kapıda göründü. Kapının üstünde yanan lâmbayı söndürüp gidecekti ki, Mercimek Fahri:

«Yüzünü görmeğe çağırmadık!» dedi, «Gir içeri!»

Hademe, Fidan Çavuşun el ettiğini görünce o tarafa doğru yürüdü. Herkes kuşkulu bakışlarla onları gözden geçiriyordu. Çavuş, ya oturak istiyecekti, ya ördek. Hiçbir şey yiyip içmediği halde günde üç dört posta ördekle oturak getirtiyordu. Nebil Efendi:

«Bize, sırf eziyet olsun diye istiyor.» diyordu. Çavuş hademenin geldiğini görünce, önce kafasını kaldırdı yastıktan, sonra karyolanın demirine tutunarak oturdu yatağının bir kenarına.

«Nerdesin be!» diye çıkıştı hademeye, «Çalıyoruz, çalıyoruz, ne gelen var ne giden.. Altımıza mı yapalım be!»

Hüseyin Kazma:

«Bir o eksikti!» dedi.

Niçin çağırıldığım kestirmişti:

«Ördek mi, oturak mı?» diye sordu.

Bu soru yalnız ikisini ilgilendirmiyordu, bü-

tün koğuş kulak kesilmiş, ağzından çıkacak cevabı bekliyorduk kuşkuyla.

«Temiz bir ördek!» dedi. «Ama temiz olsun. Musluğa tut, iyice çalkala!»

Hademe gidiyordu ki durdurdu:

«Anladın mı?» dedi, «Adamakıllı çalkala haaa!...»

Nebil Efendi'nin keyfi yerine gelmişti. Gazeteyi yüzünden indirerek lâfa karıştı:

«Ali Efendi oğlumuz iyi çalkalar, kalaycı çıraklığı yapmış eskiden...»

Ali Tetik ister istemez bu çeşit şakalara dayanacaktı, güldü, geçti. Takılanlar, babası yerinde adamlardı. Az sonra sırları dökülmüş bir ördekle girdi içeri. Çavuş, ördeği aldı eline. Evirdi, çevirdi, Altına baktı, üstüne baktı, sonra gözlerini ördeğin ağzına dikti. Kaşları çatıldı, uzattı geriye:

«Al götür bunu!» dedi, «Yaramaz!»

«Neden yaramazmış»

«Yaramaz dedik sana!»

«Canım, neden yaramaz, anlayamadım?»

«Kaç senedir hademesin sen?»

«Beş!»

«Ben yirmi senedir hastayım! Yaramaz dedim mi, yaramaz!»

«Nesi var bu ördeğin?»

«Daha nesi olsun. En küçük numarayı getirmişsin bana!»

«En küçük numara mı?»

Gözü ördeğin ağız kısmına takılıp kalmıştı:

«Neresi küçük bunun?»

«Neresi mi küçük? Kör müsün, bu ördek 1 numara... Şu Fahri gibi, Naci gibi mektepliler ör-

dek istediler mi, bunu getirirsin. Bana 9 numara ördek lâzım, anladın mı?»

Nebil Efendi gülmekten gözlüğünü de gazetesini de yere düşürmüştü. Bütün koğuş katıla katıla gülüyordu. Çok gülenlerde, önce bir gıcık başlıyor, sonra boğulurcasına öksürüyorlardı. Ali Tetik, işin içinde bir alay olduğunu anlamış, elinde ördek dikilip duruyordu.

Fidan Çavuş bir iki soluktan sonra gücünü tazeledi:

«Numara numaradır bunlar!» dedi, «İnanmazsan, git hemşirene sor!»

Ali Tetik çıkarken, arkasından Mercimek Fahri de yetişti. Hademeye bir şey öğreteceği anlaşılıyordu. Fidan Çavuş biraz sonra yeniden zile bastı. Bu oyun onu yormuştu ama, gider ayak bir şeyler yapmak, arkadaşları eğlendirmek zorundaydı. İkinci zili beklemeden Ali Tetik kapıda göründü. Elinde kâğıda sarılı bir şey vardı, gitti Fidan Çavuş'un başında durdu. Çavuş:

«Hani?» dedi, «9 numara ördek?»

«Ben gittim hemşireye sordum. Fidan Çavuş 9 numara ördek istiyor dedim!..»

«Eee?»

«O da Fidan Çavuş mu? dedi, Fidan Çavuşun 9 numara ördek nesine... Git kızların pavyonundan ona bir sürgü getir... Ben de gittim getirdim. Al, buyur!»

Gazeteyi açtı pırıl pırıl bir sürgü çıktı içinden. Çavuş hiç bozmadı, uzandı aldı:

«Doğru söylemiş Hemşire.» dedi, «Dokuz numara ördek neyimize artık... Bizim gibilere bu sürgü bile çok!»

Velensesini açarak sürgüyü altına güzelce yerleştirdi:

İşi bitip de sürgüyü hademeye uzatırken:

«Hadi» dedi, «götürün beni oturaklılar koğuşuna, hazırım!»

İPEK PİJAMALI HASTA

«Hiç mi kız görmediniz be! İnsan bunların soluk suratlarına başını çevirip bakmaz bile.. Yazık sizin erkekliğinize!»

Dört taburcunun yerini hemen bir iki saat içinde üç hasta kapatıvermişti. İkisinin de hali vakti yerinde görünüyordu. Üçüncüsü, Gümüşhane taraflarından bir garip kişiydi. Vizite saati yaklaştıkça heyecanlanıyordu bayağı... Üçü de tam Baba Şükrülük antika hastalardı. Bunlardan biri, iki saat içinde ekleme bir adla koğuşun içinde tanınıvermişti. Piston Şadi. Sözü geçen bir partilinin adamıydı. Ne yapıp yapıp Baba Şükrü'ye kendini tanıtacağa benziyordu.

Nebil Efendinin yerine yatan öbür hasta ise dediğine bakılırsa üç lisanı çatır çatır konuşuyordu. Etajerinde hemen her dilden boy boy kitaplar vardı. Adını sormamıştık ama, Civa Naci ona, uygun bir ad bulmuştu: Bihruz Bey! Kendisinden öğrendiğimize göre, tıp tahsil etmekteyken bu namussuz hastalık yüzünden öğrenimiyarıda kalmıştı. Hiç birimizi iplemiyor, kadına kıza yüz vermez göründüğünden Fahri'yle, Naci'ye boyuna yükleniyordu. Onlar da dergilerden gazetelerden çıplak resimler kesip dalma basmak için elden ele dolaştırıyorlar, kızlar pavyonundan söz açıyorlardı. Necmiye'nin, Neclâ'nın lâfı, hiç düşmüyordu dillerinden. Bununla birlikte Bihruz Bey, kordonlu bir ropdöşambr giyerek, kızların pavyonunun önünde volta atmaktan da kendini alamamıştı. Kızlar, ipek pijamalı, ropdöşambrlı hasta pek az gördükleri için kür balkonuna çıkıp, bol bol lâf atmışlardı.

Etajerin üstündeki kitaplarına biçim verirken boyuna da Mercimek Fahri'yle Naci'yi paylıyordu.

«Kız mı onlar be! Gençliğinize yazık... Tutup öpemezsin bile... Yeniden verem olursun sarılıp öpersen!»

Mercimek Fahri, lafı tıktı ağzına:

«Ama Neclâ'ya söz yok! Sağlam kızlara değişmem vallaaa! Ne vücut be!.. Üstelik de tahsilli. Bir mektubunu okudum. Akademiden bir çocuğa yazmış, ikinci pavyondan... Ne mektup be!»

«Kız dediğin kanlı canlı olacak. Kan damlayacak yanağından. Nedir bu miskinler.. Kız mı derim onlara!...»

Naci:

«Arkadaş!» diye sözünü kesti, «Evli misin, bekâr mısın?»

Bihruz Bey sesinin tonunu alçaltarak:

«Evliyim, ne olmuş?» dedi.

«Evden geleli sadece bir gece oldu değil mi?»

«Evet!»

«Gördün mü ya! Biz en azdan iki üç aydır burdayız!»

Tahir Tutuk lâfa karıştı:

«Tam üç aydır, elim Hemşire'nin eline bile değmedi!»

Fahri:

«Haline şükret!» dedi, «Hiç olmazsa viziteden viziteye yüzünü olsun görüyorsun!»

Tam bu sırada kapıda Hemşire göründü:

«Vizite başlıyor, yataklara!»

Naci, Bihruz Beye:

«Hadi arkadaş, gir yatağa, bak vizite başlıyormuş!» dedi.

Yeni hasta, kordonlu sabahlığını çıkardı, yatağının ayak ucuna koydu. Rugan terliklerini çıkardı. Yatağına girip arkasına yaslandı.

Baba Şükrü, fazla bekletmedi bizi. Arkasın da Pırpır Dündar'la Hemşire, girdiler içeri. Gözü pırıl pırıl pijamalar içinde gülümseyen Bihruz Beye takılınca ister istemez:

«Günaydın!» dedi.

Sonra yeni gelen öbür iki hastayı aradı. Piston Sadi'yi gördü, gitti başucunda dikildi:

«Hangi dispanser gönderdi, seni?» dedi.

«Ben dispanserden gelmedim.»

«Ya nerden geldin!»

«Ocaktan... Langa ocak başkanıyım ben. Se-

lâmi Bey gönderdi beni.. Telefon etmişti Başhekime!»

«Etajerin gözünden bir kart çıkardı, uzattı Baba Şükrü'ye... Kartı okuduktan sonra yüzünde yapma bir gülümseme yayıldı.

«Nasılsınız?» dedi.

«Teşekkür ederim!»

«Ateş, öksürük?...»

«Var!»

«Çok güzel!»

«Soyunun bir dinliyeyim!»

Kulaklığı önüne arkasına yapıştıra yapıştıra, iyice dinledi:

«Öksür, nefes al!»

«Öksür, nefes al!»

«Çok güzel ...İki taraflı... Ral mükemmel duyuluyor! Gel sen de dinle Dündar!... Sen bile duyarsın!»

Asistan da başladı dinlemeğe.

«Nasıl?»

«Çok güzel... Sağda yaş raller.»

«Tuh... Yine duyamadın be! Tam tersine, solda kuru raller. Senden çok uzak bu işler. Bırak sen şu ciğerciliği de... Kayseri'de pastırmacılığa başla!.. Babanın yanında!»

Gözü yeni gelen Gümüşhaneliye takıldı. Onun, hastane işi yamalı pijamalarından ne biçim bir hasta olduğunu anlamıştı. Gitti karşısına dikildi:

«Nerelisin sen?» dedi.

«Gümüşhaneli!»

«Çok güzel! Gel Dündar buraya... Dinle şunu. Sana pnomoluk bir müşteri!»

Baba Şükrü Gümüşhaneliye bir elense çekti:

«Güreşir miydin köyde?» dedi.

«Güreşirdim!»

Kolunu kaptı, kıvırdı. Kemaneye geçti. Bastırıp uzattı yatağın içine:

«Soyun!» dedi.

Pırpır Dündarı gösterdi:

«Gözün tutuyor mu bunu?»

«Geçti bizden Beyim!»

«Hele soyun sen!»

Soyunmanın güreş için mi, muayene için mi olduğunu pek kestiremeden soyundu, döküldü.

Pırpır Dündar başlamıştı dinlemeğe:

«Öksür, nefes al!»

«Öksür, nefes al!»

Baba Şükrü:

«Sana hava vereceğiz!» dedi.

«Sen bilirsin Beyim!»

«Memlekette hava verecek yer var mı burdan çıkınca!»

«Hava verecek yer mi?»

Biraz düşündükten sonra:

«Var!» dedi.

«Nerde?»

«Bucağa giderken, yol üstünde...»

«Dispanser mi bu?»

«Yok! Benzinci Beyim!»

Hepimizden çok Baba Şükrü gülmeğe başladı. Kasıklarını tuta tuta gülerken bizim Bihruz Beyi gördü. Onun ipekli pijamaları, yatağının üstündeki ropdöşambr ile etajerindeki ciltli kitaplarından bayağı ürkmüştü. Saygıyla sordu:

«Siz de dün mü geldiniz?»

Üç gündür koğuşa uğramamıştı çünkü.

«Evet efendim!»

«Yeni hastasınız galiba?»

«Değil efendim. Kronik tüberküloz.»

Hemşire etajere sokulmuş, limon kolonyasının markasını okuyordu. Asistanın gözü de ciltli kitaplardaydı. Baba Şükrü naylon pijamalarla, kordonlu sabahlığın değerini hesaplıyordu her halde...

«Nasıl başladı hastalığınız?»

«Hemoptezi ile... Paris'teydim. Kartiye Latin'de... Tıp tahsil ediyordum o senelerde...»

«Hava aldınız mı?»

«Evet, sağdan pnemo!»

«Sol nasıl?»

«Sol mu efendim? Zirvede yer yer enfiltrasyon... Fibrö gazöz... Prodüktif nodüler... Eksüdatif...»

«Yeter, anladım!»

«Hilüste fındık cesametinde kavern!»

«Anladım!»

«Üçüncü kot hizasında hidro pnemo... Bu fena halde matite yaptı plevrada...»

Baba Şükrü etajerin üstündeki kitapları karıştırarak:

«Bu kitaplar?...»

«İtalyanca efendim. Tüberküloza ait!..»

«Ya! Demek İtalyacan bilirsiniz?»

«Tabiî efendim, İngilizceyi daha iyi bilirim!»

«Bir İspanyolca mı kalıyor bilmediğiniz?»

«Evet...»

«Onu da Şişhane'de öğreniver de çıksın aradan! Peki ne gibi ilâçlar verildi, streptomisin» falan!»

«Streptomisin fazla aldım. Resistans başladı streptomisine karşı. Sto-pas tatbik ederseniz müsbet netice alacağımızı sanıyorum.

«Daha daha?...»

Protein'e fazlaca ihtiyacım olduğundan, pirzola, biftek... Bonfile.. Sonra Komposto...»

Baba Şükrü şabanlaşmıştı. Başka bir hasta olsa «havyar da yazayım mı?» diye takılırdı. Bu değerli hastasını şefkatle gözden geçiren Hemşire'ye dönerek:

«Yaz!» dedi. «Söylediklerini!»

«Vitamin de yazabilirsiniz, bilhassa B ve C vitaminleri..»

«Vitamin de yaz! B vitamini. Kalsyum C vitamini ile birlikte... Daha daha... Kuvvet şurubu istemez misiniz?»

«Hipoteks rica edeceğim!»

«Yaz, karaciğer hülâsası!»

Baba Şükrü'nün viziteye ayırdığı 15 dakika bugün tam bir saate çıkmıştı. Bizlere bugünlük zaman kalmamıştı. «Nasılsın?» bile demeden yataklarımızın ayak ucundan yıldırım hızıyla geçip, kendini dar attı dışarı.

Tahir Tutuk geniş bir nefes alıp boşalttı:

«Arkadaş!» dedi, «Senin bu bilgine doktor da feda olsun, Hemşire de!»

Fahri atıldı hemen:

«Hemşire mi dedin?»

«Helâl olsun Hemşire de, ne sandındı? Hiç olmazsa koğuşa alışır da sık sık görürüz yüzünü!»

«Biz Neclâ'yı kaptırmıyalım da, Hemşire onun olsun!»

Bihruz Bey süksesinden memnundu. Ağzını yayarak güldü:

«Hepsi sizin olsun»! dedi.

Aradan çok geçmeden elinde boş enjektörle Hemşire içeri girince değişiverdi Bihruz Bey. En kibar bir yüzle onu karşıladı:

«Anladım!» dedi, «Sedimantasyon için geldiniz. Keşke kavhaltıdan önce alsaydınız?»

«Farketmez efendim!»

«Nasıl etmez. Kahvaltıda fazlaca reçel aldım. Kanı müthiş değiştirir!»

«Lütfen sıvayın kolunuzu!»

«Ben size söyliyeyim neticeyi. Bir hafta önce baktırdım, yarım saatte 10... Bir saatte 22... İki saatte...»

«Doktor yeniden almamı söyledi.»

İstemiye istemiye kolunu sıvadı. Ne de olsa bu ilgi, hoşuna gitmişti. Hemşire damarı kolayca bulmak için yatağın kenarına ilişti, lâstiği bağladı, iğneyi yavaşça daldırdı. Hay kör şeytan, tutturamadı birincide. Çıkarıp ikinci defa sokarken, Hemşire:

«Ben Amerika için İngilizceye çalışıyorum. Hastanede İngilizce bilen kimse yok...» dedi.

«Ya! Öyle mi? Çok güzel!»

«Bir kitap aldım. Çalışıyorum geceleri. Bilmediğim kelimeler oluyor...»

İğneyi üçüncü defa batırmış, damarı arıyordu:

«Sizi rahatsız etsem...»

«Beni mi... Estağfirullah... Lâkin... Ben... Daha çok İtalyanca bilirim!»

«Benim soracaklarım, tabiî çok basit kelimeler...»

İğneyi dördüncü defa daldırmış, kurcalayıp duruyordu.

«Bahçe gibi... Pencere gibi kolay şeyler... Yeni başlıyorum daha... Örneğin kapı... Pencere... Neydi kapının İngilizcesi?»

Canı yanmağa başlamıştı Bihruz Beyin.

«Kapı mı... Canım sırasımı şimdi kapının!»

«Şu İngilizceyi bir öğrensem!»

Bihruz Beyin tepesi atmıştı:

«Sen ne yapacaksın İngilizceyi öğrenip de...» dedi. «Önce iğne yapmasını öğren!»

sıvanmış kolunu çekti öfkeyle. Döndü arkasını. Bu biraz da Hemşire'ye nazlanmaydı. İngilizce konusunu dağıtmak için de olabilirdi.

Hemşire ne kadar rica ettiyse de faydasız... Arkasına baka baka çıkıp giti.

Kolundan hafif kan akıyordu. Etajerinden pamuk çıkardı. Üzerine 90 derecelik limon kolonyasından dökerek silmeğe başladı. Naci hemen yatağından fırlıyarak, yardıma koştu:

«İğneyi bu hastanede Nalbant Şevket'e yaptıracaksın arkadaş! Aklında olsun!»

«Of!» dedi «Başım da çatlıyor. Deli eder insanı bunlar!»

«Verem olmak bir şey değil. Bunların kahrını çekmek yok mu?»

«Bir aspirin rica etsem!»

Civa Naci'nin gözleri bir anda parladı:

«Aspirin yok ama... Daha kuvvetlisi var!» dedi.

«Nedir o?»

«Testoviron!»

Kutusunda her bir hapın 5 boğa gücü sakladığı yazılı olan testovironu koğuşta bilmiyen yok-

tu. Gitti, Tahir Tutuk'un etajerinden iki hap aldı:

«Al arkadaş!» dedi. «Bir tane yeter ama, sen iki tane iç! Bak nasıl dimdik kalkarsın ayağa!»

«Mersi!»

Evden getirdiği yaldızlı sürahiden bir bardak su doldurdu. Teker teker yuttu hapları. Naci:

«Şifa olsun!» dedi, «Yarasın!»

Aradan çok geçmeden gerçekten de çivi gibi kalkmıştı ayağa. Önce bir uçtan bir uca arşınladı koğuşu, sonra yanı püsküllü robdöşambrını giyerek doğru servis odasına koştu. Gık demeden dört iğne daha yedikten sonra kan aldırdı. Hava kararıncaya kadar kızların pavyonu önünde dolaştı. Gece de oturdu, pembe kâğıda iri harflerle bir şeyler yazdı. Büyük kitap harfleriyle.... Ne yapsın zavallı, dört lisanı ana dili gibi öğrenmekten bizim 29 harfin küçüklerini öğrenmeğe vakit bulamamıştı ki!

ROMANIN KONUSU

Yengeç Ali boyuna kaybediyor, kaybettikçe de söyleniyordu:

«Bu sinekleri nasıl alıştırdın kendine be! Parayı atar atmaz yapışıyorlar üstüne!»

Yeni Başhekim, her koğuşun duvarına camekânlı birer program astırmıştı. Bu programa göre tam bu saatte (2 ile 4 arası) mutlak kür yapılacak, kimse yatağından çıkmıyacaktı. Koğuşun yarısından çoğu okuma yazma bilmediğinden midir, nedir yirmi sekiz hastadan yedisi yataklarındaydı. Onlar da, kalkacak, dolaşacak halde olmadıklarından yatıyorlardı.

Koğuşun bir köşesinde «kaptıkaçtı», bir köşesinde de «sinek kondu» oynuyorlardı. Sinek

kondu her zamanki gibi ilgi toplamış, hemen on kişi Yengeç Ali'nin yatağının dört tarafını çevirmişti. Yatağın velensesi üzerine birer yirmibeşlik atılıyor, kimin parasına sinek konarsa bütün yirmibeşlikleri o topluyordu. O kadar çok sinek vardı ki, paraların atılmasiyle, sineğin konması bir oluyordu. Niyazi'nin parası miknatis gibi çekiyordu sinekleri... Pijamasının cebi şıkır şıkır dolmuştu ufak parayla... Mercimek Fahri, o kazandıkça:

«Ha bereket!» diyordu, «Çıktı kodein parası. Baba Şükrü canı isterse kodein yazmasın! Sağ olsun koğuşun sinekleri!»

Naci'nin kanaması kesilmişti ama, öyle vakitli vakitsiz yatağından çıkmıyordu. Bir ara «Sinek kondu» oynayanları seyreden Fahri'ye seslendi,

«Gelsene biraz!»

Yatağa oturan Fahri'ye sordu:

«Nerde bizim Bihruz bey?»

«Nerde olacak, helâdadır.»

«Yarım saattir ne yapıyor helâda?»

«Belki de servis odasında.»

«Bugünlerde aralarından su sızmıyor Hemşireyle. Roman getirdi geçen gün. İki de Fransızca dergi...»

«Kim okuyacak onları?.. Herif amma dümenci ha!»

«Romanı aldım elinden, evirdim çevirdim. Okudun mu, diye sordu bana... Daha yeni gördüğüm halde okumaz olur muyum dedim. Vak'a Paris'de geçiyor diye, başladım anlatmaya. Biliyorum, ikiyüz üçyüz sayfalık romanı nasıl olsa okumıyacak...»

«Okumıyacak değil, okuyamıyacak!..»

«Romanın adı Şahika... Galiba bir doktorun hayatını anlatıyor... Ben bir ressamın hayatı diye salladım.»

Yengeç Ali'nin yatağında «sinek kondu» oynayanlar, birbirine girmişlerdi:

«Dök ortaya ulan paraları!»

«Azrailden önce ben alırım şimdi canını senin!»

«Vay namussuz, reçel sürersin yirmibeşliğe ha!»

«Sen misin bu koğuşun açıkgözü be!»

Naci elitemiz:

«Bırak şimdi onları» dedi, «Sen Bihruz beyin yerini öğren!»

Fahri kalktı. Tam dışarı çıkarken kapıda Bihruz beyle yüz yüze geldi. Çok telâşlıydı:

«Başhekim geliyor!» diye daldı koğuşa.

Fahri, onun nerden geldiğini öğrenmek için:

«Kim söyledi?» diye sordu...

«Kim mi söyledi... İkinci pavyona girerken görmüşler...»

«Kim görmüş?»

«Canım kim görmüş görmüş.. Gir yatağına! Ordan çıkınca bizim pavyona gelecekmiş...»

Başhekim odasından çıkınca telefonlar işler, hademeler, hemşirelere haber verirlerdi. Demek servis odasında, Hemşire'nin yanındaydı Bihruz Bey.

Herkes yatağına geçti. Bihruz Bey de robdöşambrını fiyakayla çıkardı, katladı, yatağının ayak ucuna yerleştirdi. Etajerinin üstündeki ciltli kitaplara bir düzen verdikten sonra girdi yatağına. Şahika isimli romanı da en üste koymuştu.

Bir Fransızca dergi aldı eline... Sayfalarını çevirmeğe başladı. Şoför Kâmil:

«Arkadaşlar!» dedi. «Yemeklerden şikâyetçiyiz değil mi?»

Koğuşun yarıdan çoğu:

«Şikâyetçiyiz!» diye bağırdılar.

«Kim söylesin? Birini seçelim içimizden»!

«Herkes tek tek söylesin... Söz mü?»

«Söz!»

Piston Sadi, hemen durumdan yararlanmak istedi:

«Başhekim bu seçimde adaylığını koyacak, bizden!» dedi.

İzmitli Pişmaniyeci de söze karıştı:

«Çok sert adammış Başhekim. Göz açtırmıyormuş üç aylıklara... Hemen taburcu!»

Tahir Tutuk:

«Kazansa da kurtulsak şundan!» dedi, «Bize doktorun serti hiç gelmez!»

Piston Sadi kızmıştı:

«Böyle sert adamlar lâzım memlekete.»

Hüseyin Kazma:

«Ulan sert olsa ne halt edecek! Yalova Kaymakamı bunlar! Bize hepsi vız gelir! Araba kırılmış bir kere!»

Tahir Tutuk içini çekti:

«Ulan, ölmek bir şey değil, pamuk gibi Hemşire kalacak geridekilere.»

Naci, biraz da ortalığı bulandırmak için:

«Hemşire pamuk gibi de, kime faydası dokunuyor?» dedi.

Fahri gerisini getirdi:

«Tahir Tutuk, Hemşire'nin elinden bir uğur-

lama morfini yemeğe razıdır ya. Nerde onda öyle talih!»

Hemşire tam lâfın üstüne girmişti kapıdan, Çok telâşlıydı. Yanında iki hastabakıcısı vardı. Üçü birden dağıldılar yataklara. Velenseleri, etajerleri düzeltmeğe başladılar. Mercimek Fahri:

«Hemşire Hanım, bu ne telâş?» dedi, «Bir gelen mi var yoksa?»

«Evet!»

«Bu hazırlık Şükrü Beye değil her halde...»

«Sağlık Müdürü geliyor!»

Demek sade Başhekim değildi gelen... Üç aylıkları bu sefer adamakıllı bir korku almıştı.

Nalbant Şevket, kapıdan seslendi:

«Hemşire Hanım, geliyorlar!»

Hemşire, önce hasta bakıcıları çıkardı dışarı... Üstünü başını çekiştirerek düzeltti, yana yatmış kepini başının tam ortasına getirdi. Rozetini yokladı, mendiline biçim verdi. Yüzüne verebildiği en şefkatli bir anlamla, aramızda dolaşmağa başladı.

Önce koğuşa Sağlık Müdürü girdi, peşinden Başhekim... Sonra bir sürü doktor... En geride Başhemşire... Sağlık Müdürü yüzünün çizgilerini mümkün olduğu kadar yumuşatarak:

«Hepinize geçmiş olsun!» dedi.

Perakende teşekkürlere bir iki de öksürük karıştı.

Kimseye geçmiş olacak bir şey yoktu henüz, taburculuk tehlikesi yeni başlamıştı.

«Bir şikâyetiniz var mı?» diye hemen ekledi. Şikâyet mi, ne şikâyeti?... Herkes birbirine bakıyordu. Tam Kekeme Kemal'in yanından geçiyordu. Yüzüne bakarak tekrarladı:

«Var mı?»

«Yoook!»

«Yemeklerden falan!»

«Yooook eefendim!»

Piston Sadi'ye sordu:

«Yok efendim hâşâ! Çok memnunuz yemeklerden... Doktorlaımızdan da memnunuz...»

Tahir Tutuk tamamladı:

«Hemşirelerimizden de...»

«Arkadaşlarınızdan bazıları şikâyetçiymiş yemeklerden... Vekâlete mektup yazmışlar... Memnunsunuz demek...»

Piston Sadi:

«Yazanlar bizden değildir!»

«Etler bozukmuş sözde.»

«Mükemmel efendim. Buz gibi koyun eti...»

«Yağlar kokuyormuş...»

«Yanlış efendim!.»

«Peynirler de öyleymiş.»

Niyazi dalgasına taş atılmış gibi homurdandı:

«Yalan!»

Bütün başlar ona çevrilmişti. Onun böyle kesin olarak yalanlaması, hoşuna gitmişti doktorların.

«Ben de anladım yalan olduğunu!» dedi. Sağlık Müdürü.

«Yalan tabiî! Peynirin yüzünü gören kim!»

Hoppala!.. Kaşlar çatılıverdi birden.

Ama Sağlık Müdürü çevirdi lâfı:

«Görüyorsunuz ya!. Yemedikleri halde bozuk diyorlar peynire, iftira!»

«Evet efendim!»

Tam bizim Bihruz Beyin yanından geçiyor-

du. Onun kibarca yatışı, ipek pijamaları... Yatağının üstünden sarkan robdöşambrının püskülü Müdürün dikkatini çekti.

«Memnun musunuz hastaneden?» diye sordu.

«Çok memnunum efendim. Ben böyle hastaneye ne Paris'te rasladım, ne Roma'da.»

«Yemeklerden de memnun musunuz?»

«Çok efendim... Pirzola mükemmel... Komposto, yoğurt... Eksik olmasın Doktor Bey... Rica etmiştim...»

Etajerinin üstündeki romanı görmüştü Müdür Bey:

«Şahika... Tebrik ederim zevkinizi!» dedi.

Hemşire'nin coşkudan al al oldu yanakları.

«Okudunuz tabiî... Mükemmel bir meslek romanı...»

«Okumaz olur muyum efendim, bir ressamın hayatını anlatıyor!»

«Ne? Bir ressamın mı?»

«Evet efendim, olay Paris'te geçiyor, fakir bir ressam...»

«Pariste mi geçiyor!»

«Tabiî efendim... Yaptığı tabloları yok pahasına veriyor mahalle bakkalına...»

«Ne mahalle bakkalı yahu! Bu roman bir doktorun hayatını anlatır... İngiltere'de geçer olay!»

«Zannetmem efendim!»

Etajerin üstündeki kitaplara şöyle bir göz attı:

«Sen bunları eve gönder» dedi, «Çok okumak demek yaramıyor sana!... Bak kafan alt üst olmuş!»

Sonra yüzü karma karışık olan Hemşire'ye döndü:

«Burası memleket kütüphanesi mi, verem koğuşu mu? Erken bunamaya tutulur hastalar, fazla okumaktan! Kaldır bu kitapları!»

Doktorlar arka arkaya kapıdan çıkarlarken Tahir Tutuk dayanamadı:

«Arkadaş!» dedi, «Bakmazsın donunun yırtığına, bir de rüzgâra karşı gidersin! Neyine gerek senin kitap!»

Bihruz Bey, Tahir Tutuk'a kızacak yerde ters ters Naci'ye bakıyordu. Mercimek Fahri kırılıyordu gülmekten.

CANINA DEĞSİN

Niyazi elindeki dereceyi battaniyeye sürttü. Harmanlıktan kapanan göz kapaklarını aralayıp cıvasına baktı. Kırmızıyı kaç parmak geçtiğini hesapladı. Biraz daha sürttükten sonra, soktu ağzına.

Uzandığı yerden, işin yalnız ikinci perdesini gören Pilâv Şakir:

«Ateşin mi var?» dedi.

Dereceyi ağzından çıkardı.

«Var Âbi!» dedi, «Keyifsizim bugün!»

«Harmansın da ondan!»

«Ondan değil Âbi. Bir direm uyku girmedi gözüme!»

«Harmanlıktan!»

«Kötü öksürüyorum Âbi!»

«Kodein yazdır!»

«Yazmıyor inek!»

«Konuşmasını bilmiyorsun da ondan...»

«Biz mektep medrese mi gördük... Ekmek, su diyebildiğimize şükür...»

Sonra dereceyi Kekeme Kemal'e uzattı:

«Bakıver şuna!» dedi «Kaça çıkmış!»

Kekeme Kemal, termometreyi elinde evirdi, çevirdi, gözleri fırlamıştı dışarı:

«Vayyy aaaa na sss!»

«Kaç?»

«Kı... kı... kı... rk... İiiii...»

Koğuşun yarısı kekemeden tarafa çevirmişti başını:

«Çabuk söyle be!»

«... i... i... i... iki... bu... u... u... u... u... u... çuk!»

«Kırk iki buçuk mu!»

Elinden dereceyi kapan yanındaki yatağa uzatıyordu. Derece hastalardan bazılarını atlıyarak bütün koğuşu dolaştı. Niyazinin sağ elinden çıkan derece, bir turdan sonra, sol elinde yine buldu yerini.

«Kırk iki buçuk mu, sahi?»

Hep birden cevap verdik:

«Tamam!» dedik, «kırk iki buçuk!»

Mercimek Fahri fırladı yerinden:

«Ben nöbetçi doktora gidiyorum!»

«Gelmez!»

«Kırk beşe çıksa gene gelmez!»

«Ölünce mi gelir be!»

«Hele ölünce hiç gelmez!»

«Gelir canım, git çağır!»

«Gelmez! Hemşirelerle bezik oynar bu saatte!»

Tahir Tutuk iki yanına direnerek yatağının ortasına oturdu.

«Doktor gelmez!» dedi, «Sen Heşire'yi çağır!»

«Tam buldun gelecek insanı!»

Gelir! Bu koğuş ondan sorulur, nöbetçi doktordan önce!»

Tahir Tutuk yalvarıyordu:

«Fahri, git çağır şunu ölüyor Niyazi de... Gelsin!»

«Ölen kim? Niyazi mi, sen mi?»

«Hep ölüyoruz be!»

Fidan Çavuş'u unutmuştuk. Yatağında hiç kıpırdanmıyordu. Değil öksürmek... Nefes bile almıyordu..

Nebil Efendi:

«Yahu!» dedi, «Doktor mu gelecek Hemşire mi, kim gelecekse gelsin de, şunu da bir görsün... İnliyor boyuna!»

Tahir Tutuk hızlandı:

«Çağırın Hemşireyi... Sıradan ölüyoruz be!»

Fidan Çavuşun artık oturakla, ördekle hiçbir zoru kalmayınca itibarı yerine gelmişti. Bir iki günlüğüne misafiriydi koğuşun. Gözüne uyku girmiyor, boyuna inliyordu:

Doktor sadece ağrılarını, sızılarını dindirecek ampuller yazıyordu, o kadar...

Fahri, terliklerini ayağına geçirirken Niyazi elini kaldırdı:

«Dur!» dedi, «Nereye gidiyorsun?»

«Doktora!»

«Gitme doktora!»

«Neden?»

«Biz doktorluk hasta mıyız be!»

Tahir Tutuk'un yüzü gülmüştü:

«Sen Hemşire'yi çağır!» dedi.

«Hayır, Hemşire de gelmesin!»

Geriye Nalbant Şevket kalıyordu. Bütün olanı biteni cin gibi bakışlarla yattığı yerden izliyen Naci:

«Sen Nalbant Şevket'i çağır!» dedi, «Onun halinden Nalbant Şevket anlar!»

Doğruydu, Bir saat önce Niyazi Nalbant'a gidip gelmiş, hayırlı bir işe karar vermişlerdi. Bu Naci'nin de gözünden kaçmamıştı demek... Fahri koğuşun kapısını açtı:

Dışarda şıngır şıngır streptomisinleri sulandıran Nalbant Şevkete seslendi:

«Şevket, koş Niyazi'nin ateşi çıktı!»

Şevket işin içinde bir çakallık var mı diye yavaştan alıyordu:

«Başlıyorum iğnelere zaten...» dedi.

«Bir kanfre mi yapacaksın, ne yapacaksın yap!»

Şevket'ten önce içerden Niyazi mırıldandı:

«Kanfre!»

İş anlaşılıyordu. Nalbant Şevket uydurma bir telâşla koştu. Elinde beşlik bir enjektör vardı. Ama yarısına kadar doluydu. Kocaman elleriinin içinde görünmüyordu. Geldi, Niyazi'nin sağ koluna dayandı. Öbür elindeki alkollü pamuğu bırakıp gitti. İkinci gelişince elinde streptomisin enjektörü vardı. Akşam iğneleri başlamıştı. Herkes yine kendi derdine düşmüş, Niyazi'yide can çekişen Fidan Çavuşu da unutmuştu.

Hüseyin Kazma elinde bir bardakla geldi dışardan:

«Koca pavyonda bir yudum su bulamadım!» dedi, «Bir haftadır gene kurudu hastane!»

Konyalı üzerine uzandığı yataktan karşılığını verdi:

«Konya ovasına döndü!»

«Yemekler de kuru kuru, geçmiyor boğazdan!»

«Rimifonu bile yutacak su yok!»

Şoför Kâmil, streptomisin iğnesini Kekeme Kemal'in kalçasına dayanan Şevket'e:

«Streptomisinleri ne ile sulandırıyorsun?» diye sordu.

«O distile ile...»

«Yahu ne biçim şeyse getir de içelim! Ağzım dilim birbirine yapıştı!»

Fidan Çavuş'un bir sıkıntısı vardı. Gözleriyle bir şeyler istiyordu bizden. Nebil Efendi:

«Açalım şu camları!» dedi. «Hava istiyor!»

Yengeç Ali:

«Hayır!» dedi, «Açmıyalım. Sinekler doluyor içeri!»

Camlara tel kafesler çakılmıştı. Camlar içerden açıktı, ama bol hava girmiyordu koğuşa...

Hüseyin Kazma:

«Açalım da, az sonra kapatırız» dedi, «Çok sürmez bu iş!»

Şoför Kâmil yatağından fırlamış, sıradan açıyordu camları.

Şoför Kâmil, elindeki gazeteyle içeri dolan sinekleri kovalıyordu:

«Şevket!» dedi, «Yap Çavuşun şu iğnesini, biraz uyusun zavallı!...»

Naci:

«Bir de canını yakmıyalım fazladan!» dedi, ama, kimseye dinletemedi.

«Yap iğnesini!» diye dayattılar Şevket'e.

Nalbant Şevket ister istemez beşlik bir enjektörle sokuldu Fidan Çavuş'un yanına... Enjektördeki beyaz bir şeydi, yani morfinden başka bir şey...

Bir eliyle kolunu sıvayarak öbürüyle dayandı iğneyi. Naci'nin telâşı yersizdi, Çavuş duymamıştı bile acısını. Nalbant Şevket, ağız alışkanlığı ile:

«Hadi, geçmiş olsun!» dedi, ama hiç bir cevap alamadı. Komaya girmişti.

Şoför Kâmil gazetesini fırlattı yere:

«Şevket!» dedi, «Çağır doktoru artık!»

«Hayır, var daha!»

Niyazi hariç, herkes doğrulmuştu yatağında. Her kafadan bir ses çıkıyordu. Tahir Tutuk:

«Canım» dedi, «Bu sefer olsun çağırın şu Hemşire'yi!»

«Ne olacak çağırıp da?...»

«Vazifesi değil mi, gelsin!»

«Nedir vazifesi?»

«Gidenleri uğurlamak!»

«Doktorla viziteye çıkmak!»

«Daha?»

«İzine gitmek...»

«Daha?»

«İzinden dönmek!»

«Daha... daha?...»

«Velenseleri, çarşafları saymak!»

«Başka! Ayıp artık gerisi... Karışmayın özel hayatına!»

Niyazi'den başka herkes aklına geleni söylüyordu. Işin farkına varan Naci:

«Hayret»! dedi, «Çavuş'a yapılan iğne, Niyazi'yi uyuttu!»

Niyazi'nin gözleri kapalıydı, dalgasına taş atılmasın diye tavşan uykusuna yatmıştı. Anlaşılıyordu artık. Çavuş'un morfini tam adamını bulmuştu.

Mercimek Fahri, Çavuş'un karyolasının başında dikiliyor, eğilip bakıyordu:

«Yahu!» dedi, «Gidiyor be!»

«Gidiyor. Var mı yapılacak bir şey?»

«Var! Ağzına su verelim!»

«Doğru! Su verelim ağzına, pamukla!»

«Bir pamuk verin bana!»

«Al sana pamuk!»

«Su?»

«Terkos bir haftadır kesik!»

«Ne yapalım şimdi?»

«Koş öbür pavyonlara!»

«Öbür pavyonlarda da su yok!»

«Canım al şu bardağı, öbür pavyonlarda vardır elbet!»

Rizeli Zeki:

«Ben kızların pavyonuna gidiyorum. Taşdelen vardır onlarda...»

Tahir Tutuk:

«Yahu! Çağırın şu Hemşire'yi be!.. Tam zamanı!»

«Dur yahu!.. Vakit var daha!»

«Ne vakti be!.. Ölümüze gelmez, dirimize gelmez!»

«Su!»

Rizeli Zeki elinde bardak, fırlamıştı dışarı. Ama Çavuş, onun dönmesini bekleyeceğe benzemiyordu. Tahir Tutuk:

«İmansız gidecek!» dedi.

«Evet... Su bulmalı!»

«Su yoksa!...»

Mercimek Fahri, etajerin üstünde duran kuvvet şurubuna yapıştı, elindeki pamuğa döktü. Fidan Çavuş'un bıyıklarını aralıyarak dudaklarının arasına bir... iki... üç damla akıttı.

«Tamam!» dedi, «oldu işte!..»

Deve Recep:

«Olmadı!» dedi. «Su değil o!»

«İçinde su da var!»

«Hayır şarap var!»

«Tuh! Dinsiz gitti desene!»

Mercimek Fahri velenseyi başına çekti:

«Nasıl gittiyse gitti... Gitti işte!»

Tahir Tutuk:

«Aç şunun üstünü be!» dedi, «Hemşire görmeden olmaz. Ne bilirsin sen öldüğünü!»

Yengeç Ali, yatağından kalkmış, yan yan Fidan Çavuş'un yatağına sokulmuştu. Velenseyi kaldırıp baktı:

«Gitmiş!» dedi. «Bununla tam doksan üç oluyor, uğurladığım.»

Sonra, elinde bir bardak suyla soluk soluğa giren Rizeli Zeki'ye:

«Geç kaldın!» dedi.

«Gitti mi?»

«Seni mi bekliyecekti.»

Şoför Kâmil, koğuşun ortasında dikilip duran Zeki'ye yanaştı. Elinden bardağı kaptığı gibi dikti ağzına... Iki üç yudumda içti, bitirdi.

«Oh!» dedi, «Yanmıştım susuzluktan. Fidan Çavuş'un canına değsin!»

DEVE RECEP TABURCU

Bizim pavyonun yanına kadar bir otomobil geldi, dayandı. Oysa hastanenin bahçesine ancak ağır hasta getiren arablar girebilirdi. Deve Recep, boynunu uzatıp pencereden baktı:

«Şükrü Baba çıktı arabadan!» dedi.

«Şükrü Baba mı? Başka?»

«Dur, arka kapıyı açıyor. Zayıftan bir moruk uzattı başını!..»

Baba, viziteye bunun için gecikmişti demek. İtibarlı bir hastaydı bu... Deve Recep gördüklerini anlatıyordu koğuşa:

«Moruğun bir koluna hademe girdi, bir koluna da Baba Şükrü. Merdivenden çıkmaya başla-

dılar. Bir hademe de arabayı boşaltıyor. Bir bavul bir de radyo...»

«Radyo mu?»

«Radyo!»

Şoför Kâmil fırladı yatağından:

«Ulan bu pazar kaçmayı düşünüyordum, maç için! Maçı radyodan dinleyeceğiz desene? Bizim Beşiktaş'ın maçı var!»

Naci:

«Sizin Beşiktaş'ın maçı var da... Bizim Galatasaray'ın yok mu?»

Meğer bizim koğuşun hemen hepsi maç hastasıymış. Yalnız İzmitli'nin o tarakta bezi yoktu:

«Şart değil ya maç dinlemek... Biz de şarkı dinleriz!» dedi Piston Sadi:

«Bulunması her bakımdan faydalıdır. Hiç bir şey dinlemesek radyo gazetesini dinleriz!»

Deve Recep:

«Herkes yatağına!.. Geliyorlar!» dedi. Ortalıkta kimseler kalmamıştı. Çok geçmeden koğuşun kapısında önce bir ihtiyar göründü, arkasından Baba Şükrü uzattı başını:

«İşte bizim koğuş!» dedi.

İhtiyar, kalabalığı görünce ürktü. Geri geri çekildi:

«Havasız!» dedi, «Çok kalabalık!»

Baba Şükrü, sineklere aldırmadan telli telsiz bütün camların açılması için, bavulu taşıyan hademeye emir verdi:

«Açın camları!»

İhtiyar huysuz bir şeye benziyordu: «Çok kalabalık!» diye tekrarladı:

«Sizi dört yataklıya alırız, bir iki hasta var, gidecekler yakında!»

İhtiyar bu iki hastanın nereye gideceğini kestirecek anlayışta değildi. Acemi bir şeye benziyordu.

«Iyi olur!» dedi.

«Siz şimdilik yatın bu koğuşta!»

Bütün yataklar doluydu. Bu ihtiyarcık nasıl kür yatağında yatacaktı. Baba Şükrü bunun da kolayını buldu.

Gözleriyle koğuşu taradıktan sonra Deve Recep'e döndü:

«Kaç aylıksın sen!» dedi.

«Daha dört ay olmadı!»

«Yani üç ayı doldurdun! Taburcu olana kadar kür yatağında yatacaksın!»

Deve Recep şaşırmıştı:

«Ben mi?» diye mırıldandı.

«Hoşuna gitmedi galiba... İstersen taburcu edeyim!»

Taburcu olmak korkutmuştu Deve Recep'i. Hem taburcu olamazdı ki... Ne pantolonu vardı, ne ceketi... Geldiği gün kardeşine verip eve yollamıştı, üç dört aydır ne kardeşinden bir haber almıştı, ne ceketiyle pantolonundan! Hastane pijamasını çıkardığı gün don gömlek kalacaktı ortada..

Boynunu büktü:

«Sağ ol!» dedi.

Şükrü Baba kapıda görünen Hemşire'ye döndü:

«Şu yatağın çarşaflarını değiştirin!»

«Peki efendim!»

«Güzelce lizolle silin! Etajerin üstünü de temizleyin!»

«Peki efendim!»

«Bir etajer daha verin Beyefendiye, radyo için...»

Hemşire, boyuna «Evet efendim... Peki efendim!» diye onaylıyordu. Bu hâl bizim Bihruz Beyin hiç hoşuna gitmemişti. Bu koğuşta en itibarlı hasta kendisi olarak kalmalıydı. Bu Beyefendi de nerden çıkmıştı? Ama biz, bu radyolu hastadan çok memnunduk. Viziteden önce Baba Şükrü'nün bütün dedikleri olmuştu. Şoför Kâmil ikinci etajere radyoyu oturtmuş, toprak hattını kalörifere bağlamıştı:

«Anten için hiç merak etme!» dedi, «Viziteden sonra çekerim pavyondan pavyona!»

İhtiyar, iyiydi, hoştu ama, bir derdi vardı sadece: Mikroptan korkuyordu. Yatağına kimseyi yanaştırmıyor, eşyalarından birini kim tutarsa sabunlu bezlerle temizliyor, ispirtolu pamuklarla siliyordu. Hele radyosunun düğmesine kimseyi dokundurmuyordu. Koğuşun fırlamaları şimdiden eğlenceyi bulmuşlardı. Sözde farkında olmadan karyolasının demirine yapışıyorlar, sonra geçip karşıdan seyrediyorlardı. Adamcağız düğmesine dokunulmuş gibi her seferinde kalkıyor, ellerini sürdükleri yerleri sabunlu bezle, alkolle siliyordu.

Fahri, gözünün yaşına bakmadan, ihtiyarı üç kere musluklara yollamıştı.

Bihruz Bey, daha geçmiş olsun demeden ilk soruyu dayadı:

«Radyonun markası, Beyefendi?»

«Körting.»

«Körting mi?» diye küçümseyerek sorusunu üsteledi:

«Benim harp içinde Körting marka bir rad-

yom vardı, ne parazit, ne parazit!.. Birgün sinirlerimi bozdu. Tuttuğum gibi attım pencereden aşağı!»

Naci dayanamadı:

«Yavaş!» dedi. «Pencerenin altından geçenler var!»

Piston Sadi:

«Antensiz Ankara'yı alır mı?» diye sordu.

«Alır ama parazitten dinleyemezsin!»

Cıva Naci:

«Alsın da... Biz Ankara'nın parazitine alışkınız!» dedi.

Baba Şükrü arkasına Pırpır Dündar'ı takmıştı. Vizite resmen başlıyordu. Geldi, radyonun düğmesine yapıştı. Radyo, huysuz bir köpek gibi hırlamağa başladı. İstasyon aradı, bulamadı, çekildi başından.

İhtiyar etajerinin gözünden sabunlu bezini çıkardı. Baba Şükrü'nün ellediği düğmeyi sildi. Sonra alkollü pamukla üstünden geçti. Baba Şükrü hayretle bakıyor, bundan bir anlam çıkarmaya çalışıyordu.

«Nasılsınız?» dedi, «Beğendiniz mi yerinizi?»

«Eh fena değil... Şimdilik...»

Hastalığı üzerinde hiç durmadı. Muayenehanesinde uzun uzun konuşmuşa benziyordu:

«Yarın film çekeceğiz!» dedi, «İştahınız nasıl?»

«Eh... Bir iştah şurubu yazsanız iyi olur.»

«Pirzola, Patates püresi?..»

«Pirzola sert geliyor. Tavuk rica edeceğim.»

Mercimek Fahri, Naci'ye bir işaret geçti. İkisi de başladılar gülmeğe...

«Daha?»

«Komposto... Elma kompostosu.»

«Yaz, Hemşire Hanım!»

Radyolu bir hastanın hakkıydı bunlar. Ama Bihruz Beyin suratı karma karışık olmuştu. İkinci plâna düşmek hoşuna gitmemişti hiç.

Sanki Baba Şükrü bunu düşünmüş gibi, geldi, Bihruz Beyin başında dikildi:

«Siz nasılsınız?»

«Başım ağrıyor!»

«Yaz Hemşire Hanım, bir piramidon!»

«Efendim Testoviron rica edeceğim!»

«Testoviron mu?...»

«Efendim iyi geliyor, geçen gün arkadaşlar vermişlerdi!»

«Baş ağrısı için mi?»

«Evet!»

«Yanlış içmişsin... İçtikten sonra ne yaptın?»

«Rahatça uyudum...»

Oysa hemşirelerin yatakhanesinin dolaylarında, kızların pavyonunun önünde volta vurmuştu.

«Bir terslik var bu işte. Uyumamanız lâzımdı.»

«Uyudum efendim!»

«Kaç tane almıştınız!»

«İki!»

«Bu sefer üç tane alın bakalım!»

Sonra Hemşire'ye döndü:

«Neticeyi bildirin bana!» dedi.

Baba Şükrü'yü bilmesek bunun ciddiliğine çoktan inanacaktık. Hemşire bizim bilgisizliğimizden emin:

«Baş üstüne efendim!» dedi.

Tekrardan Bihruz Bey'e döndü:

«Başka?»

Yeni hastanın tavuğuna karşılık bir şey istemeliydi:

«Böbrek de rica edecektim!» dedi.

«İstersen koçyumurtası yazayım!»

«Siz bilirsiniz!»

«Yaz Hemşire Hanım... Testoviron ve koçyumurtası. Bunları aldıktan sonra bir de izin!»

Cevap beklemeden basıp gitti. Bugünkü vizite bu kadardı. Tam çıkarken:

«Hava alacaklar sıradan gelsinler!» dedi. Herkes gene can derdine düşmüştü.

Bütün gece radyonun başından ayrılmadık. İhtiyarın yatağına oturmak yasaktı, radyoya da elimizi süremiyorduk, ama gene de olandan bitenden memnunduk. Bihruz Bey durmadan emirler veriyordu:

«Paris'i açın!»

«Romayı bulun!»

«Londrayı arayın!»

«Berlin'de şimdi caz vardır!»

İhtiyar tam Montekarlo'yu çevirirken radyo, zenbereği boşanmış bir gramafon gibi hırladıktan sonra susuverdi. Karıştırmak için Şoför Kâmil'e müsaade edildi ama, onarma işi, yeteneklerinin dışındaydı, radyoyu kurcalamak için fırsat çıkmıştı işte. On dakika kadar orasını burasını karıştırdı. Tahir Tutuk yattığı yerden raporunu verdi:

«Bir elli kâğıt sıkışmış uzun dalgasına!»

Doğruydu bu. Maç meraklıları bu işi en kısa

zamanda halletmek için kafa kafaya verdiler. İhtiyar, radyonun bozulduğundan memnun olmuşa benziyordu. Getirdiğine de getireceğine de çoktan pişman olmuştu.

Şoför Kâmil:

«Yarın Cumartesi, öbürgün Pazar!» dedi.

«Hiçbir şeyi ciddiye almayan Mercimek Fahri:

«Beşiktaş - Galatasaray maçını mutlaka dinlemeliyiz!» diye diretti.

Naci:

«Götürün radyoyu Baba Şükrü'ye radyoskopi yapsın! Peşinden de karın havası...»

«Radyoyu tamire göndermek lâzım...»

«Yarın kim götürecek!»

«Baba Şükrü izin vermez!»

«İzin vereceği adamlar da çok kibardır. Radyoyu koltuklarına kıstırıp götürmezler.»

«Kaçmak lâzım, tarla içinden!»

İhtiyar geldi geleli kara kara düşünen Deve Recep:

«Ben kaçar götürürüm!» dedi.

«Hadi sen de! Ne ceketin var, ne pantolonun!» diye terslediler.

«Bulurum arkadaşlardan!..»

«Ne gömleğin var ne pabucun!»

«Bulurum!»

En güçlü kuvvetlimiz oydu. Şoför Kâmil:

«Ben tamir için para topluyorum.» diye çıktı ortaya...

«En azdan bir elli kâğıt lâzım!»

Bu iş, ihtiyarın çok hoşuna gitmişti. Radyoyu eve göndermeyi düşünürken caymıştı. Şoför Kâmil:

«Viziteden sonra tüyersin!» dedi.
Deve Recep:
«Tüyer, akşama da getiririm!» dedi.
«Tamam!»

Ertesi sabah Deve Recep erkenden kalktı, temiz bir traş oldu. Kâmil'in yatağının altındaki elbisesini bir prova etti. Biraz küçük geliyordu ama, ısmarlama değildi ya... İzmitli pişmaniyeci'nin gömleğini aldı. Rizeli Zeki'nin ayakkaplarını... Ömründe boyunbağı takmadığı halde Fahri de boyunbağını vermişti. Toplanan paralar daha viziteden önce teslim edildi kendisine...

Baba Şükrü, viziteden çıkar çıkmaz radyo, kılıfına sokuldu. Herkes bir şeyler ısmarlıyordu Deve Recep'e, jiletinden midye dolmasına kadar... Bu arada Bihruz Bey de testoviron ısmarlamayı unutmadı.

Koğuşun açıkgözleri arka bahçeden uğurladılar Deve Recep'i. Radyoyu koltuğunun altına kıstırıp tarlaların içinden seke seke yürüyüşünü, gözden kayboluncaya kadar seyrettiler. Tam gözden silinince Mercimek Fahri:

«Alalh selâmet versin!» dedi, «Bir daha Deve Recep'i görebilene aşk olsun!»

Rizeli Zeki:

«Bana da öyle geliyor!» dedi.

Yengeç Ali:

«Gelirse enayidir!» diye aklından geçeni açıkladı.

Hüseyin Kazma:

«Eh memlekete kadar yol parası da var!»

«Baba Şükrü'yü bekleyecek değildi ya taburcu edecek diye!»

«Ya radyoyu okuturken yakalanırsa?..»

«Radyonun kâğıdını istemez mi, satın alacak adam?»

«İhtiyara söyleriz posta ile yollar!»

Akşam yemeğine kadar bekledik. Yatalakların yemekleri gelmeye başladı. Görünürlerde kimseler yoktu, ne gelen vardı, ne giden!

İhtiyarın tavuğu geldi bir tepsi içinde, yanında da komposto... Önce iştah ilâcını içti. Tam tavuğun ayaklarını ayıracağı sırada Mercimek Fahri:

«Bey Amca!» dedi «Radyoyu helâl para ile mi almıştın?»

Ters ters Fahriye baktı:

«Ne olmuş?» dedi.

«Helâl para ile aldınsa nasıl olsa gelir!»

İçine bir kurt düşmüştü:

«Oğlum hediye etmişti...» diye söylendi.

«Oğlun neci?»

«Müfettiş, Millî Korunma'da.»

«Üstüne soğuk bir su iç öyleyse.»

Adam da tavuğun bacağını ayıracak güç kalmamıştı. İştah şurubunun kendini göstermesini üç beş dakika boşuna bekledi. İki yudum su içti, olmdı. Tavuğun beyaz etinden çatalın ucuyla kopardı. Ağzına istemeye istemeye attı. Çiğnedi, çiğnedi. Bir türlü geçmiyordu boğazından. Başını Naci'den yan çevirerek:

«O giden hastanın adı neydi?» diye sordu.

«Adı mı? Biz Deve Recep deriz... Polisteki kaydını bilmiyorum...» diye büsbütün kuşkulandırdı adamcağızı. Tavuktan küçük bir parça daha kopardı. Gene çiğnedi, çiğnedi, kinin yutar gibi

yarım bardak su ile yuttu. Bir kaşık da kompostodan aldı üstüne... Bastı zile...

Rizeli Zeki:

«Tamam mı Bey Amca?» dedi.

«Tamam!.. Çok sertmiş tavuk, iyi pişirmemişler...»

Hademe gelmeden, Kekeme Kemal'le, Rizeli Zeki birer budundan çekiştirip paylaşmışlardı bile... Tahir Tutuk yattığı yerden bastı yaygarayı:

«Ulan, açıkgözler! Beyaz etinden biraz da bana getirin!... Son nafakamı topluyorum zaten» dediyse kimse aldırmadı.

Kekeme Kemal payına düşen budu temizledikten sonra kâğıda kaleme sarıldı. Başladı bir şeyler hesaplamaya. Hem söyleniyor, hem yazıyordu.

«Dört yüz lira radyo, yüüüz elli eelbise... yirmi gööömlek... oootuz aaayakkabı, eeeder aaaltı yüüüz lira... Eeelli de ceep harçlığı aaaltı yüz eeelli...!»

Mercimek Fahri:

«Ulan beş lira da benim boyun bağına koy!» diye seslendi karşıdan:

Naci, Bihruz Beye bakıp gülüyordu:

«Beş lira da testoviron parası, baş ağrısı için!»

Yalnız radyonun, elbisenin, pabuçların sahipleri değil, bütün maç hastaları da taaa sabaha kadar dönüp durdular yataklarında...

BİR HORTLAK

Deve Recebin kür yatağına ertesi gün yeni bir hasta geldi: Musluk Nuri. Hemen koğuşun yarısı Musluk Nuri'yi tanıyordu. Sağlık Bakanının «profesyonel hasta» dediği çeşittendi Musluk... Yatmadığı hastane, sürtmediği sanatoryum kalmamıştı. Öbür koğuşlardan da akın akın «hoş geldin»e geldiler. Her hastahanede bir hikâyesi olduğu için onu konuşturmak istiyorlardı. Mercimek Fahri:

«Nümune'de yemekler nasıl?» diye konuşmayı açtı.

«Nümunede mi? Kulakasma arkadaş. Burası nasıl, sen ondan haber ver!»

Mercimek Fahri, yeni gelen ihtiyarı kaşla gözle göstererek:

«Burda kayıntı çok kıyak!» dedi, «Tavuk bile veriyorlar!»

«Tavuk mu?»

«On iki senedir hastane hastane dolaşırım, tavuğun ancak yumurtasını görebildim, o da buzhane malı!»

«Asılırsan sen de çıkartırsın!»

«Neye viziteden önce söylemezsiniz? Yazdırırdım Baba Şükrü'ye!...»

Mercimek Fahri, geçen sene Nuri'nin Baba Şükrü'ye yaptığı bir ölüp dirilme oyununu anlattırmak istiyordu. Musluk, geceyi otelde geçirdiği için yorgundu. Hastaneden hastaneye geçerken biraz mola verir, zarf, kâğıttan, jiletten, sabundan kazandığı paraları bir iki gecede ezdikten sonra, tertemiz girerdi yeni hastaneye. Konuşacak takati yoktu Nuri'nin... Hemen yorganı başına çekip uyuyacaktı ama yapılacak resmî ziyaretleri vardı, kalktı, terliklerini giydi.

«Nereye?» dediler.

«Aşçıbaşıyı bir göreyim! Akşama pirzola hazırlasın bana. Nalbant Şevkete de söyliyeyim, biraz odun bulsun da yaktırsın şu banyoyu. Kapıcıya tembih edeceklerim var ayrıca. Gelenler gidenler olacak...»

Koğuşa şöyle bir göz gezdirdi. Piston Sadi ile Bihruz Bey'e göze takıldı. Naci'ye dönerek:

«İyi eğleneceğiz bu koğuşta.. Ha? Ne dersin Naci?» dedi.

Demek Naci'yi de tanıyordu. İkisi bir araya gelince koğuşun çivisi çıkacaktı bundan sonra...

Daha geleli iki üç saat olduğu halde ihtiyarın mikrop dalgasını nerden öğrenmişse öğrenmişti... Kapıdan çıkarken döndü, ihtiyarın karyolasına yanaştı:

«Ver, Bey Amca elini!» dedi. «Ver de öpeyim! Sizin gibi muhteremler olmasa bu hastanelere ne tavuk, girer, ne piliç!»

Eline yapışır yapışmaz öpmesi bir oldu. İhtiyar deli olmuştu:

«Defol başımdan!» diye tepiniyordu. «Eksik olsun senin gibilerin el öpmesi...»

«Canım, büyüklerimize saygı göstermek de mi yasak... Yakıştıramadım yaşınıza, doğrusu...»

Sonra Bihruz Bey'e yanaştı:

«Namınızı tâ Nümunede duydum. T.B. sahasındaki bilginize diyecek yokmuş... Baba Şükrü'den çok sizden faydalanacağımızdan hiç şüphem yok.»

Ona da saygı ile elini uzattı. Behruz Bey, ihtiyar kadar kabalık etmedi, el sıkıştılar.

Musluk Nuri, ancak iki gün sonra beklediğimiz hikâyeyi anlatabildi. Keyfi yerine gelmiş, tezgâhı, düzeni kurmuştu. Bütün koğuşlara zarf kâğıt, jilet, sabun satıyor, günde yirmi, yirmi beş kâğıda para demiyordu. Böyle şeyler yasaktı sözde. Musluk Nuri, bu yasağı, başka satıcıların türememesi için ne yapıp yapıp yürürlükte tutuyor, yasaktan faydalanmanın yollarını arıyordu.

Rizeli Zeki'ye:

«Getir çayımı!» dedi. Kür yatağına geçmeden önce arkalığını dimdik kaldırdı. Sonra sırtını dayıyarak ayaklarını uzattı:

«Baba Şükrü ile anlaşamamıştık önceleri...» diye anlatmaya başladı. «Cerrahpaşa'dan ağır hasta gelmiştim bu koğuşa. Ateşim 38 den aşağı düşmüyordu. Bir deri bir kemik kalmıştım. Beni tek yatalkıya kaldıracaklardı ertesi gün. Şimdiki hava odası, o zaman tek yataklıydı. Oraya bir düştün mü kurtarabilirsen paçayı kurtar! Eski hastalar iyi bilir, bütün tek yataklılar yolcu salonudur. Doktor oraya adamı bir kapattı mı mahcup çıkmamak için elinden geleni yapar. Viziteye bile gelmez çoğu günler... «Ulan Nuri!» dedim, «Aç gözünü. Gidiyorsun gürültüye. Sen bu memlekete çok lâzımsın daha!»

Rizeli Zeki'nin getirdiği çaydan bir yudum aldı:

«Eski arkadaşlardan Sakız Hamdi'yi çağırttım yatağıma. «Ulan Hamdi!» dedim, «Kimseye ağzından bir şey kaçırma, ben bu gece öleceğim!»

Aval aval yüzüme bakıyordu:

«Anlamadım!» dedi.

«Anlamayacak bir şey yok! Öleceğim bu gece!»

«Nasıl öleceksin?»

«Bayağı öleceğim!»

«Yani ciddî mi öleceksin? İntihar falan gibi mi?»

«Ulan enayi miyim ben, intihar edecek! Baba Şükrü'yü kara kara düşündürmek için ölmem lâzım. Yardım edeceksin bana!»

«Pekii, bundan ne kârın olacak senin?»

«Görmüyor musun. Baba Şükrü boş veriyor. Nasıl olsa yolcu sanıyor beni. Sen bilmezsin, hastanede ölüp dirilen hastaların itibarı artar.

Bütün doktorların, başhekimlerin gözü çevrilir böylelerinin üzerine. Onu yaşatmak, ayağa kaldırmak için akla gelmedik ilâçlar verirler. Kayıntı dersen kuş sütüne kadar!»

«Peki. nasıl öleceksin?» diye sordu.

«Nasıl mı öleceğim... Gece yarısından sonra bir nefes darlığı gelecek... Sen doktoru, hemşireyi uyandırmak için ortalığı altüst edeceksin!»

«Canım ya uyandıramazsam!»

«Daha iyi ya... Hademeler tutarlar kaldırırlar bodruma... Sana işte o zaman iş düşecek!»

«Ne işi?»

«Ne işi olacak? Bodruma sık sık inecek, bana olanı biteni anlatacaksın!»

«Kolay!» dedi. «Hiç merak etme!..»

Nöbetçi doktorla hemşirelerin tam uyuduğu saatlerde, sözde bana bir nefes darlığı geldi. Gececiyi çağırttım:

«Ölüyorum!» dedim.

Bütün arkadaşlar uyanmışlardı. Gözlerimi yumruk gibi açarak zor nefes alıp vermeğe başladım. Arkadaşlardan biri koştu, nöbetçi doktoru uyandırmaya... Herif bir çağırmadan hemen kalkıp gelmez mi? Kesik kesik:

«Ö...lü...yorum» dedim, «Nefes... dar... lığı... gel... di.»

Bir Avni bey vardı, siz bilmezsiniz Bakırköy Akıl Hastanesi doktoru... Nöbet tutardı bizde parayla. Herif bu işlerden pek çakmazdı. Bizim Sait de bir gece nefes darlığı olmuştu. Ben «havasını boşalt!» dedim de aval aval yüzüme bakmıştı, «Ne havası?» diye. Havanın nasıl boşaltılacağını bilmiyordu enayi. Sonra asistan Sami Beyi kal-

dırdılar da Sait zor kurtardı tatlı canını... Ne ise işte bu deli doktoru dikildi başıma. Nabzıma baktı, yüksek... Zaten ateşim de var... Gececiye: «Bir kanfre yap!» dedi, gitti.

İçimden:

«Ulan az sonra öleyim de sen görürsün, kaç bucak olduğunu dünyanın!» dedim.

Tam doktorun uyuduğu saati hesaplıyarak komaya girdim. Gececi bal gibi yuttu bu oyunu. Hamdi de elinden gelen gayreti, gösteriyor, pamukla ağzıma su veriyordu. Zorla bir iki nefes daha aldıktan sonra sözde nefesim birden kesiliverdi. Başım bir yanıma düşünce, Sakız Hamdi: «Allah taksiratını affetsin!» dedi. Sonra çekti battaniyeyi üzerime. Arkadaşlar teker teker yataklarına döndüler ama, kimsenin gözüne uyku girmiyordu. Ben battaniyenin altından olanı biteni gözden geçiriyor, sinsi sinsi gülüyordum.

Sabaha doğru iki hademe beni soydu, yatak çarşafına sarıp sedyeyele indirdiler bodruma. Paramı, saatimi akşamdan Hamdi'ye verdiğim için rahattım. Beni bir masanın üzerine uzattılar. O gece benden başka ölen olmadığı için bodrumda tek başıma sabahladım.

«Ya bir arkadaş çıksaydı?» dedik.

«Kötü mü olurdu? Sabaha kadar birbirimize Şükrü Babadan çektiğimizi anlatır, hoşça vakit geçirirdik. Sabahleyin sekize doğru Hamdi geldi bodruma.»

«Nasılsın?» dedi.

«İyiyim» dedim. «Yalnızlıktan patlıyorum!»

Bana kahvaltılık getirmişti... İştahım yoktu ama zorla yedim. Hoca saat ondan sonra gelir, bizim gibileri yıkar, namaza yetiştirirdi. Ben

tam Baba'nın koğuşa gireceği saati kolluyordum. Hamdi, Baba Şükrü bizim pavyona girerken kapıyı üç kere vuracaktı. Kulağım kirişte bekliyordum. Çok geçmeden kapıya üç kere vuruldu.

Mercimek Fahri, «Dur!» dedi, «Gerisini ben anlatayım!»

Musluk Nuri, çayından iki yudum çekti. Bu oyunu düzenliyen kendisi değilmiş gibi soğukkanlılıkla dinlemeye başlamıştı. Fahri, bütün başların kendisine döndüğünü anlyaınca başladı anlatmaya:

«Hemşire gelmiş, gene kapıdan herkes yerine, diye seslenmişti. Yataklarımıza girdik. Arkadaşımız Nuri'yi kaybettiğimiz için üzgündük. Nuri'nin etajerini boşaltmışlar, yatağını kaldırıp etüve götürmüşlerdi. Soğuk soğuk demirleri çıkmıştı ortaya.

Baba Şükrü, arkasında Hemşire ile girdi koğuşa, Pırpır Dündar yoktu geçen sene... Bir numaralı yataktan viziteye başladı. Musluk Nuri'nin yatağına geçti.

«Öğleden sonra bir hastamız var gelecek, diye Hemşireyi harekete getirmek istedi. Bugünkü gibi aklımda... Baba Şükrü tam on sekizinci yataktaki Numan'ın sırtını dinliyordu. Kapı «küt!» diye açıdı, bizim Musluk Nuri, belinden aşağısına yatak çarşafını dolamış... geldi, yatağının başucunda dikildi:

«Hani benim yatağım» dedi, «Ölmeden adamı gömmek te mi var, ulan Allahsızlar!»

Hemşire korkudan geri geri kaçıyordu. Baba Şükrü şabanlaşıp kalmıştı.

«Doktor Bey!» dedi, «Söyle nerde yatağım benim!»

Baba Şükrü'de ses yok.

«Öldüm diye mi cevap vermiyorsun bana?»

Baba Şükrü dilini yutmuştu sanki!

«Peki öyleyse, ben gidiyorum Başhekime! Oradan da Sağlık Müdürüne»

Baba Şükrü işin ciddiliğini anlar gibi olmuştu. Biz, hiçbir şeyin farkında olmadığımız için suratlarımız kül gibi, bakıp kalmıştık Nuri'ye.

Baba Şükrü, masanın önündeki sandalyeye yapıştı:

«Hele otur oğlum!» diye kekeledi. Nuri oturmuyor:

«Söyleyin!» diyordu. «Taburcu mu ettiniz beni yoksa!»

Baba Şükrü'nün etekleri tutuşmuştu, hademelere hemen emirler verdi, yatak beş dakikada hazırlandı. İlâçlar... İğneler... Perhiz yemekleri... Şuruplar... Şerbetler... Meyva suları...»

Nuri'nin ölüp dirilme hikâyesi bütün hastanede, ne hastanesi, bütün memlekette duyulmuştu. Başhekim geldi, müfettişler geldi. Hademeleri, nöbetçi doktoru, hemşireyi yürüttüler. Yürüme sırası Baba Şükrü'ye gelmişti. Ha yürüdü, ha yürüyecek derken yine kaldı başımızda... Bu sefer teker teker yürümeye biz başladık.»

Musluk Nuri çayını bitirmişti:

«Hepsi yürüdü bir ben kaldım!» dedi, «Tam altı ay... Yedim, içtim... Boğa gibi oldum Baba Şükrü'nün sayesinde!»

SAĞDA, ZİRVEDE!

Musluk Nuri:

«Yeni bir hasta gelmiş dört yataklıya!» dedi.

İki gün önceki gazetenin bulmacasını çözen Mercimek Fahri:

«İş var mı yani?» diye başını kaldırdı gazeteden.

«Ne gibi iş?»

«Keşanlı mı, Çemişgezekli mi?»

«İstanbulluya benziyor da, İzmirli gibi...»

«Yani işletmeye gelir mi demek istiyorsun?»

«Dün akşam yatmış, hiç konuşmuyormuş!»

«Ha, öyle mi? Güzel! Bak ben onu bülbüller gibi nasıl konuştururum!»

Attı gazeteyi. Doğru muayene odasına... Şoför Kâmil işi çoktan anlamıştı. Fırladı koridora. İki yataklı, üç yataklı, dört yataklı odaları sıradan dolaşmış, sonra depoya inmişti, yani karşı koğuşa:

«Ulan ne yatıyorsunuz be!» diye bağırmıştı «Mercimek Fahri, viziteye çıkıyor!»

Göğüs hastalıkları hastanesinin en başta gelen eğlencesiydi bu. Fahri'nin doktor gömleğini giyip, kulaklıkları takıp viziteye çıkması, bütün hastaları yatırırdı yerlere.

Hastanede gezegen, yatalak, ne kadar canlı cansız yaratık varsa, öksüre tıksıra kalkmış, yeni hastanın yattığı dört yataklının balkon kapısının iki yanında birikmişlerdi. İçerden görünmemeleri için omuz omuza, kafa kafaya vermişlerdi üstüste. Mercimek Fahri, muayene odasına girmiş, beyaz gömleği geçirmişti arkasına. Dinleme cihazının lâstik boruları sarkıyordu boynundan. Önemli günlerde asistanı olarak Naci'yi de takardı peşine. Dört yataklının kapısını asistana açtırmak hastanenin gelenekleri arasındaydı. Mütehassısların kapı tokmaklarına ellerini değdirmemesi gerekirdi!

Mercimek Fahri, açılan kapıda dikildi. Otoritesini gösterip yeni hastayı ezmek için başladı asistanını terslemeğe:

«Nerde bu kadın?» diye gürledi. «Benim servise indiğimin farkında değil mi?»

Naci:

«Efendim!» diye boyun kırdı, «Buralarda dolaşıyordu az önce!»

«Dolaşıyor demek, kendi havasında! Biz bu servisin mütehassısı mıyız, asistanı mıyız, belli değil! Bütün suç sizde Naci Bey! Sıkıştırmıyorsunuz bu kadını!»

Nacı bıyık altından gülerek:

«Emredersiniz efendim!» dedi, «Bundan sonra sıkıştırırım, adamakıllı!»

Daldı odaya Mercimek:

«Nasılsın?» diye sordu ilk hastaya. İlk yatakta anasının gözü bir hasta yatıyordu, Montör Ziya...

«Sağolun doktor bey!...» dedi, «Sayenizde çok iyiyim! Yalnız...»

«Söyle!..»

«Yalnız... Gece hapı rica edecektim. Türlü çeşitli münasebetsiz rüyalar görüyorum. Üstelik de...»

«Kes»! dedi, «Anladık... Yazın Naci Bey! Birinci yatak, gecehapı! Alın numarasını!.. Sen nasılsın?»

«Teşekkür ederim.»

«Var mı bir şikâyetin?»

«Şikâyetim olmaz olur mu Doktor Bey, pırasa yemekten içim dışım Elbasan'a döndü!»

«Peki! Yazın Naci Bey, bundan sonra ıspanak yiyecek, baklalar çıkana kadar!»

«Sağolun, beyefendi!»

«Sen nasılsın?»

Herkesten daha diri olduğu halde, yastıktan başını bile kaldırmıyordu Hüseyin.

«Sana söylüyorum!» dedi, «Bir doğrulsana! Neydi adın senin?»

«Hüseyin!»

«Ne iş tutardın dışarda!»

«Seyyar!»

«Söyle, ne zorun var?»

«Beni burdan alın doktor bey!»

«Neden, memnundun bugüne kadar yerinden!»

«Bakın uyku nasıl gözlerimden akıyor!.. Bütün gece gözümü kırpmadım!»

«Hiç mi uyuyamadın!»

«Akşamdan biraz uyuyacak oldum. Sen misin uyuyan!»

«Ne oldu da uyandın?»

«Bu yeni gelen arkadaş yok mu...»

«Eeee?»

«Bütün gece horladı!»

«Sakın sen horlamış olmayasın!»

Çünkü bütün bu pavyon bilirdi, Seyyar Hüseyin'in domuz boğazlanır gibi horladığını.

Mercimek Fahri asistanına döndü:

«Yaz!» dedi, «Nembütal! Sakın altı taneden fazla alma! Adın yarın gazetelere geçer!»

Sıra yeni hastaya gelmişti:

«Yeni geldin demek! Geçmiş olsun!»

Şöyle yarı buçuk bir kıpırdadı yerinden:

«Evet!» dedi, «Yeni geldim!»

«Ne zorun var!»

«Hiçbir zorum yok!»

«Burası otel değil ki. hastane!»

«Doktor yat dedi, yatıyoruz işte!»

«Adın, soyadın?»

«Şevket Tekeci!»

«Takkeci mi, Tekeci mi?»

«Babam keçi çobanı olduğuna göre...»

«Anlaşıldı! Bak Şevket Tekeci... Bu arkadaşı sen uyutmamışsın bütün gece! Horlamışsın!»

«Yanlışı var arkadaşın! Önce o beni uyutmadı!»

«Yani önce o mu horladı demek istiyorsun!»

«Önce o horladı, hem de nasıl horlama!»

«Baktım, okkanın altına gidiyoruz, Oyle horlanmaz böyle horlanır dedim!»

«Yaaa! Sonra?»

«Sonrası... O uyandı, nöbete geçti... Ben uyudum bütün gece...»

«Sen eskiye benziyorsun. Çok yatmışlığın var galiba?»

«Çok yatmışlığım olmaz olur mu? İki leşim var memlekette kan dâvasından.»

Balkonun kapısı, arkasına kadar açıktı. Bir kıkırdama geldi dışardan. Yengeç Ali eğilmiş, yanındakinin kulağına fısıldıyordu:

«Kim kimlen dalga geçiyor, be!» dedi, «Sakın topumuzu birden işletmesin bu Keşanlı!»

Mercimek, dışardakilere kepaze olmamak için:

«Soyun!» dedi, «Bir dinliyeyim seni!»

Şevket Tekeci ters ters baktı Mercimek Fahri'ye:

«Film var, dolapta!» dedi, «Yeni çektirdim!»

«Ona da bakarız. soyun hele! Kapatıver şu kapıyı Naci Bey!..»

Mercimek'in bütün dümeni bundan sonra başlayacak, çırıl çıplak soyacaktı hastayı:

«Soyun!»

Pijamanin üstünü çıkardı, bir de fanilâsını... Sıra atlete gelince durdu...

«Soyun!» dedi, «Neyin varsa... Genel muayene yapacağız!..»

Ayakları örtünün altındaydı. Velenseyi bile sıyırmadı:

«Soyun diyorum sana!»

Atleti de çıkardı:

«Once...» dedi, «Üst yanın bitsin de... Sonra alt yanına geçeriz!»

Kulağını sırtına yapıştırdı yeni gelenin:

«Nefes al!»

Başladı burnunda solumaya.

«Nefes al!»

«Al!...»

«Nefes al!... Dur, alma!.. Nefes al!»

Yeni hasta durdu:

«Çatlayacağım be!» dedi, «Yetmez mi artık!»

«Nefes al!... Öksür!.. Nefes al öksür!... Tamam! Nerde filim?»

«Ne filmi?»

«Filim canım! Sen dolapta demedin mi?»

«Dedim! Dedim ama, benim dediğim filim değildi ki...»

«Ya neydi?»

«Film!»

«Ne farkı var yani?»

«Var, olmaz olur mu... Şu yaptığınıza filim denir.. Öbürü de...»

«Yok eğer mutlaka görmek istiyorsanız göstereyim!»

Dışardan bir kıkırdama daha yükseldi! Şevket Tekeci, eğildi, komodinden rulo olmuş filmi aldı, uzattı Mercimek Fahri'ye:

«Buyrun, görün!»

Ruloyu açtı. Pencereden yana çevirip sözüm ona incelemeye başladı. Şevket, yatağının üstündeki çamaşırlarını teker teker giymişti bile. Naci'ye: «Açabilirsiniz kapıyı!» dedi.

Mercimek Fahri, ileri geri uzaklaştıra, yaklaştıra inceliyordu filmi. Tekeci bir gözünü kırparak:

«Neler görünüyor ahbap?» dedi, «Kıbrıs Yolları açık mı, kapalı mı?»

«Bu ne lâübalilik!»

«Yani Kıbrıs Adası kadar bir kavern vardı, görebiliyor musun demek istedim!»

«Solda, zirvede!»

«Hayır, sağda olacak!»

«Hayır canım solda!»

Şevket Tekeci sinsi sinsi gülmeğe başladı:

«Haklısın ahbap!» dedi, «Tersinden baktığına göre solda zirvede olacak... Gene bravo! Hiç olmazsa şu filmin içindeki karaltıların ne demek istediğini olsun anlıyabiliyorsun!... Öyle doktorlar var ki...»

Rizeli Zeki dışardan:

«Buraya kadar!» diye bağırdı, «Başhekim geliyor!»

Gelen Başhekim değildi ama, yeni gelen Başhemşireydi. Viziteden önce yatakları dolaşmak âdetiydi. Bütün gün yaptığı iş de bu kadardı zaten... Sorduğu iki soru vardı. Biri: «Nasılsınız?» ikincisi: «Yemekler nasıl?»

Bugün çok keyifliydi:

«Çocuklar» dedi, «Tam kür havası! Ne duruyorsunuz kapalı odalarda... Küre!.. Haydi Hemşire, çıksın bunlar!»

En zorumuza giden küre çıkmaktı.

Emir verilmişti bir kere. Çaresiz çıkılacaktı balkona... yirmi kür şezlongu, hastalarını bekliyordu dışarda.

«Balkona! Çabuk!»

Baba Şükrü Pırpır Dündar'la balkona girdiği zaman, hastalar gömülmüştü çenelerine kadar battaniyelerin altına.

Vizite başlamıştı:

«Nasılsın?»

«Sağol!»

«Sen nasılsın?..»

«Sağol!»

«Sen, yeni mi geldin?»

«Evet!»

«Kim yatırdı seni?..»

«Beni kimse yatırmadı. Kâğıt geldi, yattım!»

«Profesyonellerdensin demek?»

«Öyle olduk, sayenizde! Tedavi edip kurtaramadınız bir türlü!»

«Ölebilirdin de... Değil mi ya!..»

«Haaa! Bu doğru işte! Ölmedimse biraz da inatçılığımdan... Yoksa çok gayret ettiniz!..»

Suratı birden karmakarışık oldu.

«Kaç senelik hastasın sen!»

«Çok eskiyim!»

«Kaç yıllık, efendi..»

«Yılını mılını pek hatırladığım yok! Hasekiye yatırmışlardı kanamadan!»

«Hasekiye mi?»

«Evet... İmtihan aylarında falan... Siz son sınıftaydınız... Hani imtihana girmiştiniz de... Hatırlıyacaksınız... Ben düşmüştüm size... Daha doğrusu, siz bana düşmüştünüz. Öksür, nefes

al!.. Öksür, nefes al... Baktım hiç iş yok sizde! Eğilmiştim kulağınıza, Ne demiştim, hatırlarsınız elbet!... Sağda, zirvede!... Maşallah büyümüş, mütehassıs olmuşsunuz!»

Doktorun yüzü, bizim yüzümüzden daha beter olmuştu:

«Peki... Peki...» dedi, «Anladık!»

Vizite bitmişti. Doktor çıkınca, Naci Elitemiz:

«Arkadaş!» dedi, «Hoş geldin, geçmiş olsun!»

Yeni gelen, başını kaldırıp bir baktı:

«Demin söyliyemez miydin!» dedi, «Beyaz gömleği giyen canavar kesiliyor, haybeden de giyse!»

Mercimek de çenesini çıkarmıştı battaniyeden:

«Kusura bakma!» dedi, «Sabah sabah baltayı taşa vurmuşuz! Bu işlerde senin eline su dökemezmişiz ama oldu bir kere. Hep bu Nuri'de suç! O kışkırttı beni! Doktorluk kim, biz kim!»

«Canım o kadar da kendini kötüleme arkadaş! Hiç olmazsa filmdeki kaverni bir bakışta görebiliyorsun. Ne doktorlar var ki...»

«Anlat» dedi, «Şu bizim Baba Şükrü'nün dalgasını!»

«Değmez!»

Kafalar sıradan kalkmıştı kür yataklarından:

«Anlat, anlat!..»

«Beni kanamadan Haseki'ye kaldırmışlardı o zamanlar...» diye başladı. «Dört yatak vardı erkekler için. Üniversitenin baş hademesi Bilâl efendi haber almış, sağolsun. Haseki bizim Üni-

versitenin dedi, sen merak etme! Üç günde kan kesildi. Öğrenciler gelip gelip gidiyordu. Kızlı erkekli... Röntgenimi çektiler. Bir de baktık ki, sağda, zirvede nal gib kavern! Hâlâ o kavern... Açılır, kapanır... Açılır, kapanır!..

Ben yata yata oldum bir profesör. İmtihan var dediler, bir gün, beni kaldırdılar yatağımdan, bir odaya soktular... Profesörler içerde... Bir iki de öğrenci var... Benden önce kadınlar, koğuşundan da iki hasta çağırmışlar. Profesörlerin en Ordinaryüsü bir kıza gösterdi beni:

«Yapıştır sırtına kulağını da dinle!» dedi.

Soyundum, daha havluyu bile atmadan, bir yığın sarı saç, boynumu gıcıklamaya başladı:

«Öksür! Nefes al!... Öksür, nefes al!»

İncecik parmaklarıyla da vurmaya başladı arkama. Kız sanki kırk yıllık müteahssıs! Benim göğüs hastası olduğum ne kadar doğruysa, o da o kadar mütehassıs işte!.. Ne sordularsa takır takır verdi cevabını...

«Brovo!» dediler. «Aferin!..»

Az sonra odaya bir delikanlı girdi. Beni gösterdiler:

Şaşırdı biçare... Elimden tutmuş dikiliyordu. Ben gittim tabureye oturdum.

«Yap muayeneni!» dediler, «Ne duruyorsun?»

Havluyu koydu arkama. Başladı sağlı sollu vurmaya...

«Söyle!» dediler.

«Solda şey... Solda şey...» deyip duruyor...

Usuldan kulağına:

«Sağda matite!» diye fısıldadım. Olduğu gibi tekrarladı:

«Sağda matite!»

«Sonra?»

Duruyor, düşünüyor, bir şey gelmiyordu aklına:

«Hilüsler dolgun!» dedim.

Dediğimi paapağan gibi aktardı hocalarına:

«Hilüsler dolgun!»

Onların elinde film vardı. Filmden kotrol ettiler:

«Evet!» dediler, «Sonra?»

Yeniden fısıldadım:

«Kaide de sup matite!»

Bunu da aktardı:

«Tamam!» dediler, «Dinle bakalım önce âletsiz!»

Seninki başladı:

«Nefes al!.. Öksür!.. Nefes al!.. Öksür!..»

Dinliyor ama, bozuk telefon dinier gibi, ses alamıyordu içerden:

«Öksür!.. Nefes al!..»

Baktım ki hiçbir şey anladığı yok:

«Sağda zirvede kavern... Sol, temiz!.. Sağda yaş raller. Solda yok!..»

Anladı söylediklerimi, o kadar da kalın kafalı değildi hani! Takır takır konuştu. Beş biliyorsa, on da o kattı yanına. Profesörlerin baş Ordinaryüsü filmi arkadaşlarına gösteriyor... Onlar da ha gayret, bravo çekiyorlradı. İmtihan bitti, ben de bitmiştim. Ertesi gün baktım, bir kutu kaymaklı baklava!»

Musluk Nuri:

«Doktor olana kadar iyilikleri!» dedi, «Sonra ölmüş eşek ararlar nallarını sökecek... E desene

ki bizim çocuklar bu sabah baltayı tam taşa vurdular... Ordinayryüsüne çatmışlar doktorun!..»

Balkonun alt kapısında Hemşire göründü. Başlar birden dönüverdi ondan yana. Duyulur duyulmaz bir sesle:

«Yeni gelen!» dedi, «Şevket Tekeci!»

«Buyur Hemşire!»

«Bir yanlışlık olmuş! İkinci pavyona geçeceksin sen!»

Sinsi sinsi gülmeğe başlamıştı Tekeci:

«Buna da şükür!» dedi, «Taburcu olmak da vardı. Haydi hoşça kalın arkadaşlar! Hepinize geçmiş olsun!»

TARTI GÜNÜ

Koğuşun kapısının önüne «tartı» yı yerleştiren Nalbant Şevket, içeriye başını uzattı:

«Haydi çocuklar tartıya!» diye bağırdı.

Bu «çocuklar»ın içinde bizim altmış beşlik Bey Amca da vardı. Geçen hafta tam 50 kilo 400 gram gelmişti. Tabelâsının altında kırmızı kalemle yazılıydı kilosu.

İşin hilesiz olması için herkesin helâya gitmesi gerekirdi ilk önce, Musluk Nuri:

«Haydi Bey Amca helâya!» dedi. «Mızıkçılık yok!.. Bir şey değil, Baba Şükrü fazla kilo aldın diye tavuğu keser. Çocuklar kemiklerini yalayamazlar, keserse...»

İhtiyar zaten bütün gece öksürükten uyuya-

mamıştı. Yatağın kenarında iki büklüm oturuyordu. Terliklerini giydi. Pamuk paketinden bir tutam pamuk çekti. Küçük alkol şişesini pamukla birlikte pijamasının cebine koydu. Sabunluğunu da aldı eline. Havlusunu şuraya buraya değer de mikroplanır diye almazdı. Terliklerini sürüye sürüye tuttu helânın yolunu. Aradan çok geçmeden döndü geriye. Helâlar doluydu. Kapı önünde kuyruk olmaya alışkın da değildi.

Musluk Nuri, bir o yana dönüyor, bir bu yana... bir türlü kalkamıyordu. Mercimek Fahri:

«Ne zorun var gene!» dedi, «Balık gibi dönüp duruyorsun?»

«Ne pijamamdan hayır kalmış, ne çarşaflardan?»

«Altına mı işedin yoksa?»

«Onun gibi bir şey... Baba Şükrüye söylemeli de gecehapı yazdırmalı!»

Şoför Kâmil işarete bakıyormuş sanki:

«Ben de berbat olmuşum. İki gecede bir, sektirmiyor.»

«Sanki tavuk yiyoruz iki öğün! Yediğimiz, tohuma kaçmış patlıcan musakkası. Nerdeyse patlıcan ağacı çıkacak içimizden!»

«Bu hafta kilo da yoktur bizde.»

«En iyisi gece hapı.»

«Şu viziteye Hemşire'yi sokmasalar olmaz mı? Erkek erkeğe anlaşırdık Baba Şükrüyle...»

«Söyler söylemez de yazmaz ki. Üstelik sorar da sorar, kaç gecede bir oluyorsun diye... Her gece desen alay eder. Haftada bir iki desen, okadar ben de oluyorum der, geçer!»

Helâya giden Mercimek Fahri'ye:

«Söyle de Nalbant Şevket'e, dolaptan donla pijama uydursun bize!» dedi.

Hüseyin Kazma:

«Bana da!..» diye atıldı.

Bey Amca «gecehapı»ndan pek bir şey anlayamamıştı. Yanındaki Kekeme Kemal'e:

«Nedir bu gecehapı?» diye sordu.

Kekeme işin doğrusunu söyliyecekti:

«İiiiihhh tiiiii» diye uzatırken Cıva Naci:

«Uyku hapı!» diye tıkadı lâfı ağzına. Sonra işi büsbütün karıştırmak için:

«Bey Amca!» dedi, «yoksa uyuyamıyor musun sen de? Uykusuzluk çok kötüdür!»

«Bu gece bir dakika bile gözlerimi kırpmadım!»

«Olur bazı. Hep hastalıktan!»

Nalbant, dolapta ne kadar yırtık sökük, yamalı pijama altı varsa getirmiş dağıtıyordu. İşi düşmiyenler bile alıp saklıyorlardı yataklarının altına.

İşini bitirenler karyolasından tabelâsını söküyor, tartıya gidiyordu. Hemşire'nin, yapacağı bu işi. Nalbant Şevket yapıyor, kırmızı kalemle tabelâlara yazıyordu. İhtiyarın bu işe hepimizden çok önem verdiği anlaşılıyordu. Önce helâdaki işini bitirdi. Geldi, elini yüzünü alkolle sildi. Ayak ucundaki tahtasını söktü. Koltuğunun altına alarak tuttu «tartı»nın yolunu. Herkes de neticeye onun kadar meraklı olduğu için yol verdiler. Ondan önce gelenler bile iki yana açıldılar. Tam tartının üstüne çıkınca Musluk Nuri, terliğinin ucu ile hafiften tartıya dokundu. Bu, ihtiyara iki üç kilo kazandırmıştı. Nalbant işin farkında olmadığı için:

«Tam 53 kilo 200 gram!» diye bağırdı. İhtiyarın yüzü gülmüştü:

«Almışım!» dedi.

Musluk Nuri terliğini çekince tartının kolu «küt!» diye oturdu. Nalbant 52'ye çekti, kol kalkmadı. 50'ye... Hayır. Kantarın topuzunu bir diş aşağı kaydırdı. Yani kırklar kertiğine. Sonra kiloları gösteren bileziği 49 buçuğa getirdi, kol kıpırdamadı bile... Tam 48 kilo 600 gramda ucuca geldi. İhtiyar 1 kilo 800 gram kaybetmişti. Buna inanmadı:

«Olmaz böyle şey!» dedi. «Kantar bozuk!»

Nalbant:

«Hayır bozuk değil, tam yarım saat ayarını yaptım!»

İhtiyar tabelâsına bu eksik kiloyu yazdıramıyordu. Sanki Nalbant Şevket ölüm fermanını imzalıyormuş gibi geliyordu ona.

Naci, ihtiyarı yatıştırmak için:

«Zaten hiçbirimiz de kilo alamamışız!» dedi.

Şikâyetler başladı:

«Kantar bozuk da ondan!»

«Ne yiyoruz ki, ne kilosu alalım!»

«Patlıcanla kilo mu alınır?»

«Öğlen patlıcan, akşam patlıcan!»

«Şurada, pijamaların içinde kaybolup gideceğiz!»

Bey Amca elinde tabelâ tahtası, yatağının üstüne oturmuş düşünüyordu. Naci, ihtiyarı avutmak için bir şeyler düşündü:

«Bey Amca!» dedi. «Geçen hafta tartıya giderken ayağında çorap yok muydu?»

Hep biliyorduk, ayağında geçen hafta da çorap yoktu, şimdi de... Olmadığını o da bildiği halde, düşünür gibi yaptı:

«Sahi!» dedi, «çorap vardı ayağımda...»

Etajerin altındaki dolabı açtı. En kalınından bir çift çorap çıkardı, giydi. Dolap açılınca Naci bir yün yelek görmüştü. Sözde geçen haftaki tartıyı düşünüyormuş gibi:

«Dur bakalım!» dedi, «pijamanın ceketinin içinde bir de yün yelek olacaktı. Rengi de griydi, aklımda kaldığına göre...»

İhtiyar ara sıra giyerdi bu yün yeleği, ama tartı günü giymemişti:

«Doğru!» dedi, «Sabahları serin oluyor diye giymiştim!»

«Sonra... Nal gibi bir de saat vardı pijamanın cebinde... Ceketin iliğine takılmıştı kösteği...»

«İyi hatırladın!» dedi, «Saatsiz şurdan şuraya gidemem ben!»

İhtiyar çekmeceden değirmen taşı gibi bir saat çıkardı. Kösteğini ceketinin iliğinden geçirerek indirdi sağ cebine. Bütün bu konuşmalar gerçekten kilo kazandırmış gibi diriltmişti onu. Tabelâ tahtasını aldı, doğru tartının başına! Biz de peşinden!

Yavaşten bir besmele çekerek çıktı üzerine... Bütün bu ağırlıklar ancak bir kilo 400 gram kazandırmıştı.

Nalbant Şevket:

«Tam 50 kilo!» dedi, «Ver yazalım artık!»

Tabelâ tahtası hâlâ elinde duruyordu. Onunla tartılmıştı şaşkınlıktan.

«Olmadı, baştan!» dedi, Şevket.

Naci:

«Canım geçen hafta da vardı tahtası!» dedi. Şevket yutmadı:

«Olmaz öyle şey!»

Tartı bittikten sonra Nalbant, kırmızı kalemle yazdı:

«49 kilo 800 gram!»

Bu hesaba göre, ihtiyarın kayıbı 600 grama düşmüştü.

Musluk Nuri:

«Yazık tavuklara!» dedi.

Ama bu hafta bütün koğuşta iş yoktu. Ortalama bir hesap yapılsa, alan veren, koğuşun zararı on, on iki kiloyu buluyordu. Musluk Nuri de tam bir buçuk kilo vermişti:

«Olacağı yok, yeniden ölüp dirilmeli! Aşçıbaşının pirzolaları da işe yaramadı.»

Naci:

«Musluk Nuri!» dedi, «Önce sen musluğunu bir tıka!.»

«Haklısın, ilk önce gece hapı!»

Baba Şükrü viziteye gelene kadar bir kilo tartışmasıdır gitti.

Bihruz Bey vitaminler üzerine ağızdan dolda bir nutuk çekti. Hastanelerde besinin yetersizliğini belirtirken Piston Sadi:

«Halk Partisi zamanında pek mi boldu?» diye işi siyasete döktü. Sonra yatak sayısının arttığına dair ezberlediği bir nutuktan rakamlar okudu.

Musluk Nuri:

«Siz, yatak sayısiyle birlikte hasta sayısını

da yükselttiniz. Her köşe başında, bir milyoner.. Her milyonere 1000 hasta!»

Baba Şükrü Hemşire'yle girdi içeri. Bugün gene güzelliği üzerindeydi. Sabahtan hazırlanmıştı. İzine gideceği için.

Yeni yaptırdığı gri iskarpinler de ayağındaydı. Yemeğe kalacağa benzemiyordu, kıracaktı hemen.

Baba Şükrü tabelâların altındaki kırmızı yazılara şöyle bir göz gezdirdi. Durum hiç hoşuna gitmemişti:

«Buranın havasına fazla alıştınız galiba!» dedi, «Hava teptili gerekiyor, demek!..»

Üç aylıklar lâfın nereye dayandığını anlamışlardı. Baba Şükrü'nün yüzüne bakamıyorlardı korkudan. Başka üç aylık yokmuş gibi gene Kekeme Kemal'in yatağında durdu:

«Seni hava tebdiline göndereceğim artık!»

«Be... e... e... e... en bi... ki... hi lo a... a... a... al.»

«Sen kilo aldın haaa?»

«A... a... a... aldım!»

«Aldın demek. İyisin şu halde...»

İş, gene sarpa sarıyordu. «Taburcu!» kararı ağzından çıkmadan:

«İ... i... i... i... izin!» dedi.

«İzin mi? Nereye gideceksin?»

Cağaloğlundaki muayenehaneye uğramıyalı yirmi gün kadar olmuştu:

«Peki... İzin!» dedi.

Bihruz Bey:

«Ben de izin rica ediyorum!» diye atıldı. Ba-

ba Şükrü bir ona baktı, bir Hemşire'ye... Bir kaşını «Acaba?» gibilerden kaldırdı yukarı. Bu kuşku, bizim kafamızın içinde de dönüyordu. Baba Şükrü bizim kadar kötü niyetli olmadığı için:

«Peki... İzin!» dedi.

Vizite sırası karışmıştı. Musluk Nuri:

«Efendim gecehapı...» dedi yavaştan.

«Yaz Hemşire hanım!»

Yengeç de ekledi.

«Bana da gecehapı!»

«Yaz!»

Baba Şükrü, kilo alamamanın nedenini bulduğu için memnundu. Bunun yemeğin bozukluğu ile hiçbir ilgisi yoktu demek. Hüseyin Kazma durumu elverişli görünce o da parmağını kaldırdı:

«Efendim, bana da gecehapı!»

«Yaz!»

Şoför Kâmil «Bana da!» dedi.

«Yaz!»

Bey Amca hafiften bir öksürdü:

«Bendeniz de 600 gram kaybettim!»

Baba Şükrü genişçe güldü:

«Yoksa siz de mi gecehapı istiyorsunuz?» dedi.

Onun «evet!» diyeceğini hiç düşünmemişti. Fakat ihtiyar:

«Ben de gecehapı rica ediyorum!» deyince dayanamadı, karyolanın demirlerine yapışıp gülmeğe başladı. Hemşire bile katıla katıla gülüyordu. Baba Şükrü bir yanlışlık olmasın diye biraz açmak istedi:

«Yani geceleri...»

«Evet efendim. Bütün gece... gözüme uyku girmiyor. Şöyle bir dalıyorum, karma karışık rüyalar... Berbat oluyorum sabaha kadar!»

Baba Şükrü, bozmadı sırayı:

«Yaz, Hemşire hanım!» dedi. «Nadir Bey'e de gecehapı.»

TAZE YUMURTA

Ankara'dan gelen Sağlık Müfettiş'i:

«Pekiii...» dedi, «Bulaşıklar nasıl yıkanıyor?»

Başhekim, bulaşıkların nasıl yıkandığını bugüne kadar hiç görmemişti ama, bir cevap bulup vermek de zor değildi ya:

«Bulaşıklar mı efendim, gıcır gıcır... Bol soda... Bol sabun... Bol su...»

«Unutmayın ki burası verem hastahanesi..»

«Hatırımda efendim. Büyük bir kazan yaptırdım. Alaturka bir otoklav sanki. Sterlize, pastörize...»

«Ne olursa olsun... Şimdiye kadar vekâletten modern bir bulaşık makinesi için tahsisat

talep edilmeliydi. Daha doğrusu, tahsisat talepnamesinin bir suretini dosyanızda muhafaza etmeliydiniz.»

Bulaşıkların yıkandığı mutbak önünden geçtiler. Bidonlar yemek artıklarıyla dolu, kapının önünde duruyor, kediler, içine kuyruklarından asılmış gibi, bu artıklardan çöpleniyorlardı.

Müfettiş, bu pisliği görünce suratını ekşitti:

«Hoşa gider bir manzara arzetmiyor her halde...» diye Başhekimin pırıl pırıl yanan alnına gözlerini çevirdi. İri ter damlaları göz kapaklarına doğru yuvarlanıyordu. Bir anda Müfettiş olmanın tadını çıkarır gibi oldu:

«Peki, ya tükrük hokkaları meselesi?»

Başhekim böyle bir meselenin de farkında değildi:

«Efendim» dedi, «Bu meseleyi de hallettik. Her veremli kendi tükrük hokkasını, kendi yıkıyor. Bu iş için bol miktarda lizol verdik servislere...»

«Ya yerinden kalkıp temizleyemiyenler olursa...»

«Bu hususta hastabakıcılara lâzım gelen talimat verilmiştir. Benim esas arzetmek istediğim mesele...»

Konuşmasını, Müfettiş'in Osmanlıcasına göre ayarlamıştı. Durdu. Çöp bidonlarına, stoklarını inceleyen bir istifçi aç gözlülüğüyle baktı.

«Bütün yemek artıkları teker teker elden geçirilmiştir, tavukhane için...»

«Ne, tavukhane mi dediniz?»

«Evet Müfettiş Bey, tavukhane!.. Siz de kabul edersiniz ki... Tıb, ne kadar ilerlerse ilerle-

sin, taze ve günlük yumurtanın tedavideki önemi hiçbir zaman inkâr edilemiyecektir.»

«Şüphesiz, ama bu, personele ihtiyaç arzeden bir ihtisas işidir.»

«Hakkı âliniz var... Odamı şereflendirdiğiniz vakit göreceksiniz, tavukçuluk kitapları etajerimin en önemli yerini işgal etmektedirler. Her servisten bir hademeye devamlı tavukhane nöbeti tutturularak gayet rasyonel bir şekilde...»

«Kaç tavuğunuz var?»

«Her hastaya iki taze yumurta hesabiyle altıyüz tavuk, elli de yedek, altıyüz elli tavukla bir miktar da horozumuz var. Piliçler bu yekûndan hariç tabiî.»

Burnunu tutarak bulaşıkhaneden ayrılan Müfettiş, bahçedeki ayçiçeklerinin önünde durdu:

«Çok ihmâl edilmiş, bahçe...» dedi.

«Bir ay önce teşrif buyursaydınız görecektiniz. Çiçek mevsimini geçirmiş bulunuyoruz. Ben daha ziyade ayçiçeği, mısır gibi nebatlar için bahçevanı teşvik ettim. Hem yeşilliğinden, hem tavukları beslemek için tane ve tohumlarından faydalanmayı düşünmüş bulunduğumdan...»

Müfettişi tavukhaneye doğru sürüklüyordu. Tel örgüyle çevrilmiş geniş bir düzlüğe çıktılar. Bu geniş alanın üstü bile kümes teliyle örtülüydü. Altı yüz kadar tavuk eşinip duruyordu. Yerler pilâv artıkları, ekmek kırıntılarıyla kaplıydı. Bu hal müfettişin gözünden kaçmadı.

«Tavukları bol bulgur pilâviyle besliyorsunuz!» dedi.

«Evet efendim, bulgur pilâvından bu hususta çok faydalanıyoruz, hastalar fazla iltifat et-

miyorlar nedense... Ekmekler de müteaddit ihtarlarımıza rağmen hamur olarak gelmekte... Bununla beraber ortada katiyen ziyan sebil olmuş bir şey yoktur efendim!»

«Yalaklar da çok muntazam.»

«Beton yalaklar yaptırdım efendim, lâstik borularla günde iki üç kere bu yalaklar doldurulmakta. Tüneklere dikkat buyuruyor musunuz Beyefendi. Aspiratörlerle havalandırılmaktadır. Zaten geniş bir saha onlara ayrıldığı için...»

«Peki yumurtlamıyan tavuklar...»

«Her şey düşünülmüştür efendim, Bunlara en küçük ceza bıçak, sonra tencere...»

«Demek hastalar tavukların hem yumurtasından, hem etinden faydalanmaktadır...»

«Eh... Evet... Diyetliler, ağır hastalar.»

Müfettiş'in böyle erken damlamasının nedeni hastaları kahvaltıda bastırmaktı. Akşamdan telefon ettiğine göre bu «bastırmak» pek yerinde bir deyim sayılmamalıydı. Başhekim, gereken tedbirleri almak için bol zaman bulabilmişti.

Yemekhaneye doğru yürüyorlardı. Saat dokuza kadar yatak odalarından çıkmayan hemşireler, asistanlar hep ayaktaydılar. Doktorlar bile erkenden gelmişlerdi. Müfettiş, bütün bunların sırf kendisi için, bugünlük olduğunu bildiği halde, gene de böbürlenmekten kendini alamıyordu.

Yemekhane açılmış, hastalar üçer beşer giriyorlardı. Hemen çoğunun elinde bir kavanoz, ya da kâğıda sarılı bir şey vardı.

Müfettiş yemekhaneyi çok tenha bulmuştu.

«Kaç hasta olması lâzım kahvaltıda?» diye sordu.

«Tam ikiyüz seksen hasta!»

Oysa bu hesabın içinden ne nöbetçi doktor çıkabilirdi, ne ambar memuru. Asitanlardan biri arkadaşının kulağına fısıldadı:

«Eksik, ziyade... Salla zarını!..»

Bu bir barbut deyimiydi. Tıpatıp oturmuştu yerine.

«Kaçı odasında, kaçı yemekhanede yer hastaların?»

Bu da mı soruydu. Hiç düşünmeden cevaplandırdı: Başhekim:

«Efendim, yirmi hasta yatağında yer, gerisi iner yemekhaneye!»

Sıradan saymaya başladı. Bitince:

«Tam 142 hasta!..» dedi. Yanındaki masada çayını içen bir delikanlıya sordu:

«Nerde arkadaşların?»

Yukarda! Çay sevmez onlar!»

«Çay sevmezse peynir yerler... Reçel... Zeytin... Çörek... Baton sale..»

Hastaların önünde gördüklerini boyuna sayıyordu:

«Tereyağı... Kaşer peyniri... Taze yumurta...»

Hastalar gülmeye başlamışlardı:

«O saydığınız şeyleri biz dışardan aldırırız!»

«Hastaneden ne verirler size?...»

«Bir kuru çay... O da kazanda kaynatılır!»

«Peki, taze yumurta?»

Delikanlı şakacıya benziyordu:

«Ne dediniz. Ne dediniz?»

«Taze yumurta?»

Ne kadar hasta varsa öksüre tıksıra gülmeğe başlamışlardı. Zorla tuttukları öksürükleri boşanmış, çay içenler bardaklarını bırakmak zorunda kalmışlardı.

«Kim kaybetmiş de biz bulmuşuz taze yuyurtayı?»

«Tavukhane yok mu, arka bahçede, tavukhane?»

«Vaaar!»

«Bu tavuklar hiç mi yumurtlamaz?»

«Yumurtlamaz olurlar mı efendim, yumurtlarlar tabii...»

«Ne olur yumurtalar?»

«Onu, siz Ambar Memuru Beyden öğrenin!»

Herkes ambar memurunun çürük sandık yumurtasiyle bu yumurtaları değiştirdiğini biliyordu.

Ambar Memuru, beyaz gömleğinin cebinden ellerini çıkardı:

«Efendim!» dedi, «Şimdi tavukların tüy dökme mevsimi, yumurtayı nerdeyse kesecekler... Bütün hastalara kâfi gelmediği için sandık yumurtası alıyoruz.»

Ambarcı şöyle de diyebilirdi:

«Taze yumurtaları mı soruyorsunuz? Şu kadarını başhekimin evine, şu kadarını yardımcısına, gerisini de doktorlara, hemşirelere, kalemdekilere, veriyorum. Kendime bile otuz yumurta zor ayırabiliyorum! Eğer geriye kalırsa seksen kuruştan veriyorum hastalara el altından. İdare dediğin de bu kadar olur!»

Müfettiş, masanın ortasında bir tasın için-

deki yumurtalara eğildi, baktı:

«Neden yemiyorsunuz bunları?» diye sordu. Aldıran olmadı. Mercimek Fahri'ye sordu:

«Ne işe yarar bunlar?»

«Bunlar mı efendim, arada sıra tokuştururuz!»

«Yumurta yemez misiniz siz?»

«Bayılırız efendim!»

«Neye yemiyorsunuz bunları?»

«Yenmez ki?»

«Neden yenmesin!»

«Kırın da bakın!»

Başhekim, ambar memuruna, geceden emir verdiği için, yumurtaların tazeliğinden, hiç olmazsa bozuk olmadığından emindi:

«Yalan söylüyorsunuz» diye atıldı. Tasın içinden bir yumurta almış inceliyordu:

Fahri:

«Bir deneriz.» dedi. Bir yumurta da o aldı.

«Yattım!» dedi. «Vurun!»

Başhekim hırsından öylesine vurmuştu ki, elindeki yumurta tuz buz oldu. Keskin bir koku yayıldı ortalığa. Müfettiş bir iki adım gerilemişti. Ambar memuru bile kızmıştı bu kötü rastlantıya. Bir yumurta da o aldı. Mercimek Fahri:

«Bu sefer de siz yatın!» dedi.

Herkes teftişi falân unutmuş, iddialı bir horoz döğüşü seyreder gibi birbirinin omuzundan uzanıyordu. Ne var ki, Ambarcı'dan yana olan bir tek hasta bile yoktu. El altından parayla yumurta alanlar bile...

Fahri, Ambarcı'nın elindeki yumurtayı düzeltmesine vakit bırakmadan bir tane kondu. Hayret! Bu seferki yumurta parmaklarının ara-

sından akacak yerde ortadan ikiye bölünüvermişti. Kapkara iki taş parçası, avucunun içinde duruyordu. Kokusu, öbüründen daha müthişti. Müfettiş burnunu tutarak geri geri çekildi. Sonra birden dikildi Ambarcı'nın karşısına:

«Nedir bu kepazelik! Süs için mi koyuyorsunuz masalara bunları!»

Şoför Kâmil:

«Bunlar Avrupadan geri gelen yumurtalar!» dedi.

Müfettiş hırsını yenebilmek için bir şey yapmak zorundaydı:

«Ne yapayım sizi ben?» diye söylenip duruyordu. «Söyleyin, ne yapayım?»

Haklıydı Müfettiş. Akşamdan telefonla bildirmemiş miydi geleceğini. Bu kadar da hiçe sayılır mıydı insan. Ne adamlardı bunlar. Bu Başhekim, bu doktorlar, hemşireler, bu Ambar Memuru, İdare Memuru, bütün kalemdekiler, hastabakıcılar, hademeler uyuyorlar mıydı? Darma duman etmeliydi bunları. Sonra arka bahçeyi bir uçtan bir uca kaplayan tavukhaneyi düşünmüş olacaktı. Yüksek sesle:

«Kesmeli bunları!» demekten kendini alamadı, «Evet, kesmeli bunları!»

Yemekhanede çıt çıkmıyordu. Başhekimin karşısına dikildi:

«Kesmeli bunları!» diye tekrarladı.

Hemşirelerin yüzleri kül gibi olmuştu. Ne demek istiyordu bu Müfettiş.

«Yâni, demek istiyorum ki.. Hastalara çürük yumurta verilen bir hastanede altıyüz tavuğun işi ne?»

Hastalar doğruladılar:

«Evet Müfettiş Bey, hepsini kesmeli!»

Müfettiş, beyaz gömleklilerin karşısına geçti:

«Bugüne kadar yumurtalarını siz yediniz.» dedi. «Etini de onlar yiyecekler bu tavukların! Hepsini keseceksiniz!»

KÖMÜR RAPORU

Sedyeyle getirilen Haydar Sönmezocak'ın dili, ağzının içinde ancak üç gün sonra dönmeğe başlamıştı. Bir deri bir kemikti geldiğinde, Musluk Nuri'nin eski arkadaşıydı:

«Eee Haydar Efendi...» dedi, «Bu sefer fazlaca ezilmişsin... Üşüttün mü?... Kayıntısız mı kaldın?.. Yoksa yengeyi mi tazeledin?..»

«Hiçbiri değil...» dedi, «Kendi kendime ettim ben! Neyine gerekti senin kömür... Her yıl odun yakıyorduk da suyu mu çıkıyordu... Hep kömürden oldu, hep!»

«Yani kömür mü vurdu?..»

Haydar Sönmezocak acı acı güldü.

«Öyle...» dedi, «Kömür vurdu... Bir gazete-

de gözüme ilişmişti. Veremlilere bu yıl kömür veriliyor, isteyene bir buçuk ton taşkömür diye, bir yazı okuyunca... Eee, hanım, dedim. On yıldır benden çok, sen çektin! Benimle birlikte hastane hastane sürttün... Artık bu yıl çektiğimiz çilelerin bir mükâfatını görüyoruz.»

Hanımın gözlerinin içi güldü:

«Yoksa...» dedi, «Sağlık Bakanlığı, her sıkıntıya göğüs geren, veremlilere aylık mı bağlıyor?»

«Onun gibi bir şey... Gazetelerin yazdığına bakılırsa bu güne kadar hastanelerden aldığım raporları gösterir göstermez bir buçuk ton kömür verecekler... Kendi paramızla ama, olsun... Hak, haktır.»

Hanım keyfinden yayılıverdi:

«Demek, odun yakmaktan, mangal kömürü yellemekten kurtuluyoruz artık. Hemen yarından tezi yok, atıverelim kömürümüzü yazdan!»

Bir buçuk ton kömürün nereye boşaltılacağının tartışılmasına geldi sıra:

«Canım, versinler de kolay...» dedim, «Daha olmazsa helâyı battal eder, üst kattakilerin helâsıyla idare ederiz. Ne yiyip, ne içiyoruz ki...»

Hemen ertesi sabah başladım işe. Başlamayıp da ne yapacağım. Yazdan kömür almanın tadına doyum mu olur. Kömür dediğin, güz yağmuru yemeden atılmalı kömürlüğe. Bir ton kömür sağlama yarım ton su kaldırır.»

Karı ilk defa hak verdi bana:

«Aman gözünü seveyim...» dedi, «Şu işi olsun ihmal etme!»

Verem hastahanelerinden aldığım raporları tarihlerine göre koydum sıraya. Son aldığım

rapor bile ne acıklı durumda olduğumu bildirmeye yetip de artıyordu. Tam on sekiz rapordu bu... Bu kadar raporla istesem Kuruçeşme depolarını olduğu gibi kaldırabilirdim.

Az buçuk mürekkep yalamış adamız. Bütün bu işlerin bir dilekçeyle yürürlüğe gireceğini bilmez değildim. İyi ama, dilekçeyi hangi makama yazmalıydım?

Hele bir dilekçeyi yazayım da, makamı kolaydı. İki taraflı ciğer veremine müptelâ olduğumu, bütün felâketlerin başıma üşümekle geldiğini, bu kış kömürsüz yapamıyacağımı yana yakıla yazdım. Doğru, bizim Üsküdar kaymakamlığına!.. Kaymakam Beyin, benim gibi, kömüre ihtiyacı olmadığı için henüz gelmemişti. Tahrirat kâtibine yanaştım. Daha ağzımdan kömür lâfı çıkar çıkmaz:

«Kömür mü?..» dedi, «Kömür için Belediyeye müracaat edeceksin!»

Bu ağızlardan «müracaat» kelimesinin nasıl çıktığına dikkat ettiniz mi hiç? Öyle güvenle derler ki bu müracaatı! Sanki müracaat edilecek masada, bir memur oturmuş, hemen istediğinizi sarıp sarmalayacak tutuşturuverecektir elinize. Sanki sırf bu iş için bütün gün yolunuzu beklemektedir.

İşimin olacağına kendimi inandırmak için bir kere daha sordum.

«Nereye dediniz?»

«Belediyeye müracaat edeceksin!»

Hay ağzını öpeyim senin! Hemen dilekçenin üst başına, Üsküdar Belediyesi yüksek katına'yı kondurdum. Belediye, gerçekten de Doğancılar yokuşunda bir yüksek kattaydı. Hava da sıcak mı

sıcak... Haziranın ilk sıkıntılı günleri... Yüksek kat:

«Kim gönderdi seni!» diye baktı yüksekler-den. «Yanlış gelmişsin! Kömür Tevzi Bürosuna müracaat edeceksin!»

Müracaatımı bekleyen memur, burda değil, yolumu Tevzi Bürosunda gözlüyormuş meğer! Üsküdar'da böyle bir Tevzi Bürosu olduğunu işitmiştim. Araya sora buldum. Memur hiç de benim müracaatımı bekler görünmüyordu. Kravatının üçgenini bir aynanın içinden izliyor, üç kenarını eşitleştirmeğe çalışıyordu. Bir ara önemli işini boşladı hatırım için:

«Genel Müdürlükten emriniz var mı?» diye sordu.

«Buraya memur olarak gelmiyorum ki...»

«Sen kömür istemiyor musun?»

«Kömür istiyorum!»

«Genel Müdürlükten emrin varsa kolay... Hemen alırsın!»

«Bu Genel Müdürlük sakın Ankara'da olmasın?»

«Hayır, hayır... Ne Ankarası, Dördüncü Vakıf Handa!..»

İstanbul'da oluşu, işimin olacağına bir işaret gibi geldi bana... İstanbul'da olduktan sonra, gider gelir, ne yapar yapar, bir iki gün içinde bir sonuca bağlayıverirdim. Vakit kaybetmeden atladım bir vapura. Kendimi işe öylesine vermiştim ki, vapura tam beşi on geçe atladığımın bile farkında değildim. Yani dairelerin kapandığından on dakika sonra... Ancak köprüye inince dalgınlığımın farkına varabildim. Aynı vapurla dön-

düm Üsküdar'a Kan-ter içinde eve vardığım, zaman, Hanım:

«Bu ne hal?» dedi, «Ayakta duracak halin kalmamış!»

«Sen yorgunluğuma bakma...» dedim. «Hamlıktan... Yoruldum ama Genel Müdürlüğün nerde olduğunu da öğrendim. Bir emir çıkarıp Üsküdar Tevzi Bürosuna dayadım mı, kömürü evde bil!»

İki kaşık çorbayla kalktım sofradan. Ama içim çok ferahtı. Rahat bir uyku çektim. Ertesi sabah Dördüncü Vakıf Hanın kapısından giren ilk İş sahibi bendim.

«Kömür...» der demez:

«Asma katta...» dedile.

Asma da olsa, kat, kattır. Yüksek kat... Orta kat... Asma kat..

Müracaat edilecek memur, hemen önüm sıra gelmiş, kolluklarını daha yeni takıyordu. Saatin ilerlediğinden cesaret alarak:

«Kömür...» dedim, «Hastalar da kömür alıyormuş bu sene!»

«Sağlamlar almış da...» dedi, «Şimdi sıra hastalara mı gelmiş...»

«Öyle... Gazetede okudum!»

«Gazeteler yazar tabii... Bize daha bir emir yok!. Sen Haziranın onbeşinde hele bir uğra bakalım!»

Haziranın on beşine kadar öylesine bir dilekçe döktürdüm ki... Bu dilekçeyi Genel Müdür, bir okuyacak olsa kömürü derhal kendi eliyle teslim ederdi bizim Selâmsızdaki eve... Hem de bilâ metelik...

Memurun dediği tarihte bir uğradım asmakata!

«On beş Haziranda bir uğra... demiştiniz de...»

Önce duvardaki takvime bir göz attı:

«Tamam!» dedi, «Ayın tam on beşi!»

«Emir geldi mi Ankara'dan?»

«Ne emri bu?»

«Hastalara kömür...»

Adam kuşkulu kuşkulu baktı:

«Aldın mı rapor?» dedi.

«Alınmışlar var... Tam on sekiz rapor... Cebimde...»

Çıkardım rapor tomarını:

«Şu Heybeliden... Şu Cerrahpaşadan... Şu Kastamonu Verem Hastanesinden... Şu Haydarpaşa... Şu... İzmir Tepecik Hastanesi...»

Memur eliyle geri iterek:

«Olmaz bunlar...» dedi, «Kömür raporu olacak!»

«Nerden alınacak bu kömür raporu?»

«Nümune Hastanesinden!»

«Nümune Hastanesinin raporu da var bende. Üç ay da bu Hastanenin verem pavyonunda yatmıştım.»

«Olmaz! Sırf kömür için heyete gireceksin!»

Heyet raporlarından çok çekmiştim!

«Uzun sürer!» dedim.

Güldü:

«Ne kadar uzun sürerse sürsün. Kışa kadar mutlaka bitirirsin. Daha Haziranın on beşindeyiz!»

Durmak faydasızdı, 16 Haziran sabahı saat tam 9'da düştüm Nümune Hastanesine. Karşıma çıkan ilk beyaz gömlekliye sordum:

«Kömür raporu!»

Rapor sözünü duyunca:

«Raporlar İntaniyeden...» diye yürüyüp gitti.

Nümune Hastanesine bağlı, İntaniye Hastanesindeki sorumlu bayanın karşısına dikildim.

«Hanımefendi...» diye başladım. Bürolarda çalışan bayanlar, Hanımefendi olmaya bayılırlardı. Büyük bir ilgiyle dinlemeye başladı beni. Ne istediğimi hemen anladığı halde sabırla son sözümü bekledi... Sözümü bitirdiğimi görünce:

«Yani...» dedi, «Rapor istiyorsunuz... Kömür raporu.»

«Evet Hanımefendi kömür için rapor rica ediyorum.»

«Peki efendim, verin de kaydedelim!»

«Neyi kaydedeceksiniz?»

Elimin boş olduğunu anlayınca:

«Hani dilekçeniz?»

«Yok!»

«Oldu mu ya... Devlet dairesinden dilekçesiz rapor verilir mi?»

«Bir dakika...»

Hemen tütüncüye koştum. Pul aldım, kâğıt aldım. Sıcağı sıcağına yazdım dilekçemi.

«Nümune Hastanesi'ne bağlı İntaniye Hastanesi Başhekimliği yüksek katına... Müptelâ olduğum açık ciğer vereminden ötürü bu kış mevsimini kazasız, belâsız...»

Bayan dilekçeme şöyle bir göz attı:

«Hiç dilekçe yazmamışa benziyorsunuz. Di-

lekçeler, ne konuda olursa olsun mahalli mülkiye âmirliğine...»

«Yani kaymakamlığa.»

«Değil mi ya!»

«Haklısınız Hanımefendi.»

Ne olursa olsun bugünün de kıymıştık canına. Eve süklüm püklüm dönünce, hanım sanki kömür kamyonunu kapıya çekmişim gibi güler yüzle:

«Tamam mı?» dedi.

«Sen hele şu pijamalarımı getir!»

Kafayı bir vurdum. Ancak bir hafta sonra kalkabildim. Elimdeki dilekçeyle kaymakamın yüksek katına çıkarken daha bir hafta kadar dinlenmem gerektiğini anlıyordum.

Dairelerimizin en kolay yaptıkları işlem, «havale»dir. Siz onlardan iş istemeyin de «havale» isteyin. Bir dakikada yaptırdım bu havale işini. Elimde dilekçe, hastanedeki beyaz gömlekli bayanın karşısına dikildim:

«Yaptırdım havalesini Hanımefendi!»

Yanından beş dakika önce ayrılmışım gibi:

«Hah!» dedi, «Böyle olacak işte!»

Deftere kaydederken:

«Verin beş lira!» dedi.

«Ne parası Hanımefendiciğim bu?»

«Heyete giriyorsunuz ya?»

Sanki Devlet Hastanesine değil, Devlet Tiyatrosuna giriyordum.

«Verelim!» dedim.

«Kırkbeş kuruş da rapor için!»

Ben liraları kuruşları üst üste eklemeğe çalışırken:

«İki de fotoğraf!» dedi.

«Aman Hanımefendiciğim!» dedim, «Hadi parayı bulduk, buluşturduk, çıkardık. Fotoğrafı nasıl çıkaracağım!»

O sürprizinin büyüğünü sona saklamış meğer:

«On lira da röntgen için yatıracaksınız!»

Çektim dilekçeyi elinden:

«Eve kadar gitmem gerekiyor» dedim. «Fotoğraf da çektirmeli.»

Üç gün de bu işler sürdü. Üç gün sonra:

«Tamam!» dedim, «Bütün söylediklerinizi getirdim!»

«Yatırın beş lirayı vezneye!»

Yatırdım. Fotoğrafın birini fişlere yapıştırdı. Getirdiğim pulları da altına...

On lirayı unuttu sanmıştım.

«On lirayı da röntgene girerken yatıracaksın vezneye!» dedi. Klinikleri dolaşmaya başlamıştım. Ne kuyruğu olduğunu sormadan giriyordum, kapılarda uzayıp giden kuyruklara... Bazı günler kapıyı görmeden gün doluyor, ertesi gün erken erken dikiliyordum aynı kapının önüne... Saatlerce bekledikten sonra:

«Paydos!» diyorlardı, «Yarın değil öbür gün!»

Beni kapısında en çok bekleten klinik «Bevliye»ydi. Günlerden sonra çıkabilmiştim doktorun karşısına. İşi çok aceleye benziyordu. Kısa kısaydı emirleri:

«Aç!» dedi.

Neyi açacaktım!... Peşinden bir emir daha:

«Çıkar!»

Ellerim kemerimde dikilip kaldığımı görünce:

«Ne duruyorsun!» dedi, «Aç ağzını! Çıkar dilini!»

İş bu kadarsa bir zorluğu yoktu. Bir «normal»cik kondurdu rapora.

Ağız normal, burun normal, kulak normal.... İyi ama bu normallerle nasıl alacaktık kömürü!

Ertesi gün Göz Kliniğine girinci bir anormallik yapayım dedim.

Doktor:

«Otur!» dedi, oturdum.

Boyuna gözlerime, gözlük camları oturtuyordu:

«Görüyor musun?»

Ayna gibi görüyordum ya... «Görmüyorum!» dedim.

«Görüyor musun?»

«Görmüyorum.»

Bir cam daha koydu:

«Görüyor musun?»

«Görmüyorum!»

Camları attı bir yana. Alnındaki aynayla gözlerimin bebeğine bakmaya başladı:

«Görmen lâzım!» dedi. «Ne halt etmeğe görmüyorum diyorsun?»

«Görmüyorum da ondan...»

«Kalk şu koltuktan!» dedi, «Koltuğa oturanlar hep böyle olur zaten! Kimisi hiç görmez, kimisi de işte böyle gördüğü halde görmüyorum der!»

Aldı elimdeki kâğıdı. Bir «Normal» de o kondurdu.

Üç gün sonra «Hariciye» ye girdim. Haricinyeci hepsinden pratikti:

«Ne raporu istiyorsun?» diye sordu, girer girmez.

«Kömür raporu!» dedim.

«Bir de seninle uğraşmıyalım sabah sabah.. Normal!»

Üç gün sonra da «Asabiye»ye girebildim. İş uzamasın diye «Hariciye» de öğrendiğim kolaylığa başvurayım, dedim:

«Kömür raporu istiyorum!»

«Ne kömürü bu?» dedi.

«Kışlık kömür!» dedim.

«Eskiden yoktu bu kömür raporları...»

«Yoktu efendim!»

«Bundan sonra peynir, ekmeği de raporla alırız.»

«İnşallah!»

«Evet efendim, hepsi raporla...»

«Memleketin iktisadî durumu bozuldukça, herkese bir hasta raporu...»

«Evet efendim!»

«Herifin kılı bile kıpırdamıyor. İngiliz ipi gibi sinirleri var!»

Kaptı elimden kâğıdı, iri iri yazdı:

«Normal!»

Belki o güne kadar biraz normaldim ya, raporun geri kalan yanını doldurabilmek için on beş gün daha geçince ayakta duracak halim kalmadığı gibi sinirlerim de adamakıllı bozulmuştu. Dahiliyeye girdiğim gün ateşim 39'a doğru yol almış gidiyordu.

Doktor:

«Ne şikâyetin var?» dedi.

«Kömür istiyorum!»

«Yani...» dedi, «İştahın nasıl?»

«İştah mı kalır adamda... Tam kırk iki gündür kapı kapı dolaşıyorum, rapor için... Zaten iki taraflı ciğer veremi...»

«Ciğer veremi mi... Giy şu beyaz gömleği de, kendi muayeneni kendin yap!.. Biz burada ne başıyız be! Nerden biliyorsun iki taraflı verem olduğunu! Hani film?»

«Eskiden çektirmiştim!»

«Eskisi olmaz... Yeni çektireceksin! Fişin bir kenarına «Röntgen» diye yazdı.

«Haydi çektir de gel!»

Demesi kolay... Çektir de gel!... Sen gel de çektir bakalım. Önce gir kuyruğa!.. Ogün yansın. Ertsei gün sabahtan damla!.. Saat ikiye doğru çektir, üç gün gel git, çekilen filmi bekle!.. Eğer film bozuk çıktıysa bir daha çektir. Temiz çıktıysa al eline!.. Sonra yeniden Dahiliye kuyruğuna gir! Dikil bakalım dikil! Sağlamsan yeniden hastalan! Hastaysan doktor odasına ölün girsin!

Dahiliye Mütehassısı baktı baktı filme de:

«Yahu!» dedi, «Sen hayatta mısın be! Hükümet doktoruna sakın görünme! Defnine ruhsat çıkarır hemen... Sen bırak kömürü de bir hastaneye kapağı atmaya bak! Evet, evet tıbben ölmüşsün sen!»

«Siz sağ olun, Doktor Bey!» dedim, «Biz böyle olacağız ki siz yaşayacaksınız!..»

«Bırak gevezeliği! Marş marş! Doğru Sağlık Müdürlüğüne... Bir hastaneye yatırsınlar seni!»

«İş inada bindi, kömür raporunu almadan şurdan şuraya gitmem. Bir kere başladık işleme...»

Tam on gün sonra heyete girebildim. Hanım kapıda beni bekliyordu.

«Ne istiyorsun?» diye sordu Başhekim.

«Önce sağlığınızı istiyorum.» dedim, «Sonra bir kömür raporu...»

Haydar Sönmezocak daha da anlatacaktı ya... Boğucu bir öksürük tıkadı soluğunu.

Mercimek Fahri:

«Haydar Âbi!..» dedi, «Kömür raporunu almasına aldın ama, kömürü alabildin mi?..»

Öksürük yormuştu. Uzun süre dinledikten sonra:

«Ben üzerime düşen işi yaptım. Gerisini hanım düşünsün! Bu kış sonuna kadar alıp eve atabilirse, gelecek kış yakarız, şurdan sağ selâmet çıkabilirsek... Arkadaşlar, benden söylemesi, içinizde kömür raporu çıkartıp da ilerde evine kömür almayı düşünenler varsa dertli başını yeni yeni dertlere sokmaktan vazgeçsinler« İşte örneği ortada!»

DOKTORHANE

Bizim koğuş'un eli kalem tutanları, hep bir oldular. Sağlık Bakanlığının Müfettişlerine bir mektup döşendiler.

Yemekler bir haftadır bozuk gidiyordu. Yağlar bozu, etler bozuk olduğu gibi, çekirdekli patlıcanla, kabaklı türlüden başka, verdikleri iç açıcı yemek de yoktu.

Hele kahvaltıda, kauçuk gibi peynir veriyorlardı ki çiğnenirken gıcır gıcır ediyordu ağzımızda. Ne tadı vardı, ne tuzu... Üç günde bir verilen yağ da aylarca ambarda kalmış, rengi bozuk, zehir gibi bir şeydi.

Müfettişlere yazılan mektuptan bir cevap çıkmamıştı. Bir iki kez yemekhaneyi topumuz birden bırakıp çıktık. Sırasıyle Başhemşireye,

Nöbetçi doktora, Başhekime adam gönderdikse de bir türlü yola koyamadık yemek işlerini.

Şoför Kâmil:

«Artık eli kalem tutan kalem efendilerinin işi bitti. Sözcüler de bir şey kıvıramadılar, siz gerisini bana bırakın!» dedi.

Naci'ye Mercimek Fahri'ye, biraz da bana taş atıyordu:

«Bu, muhallebi çocuklarının işi değil, bunu kıvırsam kıvırsam ben kıvırırım. Atladığım gibi arabaya...»

Naci:

«Atladığın gibi arabaya doğru Başhekimin odasına...» diye takıldı.

«Başhekim'in odasına siz gidersiniz, siz muhallebi çocukları...»

«Siz kime gidersiniz? Markopaşa'ya mı?»

«Doğru Sağlık Müdürüne... O da olmazsa...»

«O da olmazsa?»

«Doğru Vali'ye!»

«Hadi Allah selâmet versin! Ama elbiselerini ütülemeden çıkma valinin huzuruna!»

Mercimek Fahri:

«Hangi elbiseleri?» dedi, «Deve Recep'in götürdüğü elbiseleri mi?»

«Elbiseye hiç lüzum yok! Hastanenin resmî kıyafeti pijamadır, pijamayla!»

«Biraz zor!»

«Sizin için öyle... Biz şoförüz bizim için fazla zorluk yok... Atladığımız gibi arabaya!...»

Şoför Kâmil, bütün gün plân düşündü. Öbür koğuşları dolaştı. Her koğuşta bir iki tane şoför

vardı. Havuzun başında toplanıyorlar, bir şeyler konuşuyorlardı.

Piston Sadi:

«Bizi de koğduracak bu şoförler...» diyordu, «Yemekler bozuksa ne çıkar. Evden getiririz. Biz buraya karın doyurmaya mı geldik. Hem şimdi sene sonu. Ödenek bitti tabiî... Yeni bütçe tasdik edilsin hele.»

Öğle yemeği gene çorbayla başladı. Peşinden kabaklı, patlıcanlı türlü... bir dilim kavun. Su, ekmek...

Hüseyin Kazma:

«Veremin tedavisi temiz hava, bol gıdaydı hani? Geçtik bol gıdasından, temiz hava da kalmadı. Lodos esince tabakhanenin kokuları da bindiriyor hastaneye!»

Baba Şükrü'nün simsarı Yengeç Ali:

«Başımıza iş çıkaracak bu şoför Kâmil. Sıradan taburcu edecek gelen müfettişler. Koğuşun yarısı üç aylık zaten. Bir işarete bakıyorlar!»

Hüseyin Kazma:

«Taburcu ederlerse, babanın evine gidecek değilsin ya... Buradan çıkıp, öbürüne yatakcaksın. Yemekler burda düzelirse orada da düzelir!»

Mercimek Fahri:

«Şu hastanenin arkasındaki bahçeden, patlıcanların kökü kesilmeyince bu yemekler düzelmez! Bir gece atlayalım bahçeye, duman edelim!»

«Patlıcan gider yerine nohut, mercimek, gelir. En iyisi dayanmalı Sağlık Müdürlüğüne!»

Yemekten sonra şoför Kâmil, pavyonların önündeki beton yolda dolaşıp duruyordu. Bahçeye girecek bir otomobil beklediği belliydi. Şehir

taksilerinde çalıştığı için çok da tanıdığı vardı, her halde birine haber gönderecekti gelecek şoförle.

Saat ikiye doğru dördüncü pavyonun önünde bir araba durdu. Bir kanamalı hasta çıktı içinden. Bizim Kâmil arabanın şoförüne yanaştı. Biz koğuşun penceresinden bakıyorduk. Yanında da arkadaşları vardı. Hastasını yatıran müşteri, işini bitirip arabaya binince bizim şoför Kâmil, otomobilin bagajına girdi. Araba dikilen hastaların önünden yavaş yavaş ilerledi. Kapıcı hiçbir şeyin farkında değildi. İki demir kapıyı ardına kadar açtı.

Şoför Kâmil, voltasını alınca bütün koğuşlarda bir kaynaşmadır başladı. Beton yolda gidip gelenler arttı. Hüseyin Kazma, dilekçeyi yazanlara takılıyordu:

«Aferin şoför Kâmil'e, yarın sabah kahvaltıda tereyağı yedirecek bize!»

«Taze yumurta yok mu yanında!»

«Peynir, reçel, biraz da havyar!»

Dış kapının önünden klakson sesleri geliyordu. Gümüşhaneli, koşarak girdi koğuşa:

«Şoför Kâmil tam sekiz tane araba getirdi!» dedi.

Biz koğuşun önüne fırladık. Dış kapının önü bir anda kaynaştı. Şoför Kâmil dışardan:

«Haydi arkadaşlar!» diyordu, «Sağlık Müdürlüğüne!»

Hastaneye girdi gireli izin yüzü görmiyenler, kendine güvenip tek başına helâya bile çıkamıyanlar, arka bahçeden dolanarak doluvermişlerdi arabalara...

Mercimek Fahri:

«Arabalar tuttu caddeyi!» dedi.

«Aslanlar!»

«Aferin şoför Kâmil'e!»

«Yarın taburcudur!»

«Dediğini yaptı sonunda!»

«Seyreyle sen şimdi gümbürtüyü!»

Kent dışında klakson yaşağı olmadığı için sekiz arabanın klaksonları ortalığı ayağa kaldırmıştı. Koğuşlarda bile acayip bir hava esmeğe başladı. Sanki bu ayaklanma hastane idaresine karşı değil, vereme, verem mikroplarına karşıydı. Yatalaklar bile kıçlarının üstüne oturmuşlardı. Af bekleyen idamlıklar gibi kapıya bakıyorlar, içeri girenin, vereceği müjdeyi bekliyorlardı. Bu havayı herkesten önce anlıyan Naci:

«Arkadaşlar!» diye bağırdı:

«Akşama hepimiz çıkıyoruz, beraat! Bir daha da verem olmak yok bize!»

Piston Sadi:

«Hiç iyi yapmadılar!» dedi. «Böyle şey olmaz!»

«Oldu işte!»

«Kokusu sonra çıkar!»

«Çıksın!»

«Bizim gibi hastalara böyle şeyler yakışmaz!»

«Ölmek dururken, değil mi pis-don Abi!»

Başhekimi, nöbetçi doktor evden çağırmıştı. İşin ciddiliği çok sonra anlaşıldı. Bu saatlerde öğle uykusuna yatan hemşireler koğuşlara dağılmışlardı. Yataklarımıza girince, durum açık seçik çıkıvermişti ortaya. Bizim koğuştan bile 12 hasta eksikti.

Mercimek Fahri:

«Vay anasını!» dedi, «Bizim Musluk Nuri de almış voltasını, Montör Ziya ile, Pilâv Şakir de!» Gümüşhaneli, Konyalı, Tophaneli de yok ortalarda...»

Saat dörde doğru yeniden klaksonların sesini yattığımız yerden duyduk.

Hüseyin Kazma:

«Bizimkiler dönüyorlar!» dedi, «Aslanlar!..»

«Kim demiş, ciğerleri beş para etmez diye!»

«İştah şurublarını çekin. Akşama hepimize tavuk var!»

«Sağlık Müdürü kuzu ziyafeti çekecekmiş!»

Piston Sadi:

«Üç aylıklar hazırlansın!» dedi, «Bu iş burda biter. Biraz da başka hastanelere!»

Kür saati bittiği halde bizi yataklardan çıkarmıyorlradı. Baba Şükrü'yü bile telefonla çağırmışlardı. İş, biraz sarpa sarmışa benziyordu.

Taksilerden inen hastalar dış kapının önünde ikişer olmuşlardı. Yüze yakın hasta, beton yoldan uygun adım yürümeğe çalışarak koğuşlara dağıldılar. Yüzleri biraz daha solmuş, belleri biraz daha bükülmüştü. Ama gözlerinin içinde bir yaşama ateşi, bir coşku kıvılcımı parlıyordu. Şoför Kâmil, Pilâv Şakir'le Musluk Nuri'nin arasında koğuşa girdi. Başını Cıva Naci'nin yatağından yana çevirerek:

«Ne haber!» dedi.

Sonra düşen pijamasını çekerek girdi yatağa:

«Biz resmî ziyaretimizi yaptık. Sıra şimdi müfettişlerde!» dedi.

Dediği de çıktı. Akşam yemeğinden önce Sağlık Müfettişleri bastırdılar. Şoför Kâmil'in ha-

tırı için ilk önce bizden başladılar işe... Müfettişlere de birer beyaz gömlek giydirmişlerdi. Bizim Koğuaş girer girmez, en öndeki Müfettiş:

«Nerede o adam?» dedi.

Şoför Kâmil, kendini aradıklarını bildiği halde yastığına dayanmış, hiç sesini çıkarmıyordu.

Baba Şükrü:

«İşte!» dedi.

«Söyle, ne istiyorsun!»

Şoför Kâmil'de hiç ses yok.

«Söylesene, zorun ne senin?»

«Derdimizi soruyorsanız malûm efendim!» dedi. «Müdür beye anlattığımız dertler!»

«Peki nedir bu malûm olan?»

«Söyledik Sağlık Müdürlüğünde..»

«Burada da söyle! Başhekim Bey de duysun!»

«O, ne istediğimizi biliyor! On beş gündür söylüyoruz kendisine.»

«Canım bir daha söyle!»

«Biz diyeceğimizi dedik... Şimdi sıra sizde...»

Artık ne sordularsa cevap vermedi. Sıra Musluk Nuri'ye gelmişti. Müfettiş tanımıştı onu geçen seneden:

«Ölüp de dirilen hasta değil mi bu?» dedi.

«İyi tanıdınız!»

«Gene ne zorun var?»

«Müdüriyette de söylediğimiz gibi, yemekler bozuk çıkıyor!»

Müfettiş hazırladığı cevabı söyleyecek fırsatı bulmuştu:

«Evinizde daha iyisini mi yiyordunuz?»

Musluk Nuri için bunlar sorudan sayılmazdı:

«Evimizde daha iyisi bulsaydık, hiç uğramazdık hastanelere...»

«Yemeklerin nesini beğenmiyorsunuz?»

«Nesini mi? Nesini olacak kendisini!»

«Yani?»

«Önce pişirilişini. Sonra çeşidini... Yağını... Etini... Patlıcanını, kabağını...»

«Size bu millet bu kadar verebiliyor!..»

«Bize millet üç öğün acı patlıcan yiyin demiyor ki...»

Müfettiş konuyu değiştirmek için:

«Peki kahvaltılar nasıl?» diye sordu.

«Kahvaltı mı?» dedi, «Evvelâ yumurtalardan piliç çıkıyor. Yağlar, zehir gibi acı... Peynirler...»

Başhekim, söz buraya gelince dayanamadı.

«Yalan söylüyorsun!» dedi, «Bu sabah ben kahvaltımı hastanede yaptım. Yağ da iyiydi, yumurta da...»

Ambarda iki türlü yağ vardı. Hele yumurtalar, doktorlar için günlük gelirdi. Musluk Nuri bunları bildiği için:

«Sizin yediğiniz yağlar güzel demek!» diye dokundurdu.

«Çok nefisti, ben yedim!»

Baba Şükrü'nün, Başhekimi desteklemesi lâzımdı:

«Ben de yedim!» dedi.

Musluk Nuri:

«Ben yiyemedim! Bütün arkadaşlarımın da boğazından geçmedi!»

Baba Şükrü'nün hastalardan bir tanık bulması gerekirdi. Bey Amcaya döndü:

«Kahvaltıda yağ yedin mi?»

İhtiyar saf saf:

«Yemez olur muyum, yedim!» diye cevap verdi.

«Nasıldı?»

«Enfes!»

Şoför Kâmil:

«Efendim, hangi yağdan yemiş, onu sorun ihtiyardan!» dedi.

«Hangi yağdan yedin?»

«Evden gelen yağdan!»

İşin karıştığını anlayan Müfettiş:

«Yemeklerden bir şikâyetin var mı?» dedi.

«Var efendim. Benim tavuğu iyi pişirmiyorlar! Çok sert!»

Buna Müfettiş güldü. Başhekim konuyu toparlamak için:

«Yağlar her hafta taze taze getirtilir efendim. Yemeklere gelince. Çok mükemmel çıkıyor. Bütün doktorlarla, hemşireler de aynı yemekten afiyetle yemekteler.»

Baba Şükrü tam yerinde onayladı:

«Hep yiyoruz!»

Şoför Kâmil bir iki kere öksürdü:

«Sizin yemeniz o kadar önemli değil, Doktor Bey!» dedi. «Bütün mesele bizim yiyebilmemizde...»

Musluk Nuri, Kâmil'in bıraktığı yerden sözü aldı:

«Siz yiyebilirsiniz. Midelerinizin bizden daha sağlam olması lâzım. Sapasağlam adamlarsınız çünkü... Ama biz...»

Gerisini şoför Kâmil tamamladı:

«Bu hastane, veremliler için açıldı, işkembeleri sağlam doktorlar için değil! Yook, eğer onlar iiçn açılsaydı adı hastane değil, doktorhane olurdu!»

HAVA ODASI

Musluk Nuri yüzünü kremlerken:

«Boşuna traş oluyorum» dedi, «Gelmiyecek bu namussuz, bugün de... Geldim geleli beş ziyaret günü geçti, hâlâ gelecek!»

Mercimek Fahri:

Bir mektup donatalım seninle...» dedi.

«Biliyorum, benden daha sağlam birini buldu Heybeli'de!»

«Bir Pazar sen git ona!»

«Ben Heybeli'ye gittim mi, en azdan on kız tanır beni, dümenim bozulur!»

«En iyisi gene mektup!»

Geçen hafta mektup da yazmıştı, hayır yok-

tu bu Münevver'den ama seviyordu kızı. Tam Musluk Nuri'nin bıçağının demirindendi.

Pencereden, demir kapıya doğru bakan Kemal'e seslendi:

«Ulan Kekeme, açıldı mı kapı?»

«A... a... a... açıldı!.»

Koğuşun delikanlıları, hemen pavyonun önüne çıktılar. Hava güzeldi. Bol ziyaretçi gelirdi böyle günlerde. Musluk Nuri bütün sanatoryumlarda, hastanelerde zarf kâğıt, iğne, iplik, sabun, krem gibi şeyler sattığı için erkek hastalar kadar, kız hastalar da tanırdı. Ne yapar yapar kızların koğuşunda satış müsaadesi koparır, onlara yalnız işportasındakileri değil, gerekli olan her şeyi satardı, külotundan sütyenine kadar... En dar zamanda izin koparır, gider çarşıdan ısmarlananları alır gelirdi.

Kızlarda çok parası kalmıştı ama, ne çıkardı! Parayı gene onlardan kazanmış değil miydi? Bir de üstelik... Hem canım, bu iş fazla kurcalanmaya gelmezdi. Doktorların kulağına gider de yasak ederlerdi, kızların pavyonuna gitmeyi! Her doktor, doktor olduğu kadar biraz da erkekti.

Musluk Nuri, gırtlağındaki jilet kesiğine şap sürerken Rizeli Zeki:

«Abi!» dedi, «Hani Nümunede bir Şükran vardı ya... Takmakaş Şükran!»

«Eeee?»

«Bu tarafa doğru geliyor!»

«Deme!»

«İkinci pavyonu geçti, ya bize geliyor, ya dördüncü pavyona!»

«Sakın dördüncü pavyondaki Avni'ye gitmesin?»

Rizeli Zeki pencereye koştu:

«Hayır!» dedi, «Bize geliyor. Saptı bizim merdivenlere.»

«Ulan! Bana gelmesin sakın!»

Musluk Nuri, aldanmamıştı. Bizim Koğuş'a giren yedi erkek ziyaretçinin arasında Takmakaş Şükran da girdi içeri. Sağına soluna bakındı. İpek pijamaları içinde sinekkaydı traşiyle pırıl pırıl yanan Musluk Nuri'yi görünce:

«Nuri'ciğim geçmiş olsun!» diye koştu ondan yana... Nuri'nin gözlerinin içine biraz da yapma bir ilgiyle baktı:

«Nasılsın şekerim, iyi misin, doktor havayı kesti mi? Yeni çıkan haplardan veriyorlar mı? Yemekler nasıl? Baba Şükrü ile geçinebiliyor musun?»

Cevaplarını beklemeden anlatmağa başladı:

«Geçen gün Cerrahpaşa'dan Dündar'ı gördüm. Doktoru koymuş kafese... Gecelik izin koparmış. Yanında da Heybeli'den Sadi vardı. Hani şu seninle birlikte Ahmet Beye torakoplasti olan Sadi. Turp gibi olmuş oğlan. Hadi plâja gidelim demez mi? Oğlum ne plâjı?.. Ağzına pamukla su verdikleri günleri unuttun mu? dedim. Boşver canım dedi, ben o durumdan bu duruma geldikten sonra kolay kolay ölmem dedi... Gidelim diye asıldı!»

Nuri'nin erkekliği tutmuştu. Kaşlarını çattı:

«Gittin mi?» dedi.

«Gider miyim şekerim!.. Ben bu canımı yolda bulmadım. İki taraftan hava alanın plâjda işi ne? Bir su yaptı mı, tamamdır!»

«Sakın haa!..»

«Çocuk musun? O da gitmiyeceğimi anlayınca, çevirdi lâfı, peki öyleyse sinemaya gidelim, dedi. Ha! Bak bu olur, dedim.»

«Gittin demek!»

«Vallahi Nuri'ciğim, gittik ama locaya falan değil... İki koltuk aldı çocuk... Elimi elime bile değdirmedi.»

Koğuşa beş kişilik bir ziyaretçi topluluğu dah girmiş, Yedikuleli Çil Halim'in yatağına geçmişlerdi. Halim'in karısının, içi başka, dışı başka bir pardesüsü vardı. Takmakaş Şükran, hem anlatıyor, hem kadıncağızı tepeden topuğa inceliyordu:

«Güzel pardesü... Rengi de hoşuma gitti, biçimi de. Benimki eskidi. Var mı tanıdığın bir terzi, Nuri'ciğim?»

Nuri ziyaret sebeplerini anlar gibi oluyordu:

«Var, olmaz olur mu?»

«Bir dahaki sefer izinli çıkalım da... Ha, ne dersin!.. Sen kefil olursun bana... Ben taksit taksit sana öderim.»

«Canım sen hiç merak etme!.. Bir şey düşünürüz!»

Mercimek Fahri, koğuşa giren sekiz on kişilik grupun arasından kaydı içeri. Yatağın başında dikilerek Nuri'ye işaretler etmeğe başladı. Kapıyı gösteriyor, birinin geldiğini anlatmak istiyordu. Gelenin adını dudaklarını oynatarak: «Nebahat! Nebahat!» diye belirtmek istiyor, anlatamıyordu. Ama Musluk Nuri bir şeyler sezinlemişti, saçlarını düzeltir gibi sağ elini kaldırdı, karşı koğuşu işaret ediyordu. Ben anlamıştım. Mercimek Fahri'ye yavaşça:

«Fahri!» dedim, «Karşı koğuşa al kızı, demek istiyor!»

Bizim pavyon iki koğuşlu idi. İkinci koğuşun doktoru bile başkaydı. Fahri kalktı ayağa. Başı ile:

«Peki!» dedi. Sonra elini sallıyarak, «Gel çabuk!» demek istedi. Ben büyük bir kitaba büyük harflerle «NEBAHAT» diye yazdım, gösterdim. Nuri'de şafak atmıştı. Artık konuştuğunu da konuşacağını da şaşırmıştı. Her ikisini de kaçırmamak için plânlar düşündüğü anlaşılıyordu. Böyle zamanlarda hava odası işe yarardı. Galiba Nuri de bunu düşünmüştü ki:

«Kalk canım!» dedi kıza, «Çıkalım!»

Kolundan hafifçe tutarak çıkardı dışarıya... Cıva Naci de peşinden. Az sonra Naci geldi, yatağıma oturdu. «Namussuz, kapattı kızı hava odasına!» dedi.

Koğuşta ne kadar ziyaretçisi gelmeyen gariban varsa, hepsi de uğradılar dışarı... Eğlenceyi bulmuştuk. Fahri öbür koğuşta Nebahat'i boş bir yatağın üstüne oturtmuş. «Şimdi gelir!» diye bekletiyordu.

Beş on dakika sonra Nuri, alı al, moru mor, hava odasından çıktı, koğuştaki ziyaretçisine koştu. Artık ikisi arasında mekik dokumaya başlamıştı.

İşin ilginç yanı kalmayınca biz, gene girdik koğuşlara...

Aradan çok geçmeden Rizeli Zeki, girdi soluk soluğa içeri. Sağa sola bakındı:

«Nerde Musluk?» dedi.

«Bir gelen mi var yoksa?»

«Bu seferki hepsinden baskın!»

«Kim?»

«Heybeli'den Münevver!»

«Münevver mi? Işte bu sefer oturdu Şapa!»

«Peki, nerde Musluk?»

«Musluk mu? dedi, Naci «Musluk hava odasında pnemo yapıyor!»

Rizeli Zeki geldiği gibi soluk soluğa çıktı. Aradan çok geçmeden, Münevver önde, Nuri arkada girdiler koğuşa. Musluk Nuri:

«Çok iyi ettin de geldin» diyordu, «Canım sıkılıyordu bugün... Sabahleyin az kaldı sana mektup yazacaktım. Ama içime doğmuştu benim, mutlaka Münevver bugün gelir, diyordum. Eee nasılsın bakalım? İyi misin? Doktor havayı kesti mi?... Zaten sağ tarafın yapışıktı. İyi olmuş kestiği. Bir istifaden olmuyordu ki havadan. Haftada bir iki, yat doktorun altına, hem canın yansın, üstelik faydası da olmasın. Sinir ameliyatı mı olacaksın, ol bakalım, belki iyi gelir. Bana kalırsa şu sinir ameliyatı da çok sinir bir şey! plâstik, derlerse kabul etme. Omuzunu çökertirlerse sevmem seni! İşte bak bizim Yengeç Ali'ye... Pavurya gibi dolaşıp duruyor. Dur canım, bana beş dakika müsaade! Nöbetçi doktor hademeden haber göndermişti, rapor için olacak, şubeden bir kâğıt gelmiş de... Beni askere çağırıyorlarmış. Bak şu işe! Bizden bundan sonra ne köy olur ne kasaba!... Gel de anlat bu adamlara!... Dur canım, beş dakika!... Çok sürmez!»

Hava odasındaki Şükran'ı yollamıştı. Şimdi oraya öbür koğuştaki Nebahati alacaktı herhalde.

Münevver, Nuri'nin yatağının üstüne uzanmıştı. Alışkındı böyle yataklara... Sonra kalktı, tabelâsını incelemeğe başladı. Beş dakika da böyle oyalandı. Hâlâ Musluk Nuri görünmüyordu. Naci biraz da kıza işittirmek için:

«Uzun sürdü işi!» dedi.

Kız da sabırsızlanmaya başlamıştı. Bir uçtan başlıyarak koğuştaki hastaları inceliyordu. İşe yarayanlara rstladıkça terliklerine kadar inceden inceye gözden geçiriyordu. Bir ara tekrar sabırsızlandı:

«Nerde kaldı acabı?» dedi.

Cıva Naci duymuştu sorusunu:

«Nerde olacak, ya hava odasındadır, ya karşı koğuşta!» dedi.

«Ne işi var oralarda?»

«Bir iş bulmuştur kendine elbet!»

«Ne işi?»

Onu biraz daha kuşkulandırmak için:

«Rapor!» diye kestirip attı.

Az sonra Musluk Nuri kan ter içinde girdi koğuşa:

«Ne ise...» dedi, «Bitirdik bu işi de, şimdi sıra sende. Söyle bakalım Münevver'ciğim, iştahın falan nasıl? Ben fena değilim! İştahım da yerinde... Ne gelirse, geri çevirmiyorum!»

Mercimek Fahri yine telâşla girmişti koğuşa. Musluk, başını kapıdan yana çevirdi. Kaşla gözle:

«Ne var?» demek istiyordu, «Gene bir gelen mi var yoksa?.»

«Senin Fistül Saim geldi, Heybeli'den taburcu etmişler de. Bir hafta sonra yatacakmış bizim hastaneye. Otel parası da yokmuş.»

Rahat bir nefes almıştı, Musluk Nuri:

«Nerde şimdi?»

Fahri güldü:

«Numara verdim eline, sıra bekliyor karşı koğuşta!»

Sonra gerisini tamamladı:

«Karşı koğuşta Necati'yi görecek biraz!»

«Ne zaman yatacakmış dedin, bir hafta sonra mı?»

«Evet!»

«Ben onu yatırırım bu akşam' Havalar o kadar soğuk değil, bir hafta kür yatağında kalır, balkonda. Yemeklere de bizimle gider, gelir. Git söyle Fistül'e, ziyaret bitmeden gitsin getirsin pijamalarını falan, çabuk!»

Sonra kıza döndü:

«Gel yavrum!» dedi, «Biraz hava alalım!»

İkisi koğuştan çıkar çıkmaz Cıva Naci:

«Vay namussuz Musluk!...» dedi, «Onu da sokacak hava odasına! pes doğrusu!»

GİRİŞ
ÇIKIŞ

Kekeme Kemal:

«Dooolma ka... ka... ka... kalem!» dedi. Naci elindeki gazeteyi indirdi yüzünden:

«Hangi kıza mektup yazacaksın gene?»

«Kı...kı... kı... zız... dalga... ga... gassısı değil!»

«Temdit dilekçesi mi yoksa!»

«Onun gibi bir şey!» anlamına elini havada salladı.

«Ulan Kekeme!... senin temdidin mi kalmış be! Altıncı ayını da dolduracaksın nerdeyse!...»

Kekeme hiç cevap vermiyor sinsî sinî gülüyordu. Cevap vermek için önce adamın ağzının içinde istediği tarafa dönecek dili olması lâ-

zımdı... Sonra da biraz karşısındakine güvenebilmeliydi insan.

Dolmakalemi aldı. İçinde mürekkebi var mı, diye Naci'nin elindeki gazeteye bir iki çizgi çekti, yazıyordu. Ama Kekeme Kemal bununla yetinmedi, gazeteyi eline aldı. İyiden iyiye mürekkebin rengini inceledi, beğenmemişti:

«Oooolmaadı!» dedi «Tuuut... maaadı!»

Açık maviydi mürekkep... Kalemi sahibine uzattı, bir teşekkür bile etmeden doğru Mercimek Fahri'nin başucunda dikildi.

«Ka... ka... ka... ka!...»

«Yelkenle bakalım! Benimki de aynı şişeden çekilme... Ulan dilenciye hıyar vermişler de eğridir diye...»

Kekeme Kemal sinsi sinsi gülüyor, hiçbir şey açıklamıyordu. Koğuşun ortasında dikilmiş «Başka kimde dolmakalem var?» diye düşünüyordu.

«Gel, ben vereyim!» dedim.

Koyu mor mürekkep arıyordu anlaşılan... Kalemi aldı, gitti Naci'nin elindeki gazeteye bir iki çizgi çekti. Aradığını bulmuştu. Ayak ucundaki «Derece tahtası»nı aldı. Hastanelerde bütün mektuplar, dilekçeler bu tahtanın üzerinde yazılırdı. Ama Kekeme Kemal ne mektup yazıyordu, ne dilekçe... Servis odasından aşırdığı boş derece kâğıdına birşeyler çiziktiriyordu. Arada sırada yazdığı kâğıdın ucunu kaldırıyor, altında kalan Hemşirenin eskiden doldurduğu kâğıdı inceliyerek, işini titizlikle sürdürüyordu.

Havalar adamakıllı bozulmuş, hasta akını başlamıştı. Koğuşun ortasında üç kür yatağı uzanıyordu boylu boyunca... Bir de balkonda has-

tamız vardı ama, resmen koğuşun malı değildi. Bizim musluk Nuri'nin misafiriydi bu. Geceleri balkonda yatıyor, vizite zamanı beş on dakika helâda dikilerek tehlikeyi atlatıyordu. Yemekhanede yeri bile vardı artık. Bir yatak değil miydi, onu da böylece idare edip gidiyorduk işte...

Bugün koğuşta hava çok gergindi; bir sepet havası esiyordu üç dört aylıklara. Eski hastaların ağzını bıçak açmıyordu. Sinir bozukluğundan erkenden uyanmış, geciken kahvaltı zilini bekliyorduk.

Hava hafiften yağışlı olduğu için temizliğini yapan bahçeye çıkamıyor, battaniyeyi çekip kıvrılıyordu.

Naci elindeki iki günlük gazeteyi yatağının üstüne fırlatıp doğruldu:

«Musluk Âbi!» dedi, «Senin Fistül Saim bu gece ayazda kakırdamasın sakın!.. Sabahtanberi helâya geçmedi!»

«Geç yattı da ondan, dördüncü pavyonda altıkol oynadık...»

«Görecekler yattığını karşıdan!»

«Git kaldır!»

Gitti, balkonun kapısını açtı, ıslak bir rüzgâr koğuşun içinde dolaştı bir anda. Yirmi kadar hastalıklı ses, bastı protestoyu:

«Kapaaat!»

Naci kendini, balkonun dışına atarak çekti kapıyı. Az sonra telâşla koğuşa girdi. Verdi tekmil haberini:

«Fistülün kanaması var!»

Tüüüh! Bak kepazeliğe!... Ne yapmalıydı bu Fistül Saim'i şimdi! Nereye yatırmalıydı!

Bütün koğuş -sekiz yatalak hasta hariç- Fis-

tül Saime geçmiş olsuna gitti. Kür yatağının altındaki kreşuvarı silme doldurmuştu, sabaha kadar.

Bu işlerde hepimizden tecrübeli olan Musluk Nuri bile şaşırmıştı. Doktorlar, hemşireler çakacaklardı işi. Beton yolda pelerinli hemşireler, hastabakıcılar gidip gelmeğe başlamışlardı bile... Nerdeyse dananın kuyruğu kopacaktı!

Fazla düşünmeğe gelmezdi. Musluk:

«Alalım içeri!» dedi.

«Nasıl olur?» dedik.

«Nasılı, masılı yok, almalıyız içeri!»

«Baba Şükrü'ye ne deriz sonra?»

«Ne mi diyeceğiz... Bizim haberimiz yok! Bir de uyandık baktık ki üç kür yatağı dört olmuş!»

«Kim getirmiş, nerden gelmiş bu hasta, derse?...»

«Bize ne... Gece getirmişler koymuşlar koğuşa deriz!»

«Kim koymuş, demez mi?»

«Biz susarız Hasta da susar... Zaten konuşması yasak kanamalının!»

Aklımız yatmıştı biraz.

«Peki, öyleyse tutun kür yatağını birer ucundan!»

Dört sağlam hasta, kür yatağını birer ayağından tuttukları gibi aldılar koğuşa... Ağzına kadar dolu kreşuvarı da koydular yatağının altına.

Musluk Nuri:

«Çocuklar!» dedi, «Bu hasta, nerden geldi derse ağız birliği edelim. Görmedik!... Bilmiyoruz!.. Başka kelime yok!

Kahvaltı zili çalmıştı bu arada. Hastalar bi-

rer ikişer yemekhanenin yolunu tutmuşlardı. Kekeme Kemal bu patırtıya hiç kulak asmıyor «derece tahtası»nın üstüne boyuna bir şeyler yazıyordu. Zille birlikte işi de bitmişti. Daha doğrusu işinin bitmesini zilin çalmasına denk getirmişti. Kalemin işi bitince uzattı bana. Teşekkürü de unutmadı. Tahtasını tekrar ayak ucuna astı.

«Nedir yaptığın senin?» dedim. Sinsice güldü:

«Hiiiiç!» diye atlattı beni.

Tahtadan çektiği üç kâğıdı katladı, yatağının altına sakladı. Ne dümenler çevirmişti acaba? Kahvaltıda bunu düşündüm, çıkamadım işin içinden. Şoför Kâmil'in şikâyeti işleri düzeltmişti biraz. Peynirler yenecek hale gelmişti. Hele reçel... Ne reçeli olduğunu anlayabiliyorduk artık, bir bakışta. Bal gibi çilek reçeliydi yediğimiz.

Olağan üstü işlerin döneceğini sezdiğimiz günler, yataklara erken girer Baba Şükrü'yü gözlerdik. Zaten bahçeye çıkacak hava da yoktu ya!

Hemşire viziteden önce koğuşun kapısından bir bakmış, ortadaki kür yataklarının üç mü, dört mü olduğuna bile dikkat etmemişti.

Baba Şükrü, viziteye her zamanki gibi geç geldi. Koğuşun ortasındaki dört kür yatağını görünce fazla telâşlanmadı:

«Bu Hamdi, hep böyle yapar... Nöbetçi kaldı mı, dayan Şükrü'nün koğuşuna!» diye söylendi.

Demek geçen gece nöbetçi, Hamdi Beydi. İşimiz düşmediği için bilmiyorduk kimin nöbetçi olduğunu.

«Nesi var bunun?» diye Hemşireye sordu, sonra yine kendi verdi cevabını.

«Nesi olacak, tabiiî kanaması!...» Gitti, tükrük hokkasının kapağını kaldırdı.

Fistül Saim, biraz da kendini zorlıyarak öksürmeğe başlamıştı. Baba Şükrü kızdı:

«Tut kendini be! 20 damla kodein ver şuna! Hemşire Hanım, Serviste ne ampulü var?... Manitol?... Trombaz?.. Ergotin?»

Hemşire bir şey söylemeden çıktı dışarı. Ne bulduysa getirmiş, başlamıştı işe... Baba Şükrü hastayı değil yatağı gözden geçiriyordu:

«Nerde bunun tabelâsı?» dedi. Bu soru biraz hastaya, biraz Hemşireye, daha fazlası da bizeydi. Kimseden bir ses çıkmadı:

«Yok mu tabelân senin?»

Fistül Saim, cevap yerine bir posta öksürdü.

«Ne biçim hasta almak bu? İnsan adını soyadını yazar hiç olmazsa... Ölüp gitse künyesini bilen çıkmıyacak!»

«Nedir bunun adı?»

Bu soru da gene biraz hastaya, biraz hemşireye, daha çok da bizeydi. Fistül Saim bir posta daha öksürdü.

Gitti, simsarı Yengeç Ali'ye sordu:

«Nedir adı bunun?»

Yengeç Ali önce Musluk Nuri'ye baktı:

«Bilmiyorum!» dedi.

«Ne bilirsin sen?» diye tersledi. Demek son günlerde üzerine düşen işi pek yapmıyordu. Kızmıştı. Tabelâsını incelemeğe başladı Yengeç'in:

«Yedinci kâğıt... 184 gün... Altı ay dolmuş...

Tamam! Taburcusun!» Sonra Hüseyin Kazma'nın tabelâsına geçti:

«Altıncı kâğıt!.. 174 gün... tamam sen de taburcusun!...»

Durum sarpa sarmıştı... Bir uçtan tabelâları incelemeğe başladı:

«Senin beşinci kâğıt... 144... senin de Beşinci kâğıt 152... Senin yedinci kâğıt 178 gün, taburcu!»

Bu da Tophaneli Nizayi'ydi.

Kür yatağında dört hasta vardı, üçüne yer bulunmuştu. Kaldı bir yatak... Bir taburcu daha lâzımdı. Kimin kuyruğunu düğümlemeliydi şimdi. Aklına, Kekeme Kemal gelmişti.

Gitti ayak ucuna dikildi.

«Sen!» dedi. Ama Kekemenin kılı bile kıpırdamamıştı.

«Senin kaç gün oldu?»

«Be... be... be... be...»

Tam izin isteyecek zamandı ama; hiç oralı değildi Kekeme... Baba Şükrü, tabelânın alt kenarından yapıştı. İyi görebilmek için biraz da eğilerek:

«Dördüncü kâğıt... 104 gün... Ne 104 gün mü? Ne 104 ü be!»

Kekeme Kemal en azdan beş aylıktı. Nasıl olurdu bu? Koğuşta çıt çıkmıyordu. Herkes, yarım kara cümlesiyle dördü, yirmi sekizle çarpıyor, (kâğıtlar tam 28 günlüktü) Kekemenin yattığı günleri hesaplıyordu. İşin en berbat yanı Hüseyin Kazma, Kekemeyle aynı gün yatmıştı bu koğuşa. Onun 174 gün tutardı da Kekeme'nin nasıl 104 gün olurdu? Bu yetmiş gün nereye gitmişti. Ne hesaptı bu?

Bu hesaba Baba Şükrü'nün de aklı ermemişti ama yavaşça Rizeli Zeki'nin yatağına kaydı. Tabelâsının ucunu kaldırdı.

«Altıncı kâğıt... 152 gün... Sen de taburcusun!»

Rizeli Zeki, Baba Şükrü'nün yüzüne bakacak yerde ters ters Kekeme'nin yüzüne bakıyordu.

Vizite bitmişti. Taburcuların tabelâlarını Hemşire, aldı, götürdü.

Kekemenin dalgası anlaşılmıştı. Servis odasından boş bir tabelâ kâğıdı almış, tahtadaki üç kâğıdı çıkarıp attıktan sonra, son kâğıdı kendi eliyle doldurmuştu. Bu açıkgözlüğün zararı Rizeli Zeki'ye dokunmuştu sadece. Zeki, yatağından fırladığı gibi atladı Kekeme'nin üstüne:

«Ola çeçeme!» dedi, «Nasıl ettun bu işi baaa! Şimdi ben ne edeceğum? Alacasun beletimi Rizeye daaa!... Uy anasini!»

LEŞ KARGASI

Asistan Pırpır Dündar yeni gelenlerin «müşahede» sini alıyordu. Koğuşun ortasına masayı çekmiş, altı dosyayı da üst üste yığmıştı. Koğuşta sigara içmek yasaktı ya, bu yasak tabiî, hastalar içindi. Pırpır, pis tiryakilerdendi, birini söndürüp, birini yakıyordu peşi peşine.

Son günlerde, yağmurlar bastırınca hasta akını başlamıştı. Kür yatağındaki dört hasta da geçirilmişti asıl yataklara. Tophaneli Niyazi'nin yerine yine aynı ocaktan Kırkdalga İbrahim, Rizeli Zeki'nin yerine de Fistül Saim geçmişti!. İki kür yatağı da yine uzatılmıştı koğuşun ortasına.

Kırkdalga İbrahim, dışardan hazırlıklı geldiği için henüz Niyazi gibi, gelir gelmez kodeinle-

re saldırmamıştı. Hemen günün her saatinde süslüydü.

Pırpır Dündar müşahede sırası İbrahim'e gelince:

«Adın ne?» diye seslendi ondan yana. Yatağının üstünde, ayakları velensenin içinde, iki kat olmuş oturuyor, dalgasını geçiyordu. Asistan daha yüksek perdeden:

«Heey! Sana söylüyorum!» dedi.

Kekeme Kemal, Yatağından uzanıp dürttü:

«Sa... Sa... Sa... Sa... na Söööö... ö...ö...»

Bu arka arkaya gelen «Sss» ler onu sivrisinek gibi rahatsız ettiği için gözünün birini açtı.

«Ne oluyor?» gibilerden Kekemeye baktı. Kemal parmakla doktoru işaret edince gözünün öbürünü de açtı. Pırpır sorusunu tazeledi:

«Adın ne?»

«Adım... adım mı efendim?»

Mahkemedeymiş gibi düşünmeye başladı, açık vermiyelim diye.

«Adım İbrahim! İbo derler, omuzdaşlar.»

«Soyadın?»

«Körkütük...»

«Ne biçim soyadı bu?»

«O biçim!»

«Sen mi buldun bu adı?»

«Soyadı çıktığı zaman Sultanahmetteydim. Ceza evi Müdürü koymuş!»

«Ne iş yaparsın?»

«Seyyarım Abi!»

«Baban sağ mı?»

«Sizlere ömür!»

«Hangi hastalıktan?...»

«Hastalıktan ölmedi.»

«Ya neden öldü?»

«Rakıdan çatladı...»

«Anan sağ mı?»

«Memleketten çıkarken sağdı?»

«Yani sağ mı yazalım?»

«Ne yazarsan yaz doktor bey, farketmez.»

«Küçükken ana sütü emdin mi?»

«Hoppala.! Bırak dalgayı Doktor Abi, baba sütü mü emecektim ki!...»

«Yani... Koyun sütü falan?»

«Ben süt kuzusu muyum Abi, bi baksana!»

«Nasıl yakalandın bu hastalığa?»

«Allahtan geldi!»

«Canım, yani nasıl başladı?»

«Bir öksürüktür yapıştı. Afyon yut, geçer dediler. Şimdiye kadar afyon yuttum, hâlâ da yutuyorum, hep aynı öksürük, kuru kuru...»

«Kaç öğün yemek yersin?»

«Benim yemekle zorum yok... çay içerim. O kadar...»

«Kaç bardak...»

«Kaç bardağı mı olur? Sabah kalkar başlarım çaya... on bardak... yirmi bardak... Çay, sigara!»

«Hele soyun bakalım!»

Muayene neticelerini de yazdıktan sonra dosyaları verdi Nalbant Şevket'in kucağına, geçti servis odasına.

Kırkdalga İbrahim de çıktı peşinden.. Biz helâya gidiyor sanmıştık. Dört yataklıya girdi, hemen kapının arkasında yatan ağır hastanın çöktü yanına... Bütün gün bekledi başında. Her hizmetine koştu. Su deyince, su... Ördek deyince ördek... Bir ara çay bile demledi, hususi...

Mercimek Fahri'nin bu işe aklı ermemişti:

«Nerden tanıyor Kürt Ali'yi be?» dedi.

«Nereden tanıyacak, hemşerisidir...» dedi Şoför Kâmil...

«Bir memleketten değil.»

«Hemşeri sayılır onlar! İkisi de kürt değil mi?»

«Belki de Tophaneden!»

«Canım nerden tanışırlarsa tanışsınlar... Başucundan ayrılmıyor, Kürt Ali'nin!»

«Oturağına kadar döküyor!»

«Aşkolsun, bu kadar insanlık olur.»

Biz yemeğe giderken Kırkdalga İbrahim ona kompostonun suyunu içirmeye çalışıyordu... Musluk Nuri:

«Haydi yemek zili çaldı... Yürü ulan yemeğe!..» dedi.

«Siz gidin ben gellyorum.» diye tersledi onu.

«Ulan, yürü be!»

Kolundan tutup sürükledi:

«Sevaptır Abi!.. Benim gibi garibanın biri... kimi kimsesi yok... Eli kulağında... Akşama sabaha yolcu... Nalbant Şevket'e kalsa basar iğneyi!...»

Yemeğe oturunca Musluk Nuri:

«Ulan, bir dümeni var bunun.» dedi, «Kime yutturuyor hırtlambo!...»

Bütün gece gözüne uyku girmedi. Kırkdalga İbrahim, dört yataklıya girdi mi, Musluk Nuri de dışarı çıkıyor, başlıyordu koridorda voltaya...

Sabaha doğru ikisi de uykusuzluktan bitkin, giriyorlardı koğuşa...

Kürt Ali, bir deri bir kemik kalmıştı. Yeme-

yi, içmeyi bıraktığı için ördeğe, oturağa da fazla işi düşmüyordu artık. Bu bakımdan işi hafiflemişti Kırkdalga'nın.

Nalbant Şevket de İbrahim'den işkilleniyordu. Bir ara hafiften bir ağız dalaşı da yaptılar. Nalbant:

«Hastabakıcı sen misin, ben miyim bu pavyonda!» diye çıkışmaya bile başladı. Allah Allah! Ne işti bu!.. Kaç gündür Kürt Alinin ziline bile bakmıyan Nalbant, pervane kesilmişti başında. Bizim iğneleri de boşlamıştı Kürt Ali'nin yüzünden. Musluk Nuri, bir ip ucu yakalamak için kızıştırmaya çalışıyordu onları.

Öğleye doğru iş büsbütün kızıştı. Kürt Ali komaya girmişti artık. İbrahim ayak ucunda oturuyor, Nalbant Şevket başucunda bekliyordu. Musluk Nuri yine koridorda nöbetteydi. Bütün koğuş da onun bir işaretine bakıyordu.

Tam yemek zili çalıyordu ki beklenen şey oldu. Kırkdalga İbrahim, ağzına pamukla su verirken kapanıverdi gözleri. Nalbant Şevket ferahlamıştı. Yatağının üstüne kapanıp ağlayan Kırkdalga'yı kolundan tutmuş çekiştiriyordu:

«Tamam!» dedi, «Bu kadar işte... Çık dışarıya da kaldıralım!»

«Yahu! Hiç mi merhamet yok sende... Müslüman değil misin sen! Müsaade et de bir Yâsin okuyalım!»

«Git, koğuşunda oku!»

Bu vurdum duymazlık, Musluk Nuri'yi bile kızdırmıştı.

«Bırak da okusun!» diye Nalbant Şevket'e çıkıştı. «Oturağını bile o döktü, hakkı değil mi bir Yâsin okumak!»

Nalbant, ister istemez yumuşadı. Kırkdalga hem ağlıyor, hem dudaklarını kıpırdatarak bir şeyler okuyordu.

Yemekhaneye gidenler, teker, teker birikiyordu kapının önünde.

Hemşire bu kalabalığı görünce olanı biteni anlamıştı.

«Haydi yemeğe! Hiç mi ölü görmediniz be!.. Bugün onaysa yarın da size... Çekilin de ayak altından, kaldırsınlar!» diye çıkışmaya başladı.

Kalabalığı yararak girdi içeriye. Şöyle bir nabzına yapışıp bıraktı:

«Tamam! Ölmüş işte!... Daha ne bekliyorsunuz?»

Velenseyi yüzüne çekip kapattı:

«Haydi!» dedi, «Bu kadar işte!... Gerisine Mezarcı Mahmut karışır!»

Kırkdalga İbrahim. Hemşire'yi görünce çekilmişti kenara. İslak gözlerini avuçlarıyla silerek:

«Haydi arkadaşlar, gidelim! Allah taksiratını affetsin!» dedi. Dedi ama dışarı çıkacak yerde karyolasının demirine yapıştı. Nalbant Şevket' le iki döğüşken horoz gibi bakışıyorlardı. Musluk Nuri ikisini de gözden geçiriyor, onları bu yatakta mıknatıs gibi çeken bir şeyin bulunacağını düşünüyordu. Kaç gündür bu konunun üzerinde kafa patlattığı için de artık bir sonuca varmış görünüyordu:

«Hemşire Hanım!» diye atıldı ileriye. «Durun gitmeyin!»

İki adımda sokuldu yatağa.

«Bu yatakta mutlaka bir şey var... Başından ayrılamıyorlar bir türlü!»

Yastığın altına elini soktu. Yüklüce bir cüzdan çıkardı. Uzattı Hemşireye... Bir daha soktu elini. Aradı taradı bir şey bulamadı. Nalbant Şevket kuşkulanmıştı:

«Yok mu başka bir şey?»

«Yok!»

Hemşire işkillenmişti.

«Ne vardı?» dedi, Şevket'e.

«Bir saat... Köstekli bir saat... bir de çakmak!..»

Kırkdalga İbrahim karyolanın demirini bırakmıştı.

«Yoktu öyle şey!» dedi.

«Vardı!»

«Nerden biliyorsun?»

«Vardı, gördüm!»

Musluk Nuri:

Etajerin gözünü de çekti, yok! Döndü İbrahim'e:

«Ver ulan!» dedi, «Saati!»

Kırkdalga kapıya baktı. Kalabalığı yarıp kaçamıyacağını anlamıştı. Musluk, yapıştı yakasına:

«Çıkar ulan!»

Baktı ki hiç oralı olmuyor, daldırdı elini cebine... Çıkardı saati.

«Çakmak nerde?»

«Çakmak mı? Çakmak bende...»

«Ver onu da!..»

«Vermem!... Rahmetlinin hatırası. Son günlerde bırakmıştı sigarayı... Al, demişti, bu çakmak da sende kalsın!»

«Bak, hâlâ maval okuyor bize! Çıkar çakmağı!»

Onu da eliyle koymuş gibi öbür cebinden çıkardı. Saati de çakmağı da uzattı Hemşire'ye. Musluk Nuri'nin tepesi atmıştı:

«Ulan iki gecedir, gözüme uyku girmedi senin yüzünden! Karga gibi konarsın başına be! Ayırabilirsen ayır! Söğüşçü pezevenk!»

Nalbant Şevket'e döndü:

«Ulan, sen de ölmüş eşek ararsın, nalını sükecek ama, bu sefer bir punduna getiremedin,! Sizi gidi leş gargaları sizi!...»

TABURCU!..

Şoför Kâmil öbür koğuştan yürüttü battaniyeyi de üstüne çekti:

«Ne olacak bu kaloriferle halimiz!» diye mızmızlanıyordu.

«Olmaz böyle şey! dedi, Naci «Ya bu kaloriferleri yakarlar ya da...»

Durdu, gerisini şöyle getirdi:

«Çekip giderim!»

Köstebek:

«Neden yakmıyorlar kaloriferleri sanki?...» dedi. Bu soru üzerine bütçe için beşer dakika söz alan milletvekilleri gibi herkes konuşmaya katıldı:

«Kabahat bütün Başhekim'de... Biz ondan göstermelik sinema mı istedik sanki!»

«Biz Başhekim'den bahçenin dört yanına duvar mı istedik!»

«Biz Başhekim'den tavukhane mi istedik! Doktorları saat ikide hastaneden kaçıracak araba mı istedik!...»

«Hemşireler için asistanlarla poker oynasınlar diye salon mu istedik!»

«Havuz mu istedik ondan be! İçindeki su donsun da kayak mı yapalım dedik, üstünde?»

«Deney yapacak tavşan mı istedik... Tuttu arka bahçeye tavşan kümesi yaptı göstermelik!»

«Bütün bunlar bizim et parasından, ekmek parasından kesilip de yapıldı!»

«Yağ parasından, reçel parasından çıktı!»

Şoför Kâmil'in ateşi vardı, tir tir titriyordu. Yürüttüğü ikinci battaniyeyi tepesine kadar çekerek:

«Bütün bunlar kömür parasından çıktı!» dedi..

«Durulmaz burda!»

«Taburcu olacağım bugün. Hele Baba Şükrü gelsin!»

«Ben de dayatacağım Baba Şükrü'ye. Yaz diyeceğim, taburcu!»

«Yazık size! Taburcu ha!»

«Durulmaz bu koğuşta! Hadi, yemekler evden gelsin, diyelim! Evden kömür de gelmez ya!»

«Çağıralım müfetişleri, görsünler rezaleti!»

«Çağırdık, gördü!»

Kahvaltıdan gelmiş, girmiştik battaniyelerin altına. Birçokları soğuk yüzünden çıkmamıştı yataklarından.

Koğuşun ortasına yine altı kür yatağını uzatmışlardı. Dışarda ne kadar evsiz, köysüz, odsuz ocaksız varsa dolmuştu hastaneye. Koğuşun içinde adım atacak boş yer kalmamıştı.

«Ulan kar yağıyor be!» dedi.

Bu kar lâfı taburcu olmak isteyenlerin gözünü korkutmuştu. Kırkdalga İbrahim:

«Baba Şükrü beni koğsa bile gitmem. Çocuk musun! Yatıyoruz şunun şurasında, kar tepemize yağmıyor ya!...»

Musluk Nuri:

«Arkadaşlar!» dedi, «Ne yapıp yapıp kömür buldurmalıyız Başhekime!»

«Nerden bulsun Başhekim be!»

«Nerden bulursa bulsun!»

«Asılmalıyız!»

«Asıldınız geçen gün. Kömür deposunda bir dirhem kömür yok demedi mi?»

«Zonguldak nah burnumuzun dibinde!»

«Karadeniz yutacak adam arıyor. Hangi kaptan çıkar yola... Nerde öyle gemici!»

«Sen varsın ya! Başhekime bu kadar yağcılık eden, Bakır şilebinde de yağcılık edersin Yazıl, hiç durma!»

Piston'u adamakıllı bir boyadı Musluk... Sonra bütün koğuşu gözden geçirdikten sonra bana döndü:

«Abi!» dedi, «Bu kömür işini senile biz halledelim!»

«Biz mi dedin?»

«Kendimi karıştırdığıma bakma, tek başına sen halledersin!»

«Ben ha!»

«Sen tabiî!»

«Bir yanlışın olmasın!»

«Yahu, bu kömür işinin içinden Sanayi Bakanı bile çıkamadı, ben nasıl çıkarım!»

«Tamamdır Abi, yaparsın sen!»

«Çıkarsın sen!»

Yatağından fırladı. Etajerini karıştırarak hemen bir düzine zarf kâğıt çıkardı. Getirdi benim etajerin üstüne koydu.

«Kaç tane gazete var şu İstanbul'da?» dedi.

«Çoook!»

«Say bakalım!»

Ben saydıkça işine gelenlere:

«Tamam!» diyor, işine gelmiyenlere de:

«Geç onu!» diye tersliyordu.

«Şimdi sen birer makale donatacaksın?»

«Ne?»

«Makale!»

«Şimdi makaleleri başmuharirler bile yazamıyor, ben nasıl yazarım?»

«Sen yazarsın! Akıl öğretmek gibi olmasın! Biz dersin, Verem Hastanesi'nin ciğeri iki para etmez hastaları... Etimizi kestiler gık demedik, yağımızı kestiler gık demedik. Peynirimizi kestiler...»

«Uzatma, kısa kes!»

«Bir de karakış ortasında kömürümüzü kesmeğe kalktılar! Reva mı?»

«Hah, oldu şimdi!...»

«Ölelim mi be! Donuyoruz, titriyoruz köpekler gibi. Şu memlekette veremliler için kömür de bulamazsanız yuh olsun ervahınıza! Boynumuza taş bağlayın da Saray burnu'ndan atıverin denize!»

Naci gerisini getirdi:

«Hiç olmazsa balıklara yem oluruz da memleketin kalkınmasına hizmetimiz dokunuz!»

Musluk Nuri tersledi Naci'yi:

«Karıştırma senl Mektep medrese gördünüz, okur yazarısınız sözde... Ulan temdit istidasını Yeni Camideki istidacılara yazdırırsınız beş kâğıda. Okur yazar dediğin adam, kâğıdı kalemi eline alınca Cumhuriyet gazetesine bir makale olsun döşenebilmeli. Sen yaz da Abi, kömür nasıl getirilir görsünler!»

Aşağı yukarı Musluk Nuri'nin dediklerini tam altı kâğıda yazdım ayrı ayrı. Gazetelerin üstündeki adresleri de altı zarfın üstüne geçirdim. Posta pulu Nuri de vardı ama, altı pulun parasını yatak yatak dolaşıp toplamadan yapıştırmadı. Zarfın, kâğıdın parasını bile hesplamıştı. Arkasına bir pelerin alarak doğru kapıya gitti, kendi eliyle attı posta kutusuna. Mektupların kokusu iki gün sonra hemen çıkmıştı.

Muhalif gazetelerden biri hastaneye bir muhabir göndermişti, bir de fotoğrafçı. İkinci muhalif gazete, «Veremliler soğuktan donuyorlar!» diye bir makale döşenmiş, iki gazete de «Halk sütunu» na şikâyetlerimizi, biraz çeki düzen vererek koymuştu.

Hastanenin gazetecisi, bir sabah bıraktığını ertesi sabah topladığı için belli kişilere gazete getirirdi, o gün bütün gazeteler daha ikinci pavyonda tükenmişti.

Herkes aldığı gazeteyi ilk defa sakladığından, içine öksürüp hastane dışına bol sayıda mikrop yayacak gazete alamamıştık. Dışardan getirttik.

Doktorlar, hemen çoğu aydınlarımız gibi, seçimden seçime, gazete okurlardı. Bizim şikâyetleri ancak iki gün sonra duyabildiler.

Kaloriferlerin traş suyu ısıtmaya bile yaramadığı bir Şubat sabahı koğuşa giren Baba Şükrü, ortada yatan altı kür yatağının başında, burnundan soluyarak dolaşmağa başladı. Şoför Kâmil'in ayak ucunda durdu birden:

«Kaç günlüksün?» .diye sordu.

«Ben mi efendim? Ben dört ayı yeni doldurdum daha!»

«Güzel!» dedi, «Nasılsın, iştahın falan?»

«İştahım iyi ama!»

«Yiyecek yemek yok, değil mi?»

«Söylemiştik bunları!»

«Şu halde hastanede kalman mânasız artık!»

«Efendim yemeklerden bir şikâyetim yok, alıştık yemeklere!»

«Bütün şikâyetin soğuktan demek?»

«Donuyoruz!»

«Sen hava da alıyorsun değil mi? Güzel! Koğuşlar soğuk olduğu için su yapmak tehlikesi var... İyisi mi... Taburcu olursun, olur, biter!»

«Efendim hiç olmazsa Şubatı olsun burda atlatsam!»

«Olmaaz! Şubatı atlatayım derken bizi atlatacaksın sen! İyisi mi ben seni atlatayım! Taburcusun!»

«Aman efendim!»

«Yaz Hemşire Hanım bu bir!»

Sonra Pilâv Şakir'in başucunda dikildi:

«Sen kaç aylıksın?»

«98 günlük!»

«Üç ayı doldurdun demek?...»

«Eh doldurduk sayılır.»

«Sen de hava alıyorsun, değil mi?»

«Sayenizde efendim!»

«Havalar soğudu... Soğuk hava iyi gelmez sana da... Sen dispanserden al havayı bundan sonra... Dispanserin havası daha sıcaktır! Yaz Hemşire Hanım, etti iki!»

Koğuşun ortasındaki altı kür yatağının çevresinde bir kez daha dolandıktan sonra:

«Bunların hepsini de yataklara geçirmek için daha dört taburcu daha ister!»

Koğuşu bir uçtan bir uca dolaştı. Herkes Baba Şükrü'yle göz göze gelmemek için başını sokmuştu battaniyenin içine.

«Sen!» dedi. Naci'nin karşısına geçti:

«İyisin değil mi?» dedi.

«Efendim biraz ateşim var!»

«Ha! Bu çok güzel işte... Bu ateşi söndürmemeğe bakmalı! İyisi mi sıcağı sıcağına al voltanı. Yaz Hemşire Hanım, etti üüüüç!»

Gümüşhaneliyi de gözüne kestirmişti:

«Kaç aylıksın?» dedi.

«İki aylık!»

«Ne? Sen en azdan dört aylıksın be!»

«Geleli dört ay oldu amma havaya başlayalı iki ay oluyor anca!»

«Nasıl? Istifade ediyor musun havadan?»

«Çok!»

«Güzel! Devam edersin dispanserde öyleyse... Yaz, bunu da... Etti dört!»

İzmitlinin önünde durdu. Burnundan soluyarak:

«Sen kaç aylıksın?» dedi.

«Ben mi efendim. Geçen ay iki aylıktım!»

«Tamam senin de dolmuş günün. Giren ay üç aylık oldun, çıkan ay dört ay olur, önümüzdeki ay, eder beş. Buraya kışlamaya gelmedin ya!.. Yaz bunu da Hemşire Hanım!»

Bir adım sağa kayarak tam karşıma geçti:

«Sen nasılsın?» dedi.

Soruyu üzerime almamak için:

«Ben mi Doktor Bey!» dedim.

«Evet, sen!»

«Biliyorsunuz durumumu, daha dün muayene ettiniz!»

«Ne demiştim, muayenede?»

«Kalbinde yetersizlik var demiştiniz...»

«Peki ne tavsiye etmiştim sana?»

«Yatmak iyi gelmez, demiştiniz, gezmek, dolaşmak lâzım!»

«İyi demişim. Yatmak iyi gelmez!»

«Dolaşıyorum, hastane içinde.»

«Nerde dedin?»

«Koğuşta ... Koridorlarda...»

«Olmaaaz!... Açık havada gezeceksin!»

«Ama efendim, gezmenin zamanı mı şimdi, havalar çok soğuk gidiyor!»

«Koğuşlar daha soğuk değil mi?»

«Çok soğuk!»

«Gazete gazete dolaşır, şu bir türlü çıkmayan kömürü çıkarır, gönderirsin bize! Yaz Hemşire Hanım, taburcu!...»

SON

Bundan önce üç ayrı basımı BİZİM KOĞUŞ adı altında yapılan ve yazarı tarafından PİJAMALILAR adı ile oyunlaştırılıp bir tiyatro tarafından sahnelenen bu eser, ilk defa 1957 de DOLMUŞ mizah dergisinde her hafta bir hikâye, sonraları da bir gazetede roman dizisi olarak, başka bir mizah dergisinde de oyun biçiminde yayınlanmıştır.

Son defa, yazarı tarafından gözden geçirildikten sonra okuyucuya sunulan PİJAMALILAR yazarının Yedikule Verem Hastanesinde yattığı yıllardaki anılarından oluşmuştur. Edebiyatımızda az raslanan bir gerçekçilikle, ölüm-kalım havası içinde bile güldürü öğelerini büyük bir ustalıkla vermekte ve öykü - roman türünün en başarılı bir örneği olarak tanımlanmaktadır.

PİJAMALILAR bugüne kadar hiçbir eleştirmenin nede nse dikkatini ve ilgisini çekmediği halde, tıpkı HABABAM SINIFI gibi, gerçek okuru tarafından aranmış, sevilmiş, böylece dördüncü basım düzeyine erişmiştir.

PİJAMALILAR'ın kişileri olan hastalar, hastanelerin sıkıntılı havasında ölüm - kalım savaşı vermekteyken bile umudunu yitirmeyen, yaşamayı seven, yaşamak için direnen insanlardır. Mizahtan hoşlananların, hastanelerde çile dolduranların, gerçeklerimiz üzerinde düşünmek, durmak istiyenlerin tiyatro severlerin bu kitaba gereken önemi ve değeri vereceklerini umuyoruz.

15 Lira